

रयत शिक्षण संस्थेचे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,

शिंदे सरकार वाडा, औंध, पुणे - ४११०६७.

नॅक ऍक्रिडिटेशन B++ (CGPA 2.76)

अक्षरकिमया

२०२१-२२

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त मार्गदर्शन करताना - मा. दत्तात्रय गायकवाड, मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करताना मान्यवर, प्राध्यापक व प्रशासकीय सेवक

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती निमित्त प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करताना

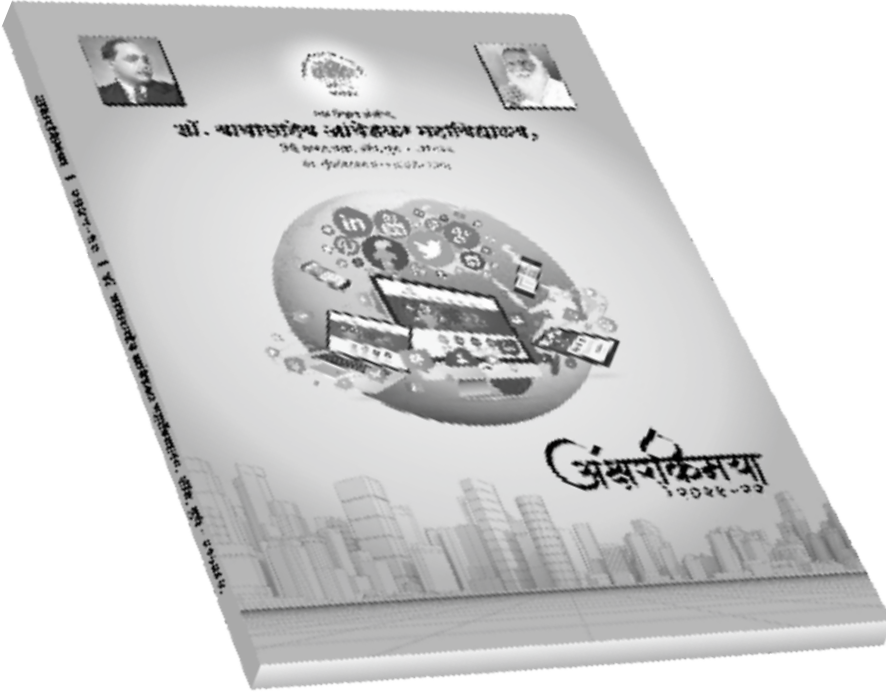

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती निमित्त प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करताना

रयत शिक्षण संस्थेचे,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
शिंदे सरकार वाडा, औंध, पुणे - ४११०६७.

अक्षरकर्मया
२०२१-२२
जग @ ऑनलाईन

अध्यक्ष

प्राचार्य, डॉ. अरुण आंधळे

प्रमुख संपादक

प्रा. अनंत सोनवणे

विभागीय संपादक

मराठी विभाग

प्रा.डॉ. रेष्मा दिवेकर

इंग्रजी विभाग

प्रा.डॉ. सविता पाटील

वाणिज्य विभाग

प्रा. आसावरी शेवाळे

संगणकशास्त्र बी.व्हीक विभाग

प्रा. मयूर माली

कनिष्ठ विभाग

प्रा. रमेश पाटील

अहवाल विभाग

प्रा. बद्रीनाथ ढाकणे

छायाचिन्नण

प्रा. चंद्रकांत बोरुडे

कार्यालय विभाग

श्री. सखाराम शिंगाडे

विद्यार्थी प्रतिनिधी

श्री. ओंकार भोईर

रयत शिक्षण संस्थेचे,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय
शिंदे सरकार वाडा, औंध, पुणे - ४११०६७.

अक्षरकिमया २०२१-२२

“जग @ ऑनलाईन”

अक्षरकिमया
वार्षिक नियतकालिक २०२१-२२

दि प्रेस अॅण्ड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक अॅक्ट नियम फॉर्म ०४ प्रमाणे निवेदन

प्रकाशन स्थळ : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७.

प्रकाशन काल : वार्षिक

प्रकाशक : प्राचार्य, डॉ. अरुण आंधळे

पत्ता : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७.

राष्ट्रीयत्व : भारतीय

संपादक : प्रा. अनंत सोनवणे

पत्ता : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७.

राष्ट्रीयत्व : भारतीय

मुद्रक : श्री. संतोष तोरणमल

पत्ता : स्वाती ग्राफिक्स, काळेवाडी, पुणे १७.

राष्ट्रीयत्व : भारतीय

स्वामित्व : प्राचार्य, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७.

नियतकालिक मालकी हक्क डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७.
मी, प्राचार्य, डॉ. अरुण आंधळे जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती / तपशील माझ्या माहिती व
समजुतीप्रमाणे खरा असून, या अंकातील मतांशी प्रकाशक व संपादक मंडळ सहमत असतीलच असे नाही.

प्रकाश वाटेचा कृतिशील मार्गदाता !

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील (डी.लिट)

त्यागमूर्ती

रयत माऊली सौ. लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील

प्रज्ञावंत

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

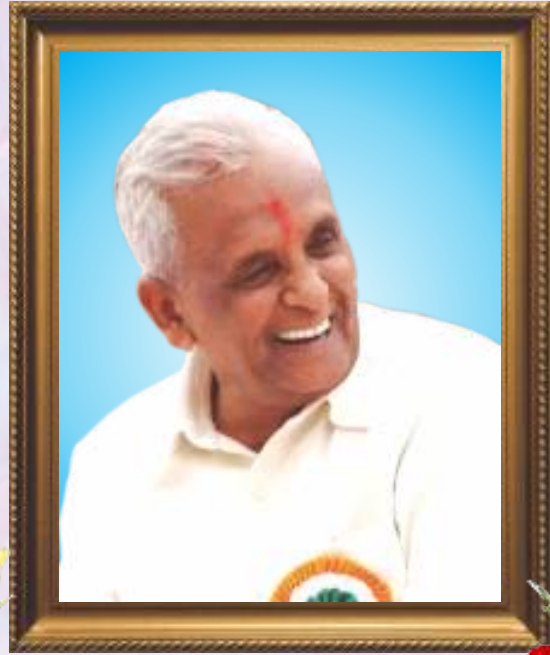
भावपूर्ण आदर्शांजली !

प्रा. डॉ. एन. डी. पाटील
मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

शंकरराव कोल्हे
माजी उपाध्यक्ष,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

गणपतराव देशमुख
माजी सदस्य विधान सभा
महाराष्ट्र राज्य

पद्मविभूषण मा. शरदरावजी पवार

अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

उपाध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा.सौ. जयश्रीताई चौगुले

मा. अरुण कडू पाटील

मा. पी. जे. पाटील

मा.आ. चेतनदादा तुपे

मा. चंद्रकांत दळवी (भा.प्र.से.)
(चेअरमन)

मा.प्रा.डॉ. एन. डी. पाटील
(सदस्य, शिक्षण विभाग)

मा.प्रिं. डॉ. विठ्ठल शिवणकर
(सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा)

मा. अँड्. राम कांडगे
(सदस्य, उद्योजक विभाग)

मा. दत्तात्रय गायकवाड
(सदस्य, संशोधन विभाग)

मा.प्रिं. डॉ. अरुण आंधळे
(सचिव, महाविद्यालय विकास समिती)

डॉ. संजय नगरकर
(प्राचार्य, प्रतिनिधी)

डॉ. रमेश रणदिवे
(प्राध्यापक, प्रतिनिधी)

डॉ. भिमराव पाटील
(प्राध्यापक, प्रतिनिधी)

प्रा. नलिनी पाचर्णे
(प्राध्यापक, प्रतिनिधी)

सौ. सीमा वाणी
(शिक्षकेत्तर, प्रतिनिधी)

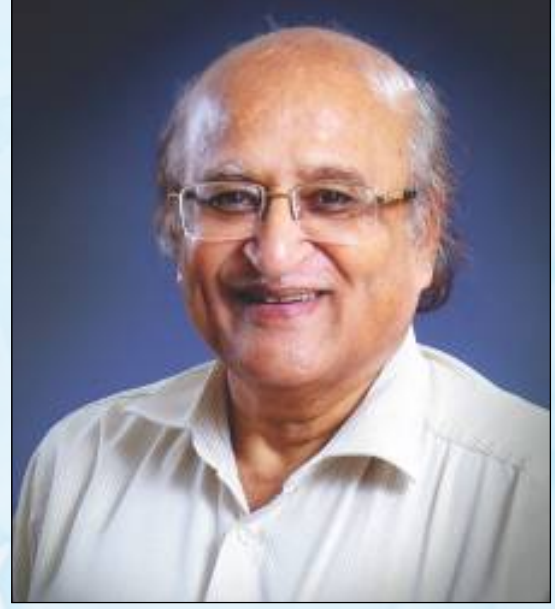
श्री. तुषार जाधव
(स्थानिक, प्रतिनिधी)

डॉ. सविता पाटील
(समन्वयक, आय.क्यु.ए.सी.)

मा. अॅड. भगीरथ शिंदे
(व्हाईस चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा)

मा. डॉ. अनिल पाटील
(चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा)

मा. संजय नागपुरे
(सहसचिव, माध्यमिक विभाग)

मा.प्रिं. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे
(ऑडिटर व सहसचिव, उच्च शिक्षण)

मा.प्रिं. विठ्ठल शिवणकर
(सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा)

मा. शंकरराव पवार
(सह विभागीय अधिकारी, पश्चिम विभाग)

मा. किसन रत्नपारखी
(विभागीय अधिकारी, पश्चिम विभाग)

मा. अॅड. राम कांडगे
(अध्यक्ष, पश्चिम विभाग)

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले पुरस्कार वितरण समारंभ : मा. चंद्रकांत दळवी (भा.प्र.से.), चेअरमन, महाविद्यालय विकास समिती, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे मनोगत व्यक्त करताना.

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले व रमाई - भीमराव पुरस्कार वितरण समारंभ

विविध उपक्रम क्षणचित्रे

पोस्टर प्रदर्शन

मा. तुषार रईसा विवेक वाहिनी, मानसशास्त्र विभाग व लोकायत अंतर्गत मार्गदर्शन करताना

वाचन प्रेरणा दिन - पुस्तक प्रदर्शन

एक दिवशीय चर्चासत्र (इंग्रजी विभाग) मार्गदर्शन करताना डॉ. अशोक चासकर,

Prin. Dr. Arun D. Andhale
(M.Sc., M.Phil., Ph.D.)

उत्कृष्ट प्रशासक मा.प्रिं.डॉ. अरुण आंधळे

वरिष्ठ विभाग सेवक वर्ग

कनिष्ठ विभाग सेवक वर्ग

प्रशासकीय विभाग सेवक वर्ग

अक्षरकिमया संपादक मंडळ

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभास प्रमुख पाहुणे मा.प्राचार्य प्रदीप कदम यांचा सत्कार करताना मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

क्रिकेट संघ

पारितोषिक स्वीकारताना शुभांगी शिंदे (विद्यार्थिनी)

फोटोग्राफी आणि जर्नालिझम चे विद्यार्थी

कर्मवीर करंडक पथनाट्य स्पर्धा विजेते संघ पुरस्कार घेताना

पथनाट्य विजेते अण्णासाहेब मगर कॉलेज, हडपसर

उद्घाटन समारंभ प्रसंगी मा. बाबाजी शेळके यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

सांस्कृतिक कार्यक्रम उद्घाटन प्रसंगी ग्रामस्थ

श्रमदान करताना विद्यार्थी

श्रमदान करताना विद्यार्थी

रयत गीत सादर करताना स्वयंसेवक

शिबिरीत सहभागी स्वयंसेवक प्राध्यापक व मा. प्राचार्या समवेत ग्रामस्थ

२६ जानेवारी ध्वजारोहण

२६ जानेवारी

एनएसएस उपक्रम
Pune, Maharashtra, India

कोविड-१९ लसीकरण

कोविड-१९ लसीकरण

संविधान दिन- वक्ते डॉ. सुरेंद्र जोधळे

छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती निमित्त रक्तदान शिबीर
उपस्थित श्री. विकास(काका) रानवडे
Muruga Pune, Maharashtra, India

वृक्षारोपण

मतदार दिवस शपथ ग्रहण

वृक्षारोपण
Pune, Maharashtra, India

घाट स्वच्छता
Maharashtra, India

हेल्थ चेकअप कार्यक्रम
Pune, Maharashtra, India

प्राचार्यांचे मनोगत

‘स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद’ अंगीकारून राष्ट्र, देश आणि विश्व सक्षम करण्याच्या दृष्टीने सजग, संवेदनशील आणि सक्षम नागरिक निर्मितीसाठी, सामाजिक समतेसाठी समाजाला नव्या शिक्षणाची नितांत आवश्यकता आहे. स्वाभिमान, स्वातंत्र्य आणि स्वाध्याय ही शैक्षणिक त्रिसूत्री स्वीकारून पदमभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी छ. शिवाजी महाराज यांची रयतेच्या राज्याची संकल्पना, तुकोबांच्या वैश्विक बंधुतेची विचारधारा, म. जोतीराव फुले यांची सामाजिक समतेसंदर्भातील सत्यशोधकीय दृष्टी आणि छ. राजर्षी शाहू महाराजांचे जातीभेदापलीकडील विचारतत्त्व या प्रभावातूनच बहुजनहितकारी रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना सन १९१९ मध्ये केली. याच संस्थेची शाखा असलेले डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे. निरंतरपणे बहुजन समाजातील सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांच्यासाठी ज्ञानदानाचे कार्य करित आहे.

ज्ञानदानाबरोबरच विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी महाविद्यालयाने सन २०२१-२२ मध्ये अनेकाविध प्रकारचे उपक्रम, कार्यशाळा आयोजित केल्या आणि या सर्व कार्यांचा लेखाजोखा ‘अक्षरकिमया’ या वार्षिक अंकाच्या माध्यमातून आपणांसमोर मांडताना मला विशेष आनंद होत आहे.

सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षानंतरची सलग दोन वर्षे ही कोविड महामारीमध्ये गेली, हे आपणा सर्वांना ज्ञात आहेच. कोविडनंतरचे वर्ष म्हणजे, २०२०-२१ साल हे अनेक आव्हानांनी युक्त होते. या परिस्थितीत विद्यार्थ्यांचे शिक्षण थांबू नये या भूमिकेतून अनेक उपक्रम हे ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले. त्यानंतर शासनाच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार काही उपक्रम व शिक्षण ऑफलाईन पद्धतीने घेण्यास सुरुवात झाली. त्यामुळे हा संक्रमणाचा काळ विविध अनुभव देणारा होता. त्यामुळे ऑनलाईन शिक्षण ही मध्यवर्ती कल्पना घेऊन ‘जग ऑनलाईन’ या संकल्पनेचा पुरस्कार करणारा वार्षिक अंक विद्यार्थ्यांच्या हाती देताना मला विशेष आनंद होत आहे. यावर्षात विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाच्या उद्देशाने वक्तृत्व, निबंध, रांगोळी, पुष्परचना अशा अनेक स्पर्धा आम्ही घेतल्या. याशिवाय Short Term Course चे प्रदर्शन ‘व्यावसायिकतेची कार्यशाळा Inno-Vision (Trade-Fair) असे अनेक उपक्रमही आयोजित केले गेले.

पारंपरिक शिक्षणाबरोबर विद्यार्थ्यांना व्यवसाया-भिमुख शिक्षण देण्यासाठी कर्मवीर विद्याप्रबोधिनीच्या मार्गदर्शनाने महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांना ‘सर्टिफिकेट’, ‘डिप्लोमा’ आणि ‘अॅडव्हान्स डिप्लोमा’ स्तरावरील अनेक अभ्यासक्रम माफक शुल्कामध्ये सुरु करण्यात आले.

याशिवाय 'Syllabus' संदर्भातील इंग्लिश, इतिहास याविषयांच्या कार्यशाळा, 'Career Counselling in English Language Literature' याविषयावर Online National Webinar घेतला. आमचे महाविद्यालय सन २०२२-२३ या वर्षी NAAC च्या चौथ्या प्रक्रियेची तयारी करीत आहे. त्यातील ३ च्या फेरीतील NAAC Peer Team च्या सूचनेनुसार महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना 'Spoken English' व 'Computer Literacy' चा अभ्यासक्रम दर रविवारी राबविण्यात आला, ही बाब विशेष महत्त्वाची. तसेच 'Placement' च्या संदर्भात 'Job Fair' आयोजित करण्यात आलेला होता. पुण्यातील अनेक नामवंत कंपन्या व महिंद्रा प्रॉड्युक्शन्स यांचा सहभाग होता. यामध्ये २०० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला.

सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षात विविध अडचणींना सामोरे जात असताना विद्यार्थ्यांच्या रोजगार कौशल्याच्या विकासाच्या दृष्टीने महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'करियर कट्टा' या अभिनव उपक्रमामध्ये आमच्या महाविद्यालयाला उत्कृष्ट महाविद्यालय म्हणून गौरवण्यात आले.

महाविद्यालयीन पातळीवर संशोधन कार्यास उच्च शिक्षणात महत्त्वाचे स्थान असते. त्यातून नवीन ज्ञानाची निर्मिती करता येते. त्यानुसार आमच्या महाविद्यालयातील डॉ. राजेंद्र रासकर, डॉ. सविता पाटील, प्रा. कुशल पाखले, प्रा. मयूर माळी यांची पुस्तके प्रकाशित झाली. राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्राध्यापक आपले शोध निबंध व संशोधन सादर करीत आहेत, त्यासर्वांचे मनापासून अभिनंदन. विद्यार्थ्यांच्यामध्ये 'Critical' आणि 'Creative' विचार कौशल्य विकसित होण्यासाठी 'अक्षररंग', 'Literary Landscape' अर्थविश्व अशी भिक्तीपत्रके काढण्यात आली.

महाविद्यालयातील खेळाडुंनी विविध स्पर्धांमध्ये लक्षणीय यश मिळविले आहे. यामध्ये कबड्डी (मुले) संघाला पुणे शहर विभागामध्ये तृतीय क्रमांक मिळाला. बबलू गिरी या खेळाडुची आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी निवड

झाली. अभिषेक पाटील या विद्यार्थ्यांनी ६७ किलो वजनगटात प्रथम क्रमांक मिळविला. तसेच शरीरसौष्ठव स्पर्धेत शुभम वाईकर हा विद्यार्थी सातत्याने यश संपादन करीत आहे, ही आमच्यासाठी अभिमानाची बाब आहे.

महाविद्यालयाच्या या वाटचालीत रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा. डॉ. अनिल पाटील, मा. अॅड. भगिरथ शिंदे, व्हा. चेअरमन, मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य, महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन मा. श्री. चंद्रकांत दळवी, मा. अॅड. राम कांडगे, संस्थेचे सचिव मा. प्राचार्य डॉ. विठ्ठल शिवणकर, सहसचिव मा. प्राचार्य डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे, मा.श्री. दत्तात्रय गायकवाड, माजी महापौर, पुणे मनपा., मा.श्री. विकास काका रानवडे, अध्यक्ष, माजी विद्यार्थी परिषद यांचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले, त्यासर्वांचे मनापासून धन्यवाद.

'अक्षरकिमया' या अंकाचा विषय व मांडणी उत्कृष्टपणे केल्याबद्दल सर्व संपादक मंडळाचे मनापासून कौतुक करीत आहे.

महाविद्यालयाच्या एकूण सर्वांगीण विकासात संस्थेवर आणि शाखेवर निष्ठा असणारे औंध परिसरातील सर्व ग्रामस्थ, सहकारी प्राध्यापक, शिक्षकेतर सेवक, आजी-माजी विद्यार्थी पालक या सर्वांच्या शुभेच्छा व सहकार्याने महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आलेख सतत उंचावत आहे त्यांना मनापासून धन्यवाद.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये रयत परिवारातील, समाजातील, देशाच्या रक्षणासाठी बलिदान देणारे सैनिक व अशा अनेक ज्ञात-अज्ञात व्यक्ती काळाच्या पडद्याआड गेल्या त्यांच्या स्मृतीस अभिवादन करतो, आणि अक्षरकिमयाचा हा अंक आपल्या अवलोकनार्थ आपणासमोर ठेवतो.

डॉ. अरुण आंधळे
प्राचार्य

श्रंपादकाचे मनोगत

ज्यांच्या वाङ्मयीन जाणिवा प्रगल्भ आणि परिपक्व झालेल्या आहेत, अशा सर्व विद्यार्थी व आस्वादक बंधू भगिनींनो, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाचा शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ चा 'अक्षरकिमया' हा 'जग @ ऑनलाईन' या विषयावरील वार्षिक अंक आपल्या हाती देत आहे. सळसळत्या तरुणाईने गजबजलेला महाविद्यालयाचा परिसर, वर्गातील जिवंतपणा, विविध सांस्कृतिक उपक्रमांमधील विद्यार्थ्यांचा उत्साही सहभाग हे सारे पाहता सर्जनशील आणि युवा संवेदनशील व्यक्तिमत्त्वाच्या हातून नवनिर्मिती होणे साहजिकच आहे.

संपूर्ण जगावर आलेल्या कोरोनासारख्या संकटावर मात करून शिक्षणप्रक्रिया सुरू झाली ती 'दूरदृश्य प्रणालीद्वारे'. (ऑनलाईन) त्यात अनेक अडचणी असल्या तरी त्यावर मात करण्याचा प्रयत्न आपण सर्वांनी केला. कोणतीही परिस्थिती ही घर करून कायमस्वरूपी राहत नसते. परिस्थिती बदलू शकते याचे भान माणसाला येणे महत्त्वाचे असते. हा आशावाद मानवी मनाला नवी उभारी देतो.

महाविद्यालयीन पर्यावरणात विद्यार्थ्यांना घेऊन जयंती समारंभ, विविध दिन, काही कार्यशाळा, काही सामाजिक व पर्यावरणपूरक उपक्रम आणि काही स्पर्धा घेण्यात आल्या. उपक्रम सभागृहात आणि प्रेक्षक विद्यार्थी

दूरदृश्य प्रणालीद्वारे घरी राहून तर कधी प्रत्यक्ष महाविद्यालयात येऊन त्यांचा आस्वाद घेत होते. लिहित्या हातांला गती लाभली. अशा या सर्व पार्श्वभूमीवर महाविद्यालयाचे सन्माननीय प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे यांनी वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना आव्हान करून, मानसिक आधार देऊन व सर्जनशील लेखनाचे धडे देऊन 'जग @ ऑनलाईन' या विषयांवर लिहिते करण्याचा प्रयत्न केला. आपल्या भवताली जे घडत असते त्याचा संवेदनशील मनावर संस्कार होत असतो. आणि संवेदनशील मने आपला अनुभव टिपून घेत असतात. याचा प्रत्यय विद्यार्थ्यांच्या वेगवेगळ्या लेखनावरून सहजच येईल.

सदर अंकात विद्यार्थ्यांचे लेख, कविता, अनुभव व विविध रेखाटने याचा समावेश करण्यात आला आहे. विद्यार्थ्यांच्या नजरेतून जग पाहताना विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची विविधांगाने झालेली जडणघडण आपल्या निदर्शनास येते. विद्यार्थ्यांमधील लेखन संदर्भातील सुप्त गुण ओळखून त्याला प्रकटीकरणाची संधी उपलब्ध करून दिली की विद्यार्थी मनमोकळेपणाने व्यक्त होतात. याचा प्रत्यय या अंकातून येईल.

आज जगाचे व्यवहार आणि भाषा याचे माध्यम पूर्णपणे बदलेले आहे; नव्हे ती आजची गरज आहे.

सर्वसामान्य माणसाचे जीवन जगण्याचे माध्यमही

त्यानुषंगाने पूर्णतः बदललेले आहे. या बदलत्या जगासोबत आपणही बदलणे आवश्यक असून त्या बाबतीत आपल्यात सकारात्मक बदल करून घेणे आवश्यक आहे. जर असे झाले नाही तर जगाच्या तुलनेत आपण टिकणार की नाही? हे प्रश्नचिन्ह आपल्यासमोर उभे राहते. मानवाची धडपड सदा सर्वकाळ चांगले जीवन जगता यावे यासाठीच असते. माणूस चिंतन-मनन ज्या विचाराच्या आधाराने करतो, ज्या तत्त्वज्ञानाचा आधार तो जगण्यासाठी घेतो, हे तत्त्वज्ञान त्याला जीवन जगण्याची उर्मी देते. ही उर्मीच त्याला विविध संकटांवर मात करण्यासाठी उपयोगी पडत असते. त्यामुळेच माणूस कोणत्याही संकटाला पुढे जात असतो, त्याला घाबरत नसतो. तुकोबा म्हणतात, त्याप्रमाणे मानवी जीवनात दुःखच दुःख भरलेले आहे, तो क्षणभर सुखाच्या लालसेसाठी माणूस दुःखाचा डोंगर जगत असतो. 'सुख पाहता जवा पाडे / दुःख पर्वता एवढे' हे जे सूत्र आहे ते सूत्र मानवाला सतत जगण्याची दिशा देत असते. त्याचबरोबर त्याचे असह्य जगणे हे सुसह्य होण्याच्या पातळीवर घेऊन जाते. याचाच अर्थ असा की, माणूस सुखापेक्षा दुःखाशी जास्त जवळीक साधत असतो. हे जगण्याचे त्याचे तत्त्वज्ञान त्याला विविध प्रसंगांमध्ये सहकार्य करित असते ही गोष्ट नाकारता येत नाही.

या अंकात मराठी, इंग्रजी, हिंदी या तीनही भाषांना महत्त्वपूर्ण स्थान दिले असले तरी 'मराठी असे आमची मायबोली' या उक्तीनुसार मातृभाषेतून आपल्याला आपला विचार अधिक प्रगल्भतेने आणि सक्षमपणे मांडता येतो. यादृष्टीने मातृभाषेला लेखनासाठी अधिक बळ दिले आहे; एवढेच. या संपूर्ण वर्षात दूरदृष्य प्रणालीद्वारे शिक्षणप्रक्रिया सुरळीत चालू असली तरी, तिचे काही मानसिक, आर्थिक व शारीरिक परिणामदेखील आहेत. ते कदाचित सकारात्मक असतीलही; परंतु विद्यार्थी त्याचा नेमका काय विचार करतात? आणि कसा विचार करतात? याचा प्रत्यय या अंकातून आपणास होईल.

महाविद्यालयातील खोलीतील शिक्षणाबरोबर

मोकळ्या आकाशातील अध्ययन-अध्यापन यामुळे समाजभान जागृत होते. त्यामुळेच मर्यादित संख्येसह जे काही उपक्रम घेण्यात आले, त्यांचे अहवाल व छायाचित्रे अंकात समाविष्ट केलेली आहेत. जागे अभावी काही उपक्रमांना ते महत्त्वाचे असूनही न्याय देता आला नाही. ही संपादकीय मर्यादाही आपण लक्षात घ्यायला हवी.

अंक परिपूर्ण झाला असे म्हणता येणार नाही, परंतु उपलब्ध साधनांच्या साह्याने व विद्यार्थ्यांच्या लेखकीय सहभागाने तो सुफळ संपूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला आहे. वयाच्या ऐंशीव्या वर्षीदेखील सामाजिक भान जपत आमच्यापुढे आदर्श निर्माण करणारे संस्थेचे अध्यक्ष, आदरणीय खासदार मा. शरदचंद्रजी पवारसाहेब, संस्थेचे चेअरमन, माननीय डॉ. अनिल पाटीलसाहेब, व्हा. चेअरमन मा. अॅड. भगीरथकाका शिंदेसाहेब, सचिव मा. प्रिं. डॉ. विठ्ठलराव शिवणकरसाहेब, सहसचिव मा. प्रिं. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळेसाहेब, तसेच महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन मा. चंद्रकांत दळवी भा. प्र. से. , व सदस्य, मा. दत्तात्रय गायकवाड यांनी वेळोवेळी दिलेले प्रोत्साहन, महाविद्यालयाचे सन्माननीय प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे यांचे प्रेरणादायी मार्गदर्शन, संपादक मंडळातील सर्व सदस्यांचे अनमोल सहकार्य व विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त सहभाग यामुळे अंक पूर्ण होऊ शकला. त्याबद्दल सर्वांचे मनःपूर्वक धन्यवाद!

जय हिंद! जय कर्मवीर !!

प्रा. अनंत सोनवणे
संपादक

‘है कवी!
भौवतीच्या जरवमांकडे मी पाठ फिरविली
तर बैलाशक माझा मृत्यू जाहीर कर
माझा वंचितांसीबत चाललेला संवाद थांबला
तर मला न विचारताच माझा अस्त जाहीर कर.’
(महाकवी यशवंत मनीहर, युगांतर, पृ. ३७)

विभागीय संपादक
प्रा. अनंत सोनवणे
डॉ. रेश्मा दिवेकर

- हॉट स्पॉट, ग्राहकांच्या प्रतीक्षेत ! अक्षय होळकर, टी.वाय.बी.ए. ०९
- अर्थ जगण्याचा ! तेजस राजिवडे, एम.ए. (मराठी-१). १०
- विश्व और कोरोना तुषार नागदेवे, एस.वाय.बी.कॉम. ११
- मुलाखत वैशाली भालेराव, कांचन राऊत, आरती नवसागर . . १२
टी.वाय.बी.ए.
- जग @ ऑनलाइन निलोफर रमजान शेख १३
- जग हे रुसलेल पल्लवी कुंभार १३
- स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव आणि माझी वसुंधरा तुषार गुणवंतराव नागदेवे, एस.वाय.बी.कॉम. १४
- घायाळ द्रोणाचार्य दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम. १७
- प्रवासवर्णन परमेश्वर भारत रिटे, टी.वाय.बी.ए. १८
- ऑनलाईन दुनिया तुषार नागदेवे, एस.वाय.बी.कॉम. १९
- संवाद गजाला रफिक सय्यद, एफ.वाय.बी.ए. २०
- कोरोनाचा समाजावरील परिणाम परमेश्वर भारत रिटे, टी.वाय.बी.ए. २१
- आभासी जग दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम. २२
- जपून टाक पाउल गौरी रामदास राजिवडे, एफ.वाय.बी.ए. २२
- मुलाखत मुलाखतकार - रुपचंद राम गंभीरे, एम.ए.(मराठी) . २३
मुलाखतदाता - संदीप प्रभाकर कांबळे
- वसुंधरा वायलेट कवन, एफ.वाय.बी.ए. २४
- डिजिटल सुविधा : सध्याची गरज दिपाली बर्गे, एस.वाय.बी.ए. २५
- ऑनलाईन शिक्षणाचे फायदे आणि तोटे सुप्रिया बालवडकर, एस.वाय.बी.ए. २९
- मायलेकी गणेश हाटवटे, टी.वाय.बी.ए. ३१
- तू भेटण्यापूर्वी दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम. ३२
- विद्यार्थी संपर्कात नाही दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम. ३२

हॉट स्पॉट, ग्राहकांच्या प्रतीक्षेत !

अक्षय होळकर,
टी.वाय.बी.ए.

२०१५ मध्ये विजयादशमीच्या मुहूर्तावर मी आणि माझ्या आईने 'हॉट स्पॉट फुडस्' ही हातगाडी सुरु केली. सुरुवातीला सकाळचा नास्ता म्हणजे पोहे, उपमा, साबुदाण्याची खिचडी, चहा हे पदार्थ होते. ग्राहक ही बऱ्यापैकी म्हणजे आवडी व गरजेनुसार येत असत. या ग्राहकांमधील काही ग्राहकांची रात्रीच्या जेवणाची व्यथा ऐकून, मी 'तव्यातलं ताटात' या संकल्पनेतून पोळी भाजीची हातगाडी सुरु केली. हे लोकांना समजायला फार वेळ लागला नाही. संध्याकाळी ७ ते १० यावेळेत लोक जमू लागले. वेगवेगळ्या क्षेत्रातील, कार्यालयातील, बँका, आय.टी.इ. क्षेत्रातील लोक येऊ लागले. गर्दी होऊ लागली. बसण्याची सोय नसल्यामुळे सर्वांनाच उभे राहून जेवावे लागे. हळुहळु गर्दी वाढू लागली.

२०१५ ते २०१९ या काळात 'हॉट स्पॉट' चा ग्राहक परिवार छोट्याचा मोठा झाला. ग्राहक वाढल्यामुळे जेवणासाठी गर्दी होऊ लागली. एक-एक, दोन-दोन तास ग्राहकांची वेटींग वाढली. चवदार व गरम गरम, घरचं, चुलीवरचं जेवण असल्यामुळे गर्दीतही ग्राहक वेटींग करत असे. जेवणासाठी येणारी प्रत्येक व्यक्ती आईचा स्वयंपाक होईपर्यंत चुलीपुढं बसून राहणाऱ्या लहान मुलांप्रमाणे वाट पहात असे. कालांतराने प्रत्येक ग्राहक, मराठी-अमराठी एकमेकांना चांगलाच ओळखू लागला. त्यांच्यातील संवाद वाढून सांस्कृतिक विचारांची देवाण-घेवाण सुरु झाली. पदार्थ, पाककृती तसेच एकमेकांना मदतीचा ही हात मिळत होता. काहींना फ्लॅट, तर काहींना जॉब या 'हॉट स्पॉट' वरून मिळू लागला. अनोळखी व्यक्ती एकमेकांशी प्रेमादाराने बोलू लागली. एखाद्याची वेळ चुकलीच तर त्यांची विचारपूस आमच्याकडे होत असे. आता जेवण करण्यासाठी आलेल्या प्रत्येकाच 'हॉट स्पॉट फुडस्'शी

कुटुंबाप्रमाणे नातं जुळलं होतं. कुटुंबच झालं होतं जणू !

पण २०२० च्या मार्च नंतर सर्व काही बदलून गेलं. तासन्तास गप्पा मारणारे ग्राहक, त्यांच्या गप्पा, गर्दी आता कुठं गेली? हा सारा अचानक झालेला बदल, माणूस स्वतः स्वतःच्या कोणत्या तंद्रित गुंतला? कसलं हे अभासी जग? माणूस मोबाईलला व्यसनाप्रमाणे हाताळू लागला आहे. पूर्वी दिवसभरात काय झालं की, अगदी अनोळखी व्यक्तीबद्दलही जाणून घेण्याची, ऐकण्याची जिज्ञासा असलेला माणूस, आजकाल मात्र व्हॉट्सअॅपच्या स्टेटस मधून स्वतःला व्यक्त करू लागला आहे. मोबाईलच्या माध्यमातूनच अन्न, वस्त्र, निवारा, आरोग्य इ. गरजा पूर्ण करू लागला आहे. सगळा वेळ ह्या मोबाईलमध्येच घालवू लागला आहे. शारीरिक वेदना, मनातील खंत व्यक्त करायला वेळ दिला जात नाही. माणसा माणसातील नातं, कधी त्यातील गोडवा, रूसवा, हळुवारपणा, चेष्टा, मस्करी, आपुलकी हे जगण्याचा गोडवा आणि रूचकरपणा निर्माण करणारे शब्द ज्या संवादातून ऐकायला मिळत होते. ते शब्द आज कुठं अडकून पडले आहेत? माझ्या संकल्पनेतून जे तव्यावरचे ताटात आले ते हॉट स्पॉट फुडस् आज ग्राहकांच्या प्रतीक्षेत आहे.

(हॉट स्पॉट फुडस् हे ठिकाण आहे, औंधमधील 'नागरासरोड' येथील)

सर्वसामान्य व्यक्तींमधील असामान्यत्व शोधण्याची आणि ते साध्या सोप्या शब्दात मांडण्याची कला म्हणजे वाङ्मय.

अर्थ जगण्याचा !

तेजस राजिवडे,
एम.ए. (मराठी-१)

अनेक माणसं अशी असतात जी बुद्धीने चांगली आहेत. शिक्षण व्यवस्थित घेतलं आहे. पण परिस्थितीमुळे त्यांना हवं ते करता येत नाही. खरं पाहिलं तर दरवेळी परिस्थितीला दोष द्यायचा नसतो. आपण आपल्या क्षमतांवर विश्वास ठेवला की, जी काही प्रतिकूल परिस्थिती असेल ती हळूहळू नक्की बदलता येते. त्यासाठी आपली इच्छा तीव्र पाहिजे.

दुपारची अडीचची वेळ. भूक लागली म्हणून मैत्रिणीबरोबर एका हॉटेलमध्ये शिरले. मैत्रिणीची मुलगी परदेशी शिकायला चालली होती. म्हणून तिच्यासाठी आम्ही खरेदी करत होतो. मग जेवणाची वेळ टळून गेल्याचं लक्षात आलं. तेव्हा काहीतरी खाऊया म्हणून हे हॉटेल. आम्ही ज्या टेबलावर बसलो होते त्यासमोरच बरीच टेबलं एकापुढे एक लावून त्यावर साधारण पंधरा-सोळा बायका बसल्या होत्या. छान नटलेल्या, गप्पा मारत हसणाऱ्या आणि थोड्या एकमेकींची चेष्टा करणाऱ्या गप्पा रंगल्या होत्या.

आपण हॉटेलमध्ये सार्वजनिक ठिकाणी आहोत, आजुबाजुला इतरही लोक आहेत. त्यांचे त्यांना भान नव्हते. साड्या, दागिने, खरेदी आणि गॉसिप यावरच सगळे बोलणे होते. मध्येच त्यांच्यापैकी एकीने पैसे गोळा करायला सुरुवात केली. एक-एक करत सर्वांनी पैसे दिले. मग एकीने एका छोट्या प्लास्टिकच्या पिशवीत खूप छोट्या-छोट्या चिठ्ठ्या होत्या त्या एका प्लेटमध्ये ओतल्या आणि जिने पैसे गोळा केले होते तिने त्यातून एक चिठ्ठी काढली, वाचली. जिचे नाव आले होते ती हर्षाने किंचाळली. बाकीच्या बायका तिच्या आनंदात सहभागी झाल्या. मग टाटा, बाय बाय, सी यू वगैरेचा कलकलाट करत त्या सगळ्या उठल्या आणि बाहेर जाऊ

लागल्या. त्यातला एकीचा चेहरा ओळखीचा वाटला. पण पटकन लक्षात येईना. मला पाहताच ती हसून थांबली. म्हणाली, “मॅडम ओळखलं का मला ? मी काही वर्षांपूर्वी तुमच्याकडे येत होते. सरोज - औरंगाबादला राहात होते”. आता मला एकदम सरोज आणि तिची सारी केसच आठवली. पण मी पाहिलेल्या त्या सरोजचा आणि या समोरच्या सरोजचा चेहरा सारखा असला तरी बाकी बाह्यरूपात फारच फरक झाला होता. मी म्हणलं, “ओळखलं मी कशी आहेस आता ? तुमची भिशी वाटतं ?” सरोज म्हणाली, “हो ना. या सगळ्या माझ्या पतीच्या मित्रांच्या बायका आहेत. माझ्याही मैत्रिणी झाल्या. तशा माझ्या चार-पाच भिशा आहेत. त्यामुळे सारखंच काही ना काही चालू राहतं. मी विचारलं, “मग सरोज तुझ्या नोकरीचं काय झालं ? आणि तुझ्या कवितांचं पुस्तक आलं का ग ?” सरोज हसू लागली. म्हणाली, “नोकरी सोडून दिली. माझ्या आई-बाबांना फार वाईट वाटलं. बाबा म्हणाले, एवढं शिकून तू इतकं छान करिअर केलंयस ते असं वान्यावर का सोडतेस ? पण मॅडम, लग्नानंतर माझं सासर इतकं श्रीमंत आहे की त्यांना मी नोकरी केलेली चालत नव्हती. मग सोडून दिली. आमच्या घरी साहित्य, वाचन असल्या गोष्टींमध्ये कुणाला इंटरेस्ट नाही. मी कविता करते याचीच सगळ्यांनी चेष्टा केली. मग कवितांची वही कुठे गेली अडगळीत कुणास माहीत. सारख्या पाठ्या असतात. आमच्या घरी नाहीतर आम्ही दुसऱ्यांच्या घरी जातो. उरलेल्या दिवसात या भिशा. मी मस्त मजेत आहे.” मी म्हटलं, “छान वाटलं ऐकून. खरंच मजेत आहेस ना ? कर कधीतरी फोन”. माझं व्हिजिटिंग कार्ड घेऊन सरोज गेली.

सगळं छान असूनही मला मात्र ही सरोज जुन्या सरोजच्या तुलनेत निस्तेज आणि बेगडी वाटत होती. सरोज खूप

हुशार, मेहनती आणि व्यवहारी आहे. तिच्या कामाचा झपाटा मी पाहिला आहे. शिक्षणात चांगले यश मिळवल्यावर तिला नोकरीही उत्तम मिळाली होती. मेहनतीने आणि हुशारीमुळे सरोज कमी वेळात वरच्या हुद्यावर पोचली होती. तिला फक्त मोठा पगारचा नव्हता तर ती जे काम करत होती. त्यामुळे त्या कंपनीचा मोठा फायदा होत होता. आम्ही भेटल्यानंतर काही दिवसांनी सरोजचा फोन आला. म्हणाली, “मला तुम्हाला भेटायचंय !” आम्ही भेटल्यावर मला कळलं की तिचे सासरे त्या कंपनीचे एक संचालक होते. त्यांना त्यांच्या एकुलत्या एक मुलासाठी सरोज पसंत पडली. म्हणून हे लग्न झालं. सरोज म्हणाली, “मॅडम, मला या सततच्या पाठ्या आणि भिशांचा उबग आलाय. आधी त्याची मजा वाटली. आता इट्स कर्मिंग ऑन माय नव्हर्ज ! काय करू कळत नाही”. मी सरोजला मग काही गोष्टी सांगितल्या. सुचवल्या, तिनेही त्या अमलात आणल्या आणि आता तिची स्वतःची एक मार्केटिंगची फर्म आहे. रेग्युलर व्यायामाने सरोजने स्वतःची फिगर व्यवस्थित केली आहे आणि स्वतःच्या बुद्धीचा आणि शिक्षणाचा उपयोग करून स्वतःची नवी ओळख सासरी आणि जगात निर्माण केली आहे. सरोजसारखी खूप माणसं आहेत. जी बुद्धीने चांगली आहेत. शिक्षण व्यवस्थित घेतलं आहे. पण परिस्थितीमुळे त्यांना हवं ते करतायेत नाही. खरं पाहिलं तर दरवेळी परिस्थितीला दोष द्यायचा नसतो. आपण आपल्या क्षमतांवर विश्वास ठेवला की जी काही प्रतिकूल परिस्थिती असेल ती हळूहळू नक्की बदलता येते. त्यासाठी आपली इच्छा तीव्र पाहिजे. आपल्या मनात उत्कटतेने काही चांगले, योग्य, उपयुक्त आणि प्रगतीकडे नेणारे करावेसे वाटले पाहिजे. आपल्या मनात आपल्या सर्व क्षमता वापरून काही रचनात्मक, उपयुक्त, प्रगतिशील, विकासाकडे नेणारे काम करण्याची एक जबरदस्त उर्मी असायला हवी. मग ही उर्मी एक प्रेरणा निर्माण करते. या प्रेरणेच्या रेट्याने आपण काय करता येईल त्याचा शोध घ्यायला लागतो. शोध घेताना काही गोष्टी सुचतात, काही माहिती कळते, काही कामे करता येतील असे वाटू लागते. मग सगळ्या शक्यता विचारात घेऊन त्यातली एखादी साध्य करता येईल. अशी गोष्ट साध्य होऊ शकणारे काम, कृती निवडता येते. मग त्या गोष्टींचा, कामाचा प्रत्यक्ष कृतीने पाठपुरावा करून खरोखरच ते साध्यही होते. या साऱ्याचा आपल्या जगण्याला अर्थ आणण्यासाठी, आपले जगणे अर्थपूर्ण करण्यासाठी फार उपयोग होतो. यामुळे आपल्या क्षमता आणखी सुदृढ होतात, वाढतात.

नव्या क्षमता विकसित होतात. आपली आपल्याला एक सक्षम, सुदृढ, सशक्त आणि प्रगतिशील व्यक्ती म्हणून ओळख होते. स्वतः प्रति आदर वाटू लागतो. स्वतः बदल यथार्थ प्रेमही वाटते. यातून आत्मविश्वास, स्वतःचा स्वतःवर असणारा भरवसा वाढतो. जगण्याची उमेद आणि उत्साह वाढतो. या सगळ्याचा सकारात्मक परिणाम आपल्या सान्निध्यात येणाऱ्यांवरही होतो. आपले प्रेम, आपली अर्थपूर्ण जगण्याची उत्कटता आणि आपली सकारात्मक ऊर्जा आपल्याजवळ येणाऱ्या लोकांवर सकारात्मक परिणाम करते. परस्पर नातेसंबंध सुधारतात. जगण्यातली ही मजा तकलादू नसते. दिखाऊ नसते. अस्सल असते. चला तर पाहू या. आढावा घेऊ या. आपण जे विहित काम करतो आहोत त्याला आपण मनापासून शंभर टक्के प्रतिसाद देतो आहोत का ? आणि आपण जे करतो आहोत त्यातून अधिक चांगले, वेगळे, निराळे काही आपल्याला करणे जमेल का ? मनाच्या अशा विचारांमुळे नैराश्य, दुःख, वैताग वगैरे आपल्या वाऱ्यालाही उभे राहणारं नाही !

विश्व और कोरोना

तुषार नागदेवे, एस.वाय.बी.कॉम.

खुशहाली में झुम रही थी वसुंधरा,
हर इंसान गा रहा था अपने तरक्की का गाना ।
मनुष्य की अच्छी चल रही थी जिवनधारा,
जबतक उसके जिवन में नही आया था कोरोना ।
नजर न आनेवाला ये विष का प्याला,
अपनो को ही घर में मेहमान बनाने वाला ।
लाखों घर की तुलसी और छत छिननेवाला,
बुजूर्गों की लाठी और बच्चो से उनके बाप को चुरानेवाला ।
इससे बचने का तरिका मुखवटों पे मुखवटे लगाना,
अपनो से और सॅनिटायझर से हाथ धोते जाना ।
पुरे विश्व में अशांती हाहाकार का नारा,
मृत्यू की संख्या की गिनती यह काम अब पुराना ।
दुसरी तरफ बेजुबानों में जान आई,
इंसानो को बरसों बाद सुबह पंछिओ की आवाज आई ।
कोरोना इंसान को इंसान की तरफ से भेट थी,
इस वक्त हमने जो सिखा वह जिवन की नई रीत थी ।

मुलाखत

हॉटेल व्यावसायिक - निखिल ज्ञानेश्वर मोरे (माजी विद्यार्थी)

वैशाली भालेराव, कांचन राऊत, आरती नवसागर
टी.वाय.बी.ए.

नमस्कार आपले नाव काय ?

माझे नाव - निखिल (सोनू) ज्ञानेश्वर मोरे

हा व्यवसाय कधीपासून करीत आहात.

हा व्यवसाय सर्व प्रथम २०१२ मध्ये छोटीशी चहाची टपरी म्हणून सुरु केला होता व नंतर हळूहळू वाढत गेला. सर्व प्रथम, १ लि. दूधाचा चहा नंतर ४ - ५ लि. नंतर व्यवसाय वाढत गेल्यानंतर वडापाव, मिसळ, समोसा, पॅटिस, वडासांबर, शाबुवडे, पुलाव, दही वडे, खिचडी, पोहे विविध पदार्थ बनवून विकायला सुरुवात गेली आणि व्यवसायाला सुरुवात झाली. आता चहाच्या टपरी पासून सुरु झालेला व्यवसाय आता चांगल्या प्रकारे भरभराटीला आला आहे, हॉटेल निर्माण झाले आहे.

हाच व्यवसाय का निवडला ?

या व्यवसायाची, आवड मला लहानपणा पासूनच होती. स्वतःचा बिजनेस करायचा होता. म्हणून १२ वी पर्यंत शिक्षण झाल्या नंतर ऑग्रिकल्चरच शिक्षण पूर्ण करून या व्यवसायाकडे मी वळलो.

तुमच्या घराच्यानी हा व्यवसाय करण्यासाठी आई - वडिलांनी मदत केली का ?

नाही, हा व्यवसाय सर्व प्रथम मी सुरु केला. चहाच्या टपरी पासून सुरु केला. या हॉटेल बदल १ वर्ष घरच्यांना सांगितले नव्हते. माझे १२ वी नंतर ऑग्रिकल्चरच शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर कंपनी मध्ये जॉबला लागून या व्यवसायाची सुरुवात केली.

या व्यवसायातून आपणाला वर्षाला किती फायदा होतो ?

या व्यवसायातून मला साधारणपणे १ वर्षाला ७०-८० हजार फायदा होतो.

कुटुंबात किती सदस्य आहेत? त्यांचा उदरनिर्वाह या व्यवसायावर पूर्ण होतो का ?

कुटुंबात एकूण ४ सदस्य आहेत. आई-वडिल भाऊ आणि मी. आमचा उदरनिर्वाह या व्यवसायावर पूर्ण होतो.

शिक्षण कितवी पर्यंत घेतले आहे ?

माझे शिक्षण १२ वी पर्यंत झालेले आहे. १२ वी नंतर ऑग्रिकल्चर शिक्षण पूर्ण केले आहे.

आपल्या अभ्यासाची सुविधा होती का ?

होय, ग्रंथालयाची सुविधा होती. त्यामधून मला हवी असलेली पुस्तक मिळत होती. त्याचप्रमाणे आपण त्या वर्गात शिकत आहोत. त्या विषयाचे आणि विविध कथा, कादंबऱ्या, ग्रंथ, आत्मचरित्र अशी पुस्तके मिळतात. त्याशिवाय कॉलेज मध्ये 'कमवा व शिका' ही सुविधा मुलांसाठी उपलब्ध होती.

वार्षिक उत्पन्नात गेल्या दोन वर्षांपूर्वी आणि दोन वर्षांनंतर किती आणि कसा फरक पडला.

होय, फरक पडला, साधारणपणे ३०% वार्षिक उत्पन्नात फरक पडला.

ऑन लाईनचा तुम्हाला फायदा झाला की तोटा ?

होय, फायदा झाला. लॉक डाऊनमध्ये जास्तीत जास्त वस्तुंची ऑन लाईन मागणी करत होतो आणि त्यामध्ये फायदा म्हणजे ऑन लाईन मागवत असल्याने त्याची ऑर्डर स्वीकारून घरपोच द्यावी लागत होती. त्यामध्ये १० चहाचा कप २५ ला देत होतो. यामुळे आमचा खूप मोठ्या प्रमाणात फायदा झाला.

ऑनलाईनचा घरी एखाद्या चमत्कारीक अनुभव आला का ?

होय झाला. तो अनुभव येथे सांगणे महत्त्वाचे.

जग @ ऑनलाइन

निलोफर रमजान शेख

जगामध्ये आजकाल खूप मोठ्या प्रमाणात बदल होत गेले आहेत. पूर्वी म्हणजे २०१९ पर्यंत लोक दुकानात जाऊन सर्व जीवनावश्यक वस्तू तसेच कपडे वगैरे खरेदी करत होते. परंतु जेव्हापासून कोरोना नावाचा विषाणू किंवा कोरोना महामारी जगात आली तेव्हा पासून सर्व काही ऑनलाईन झाले. आजकालचे लोक पैसे पण स्वतः जवळ ठेवत नाहीत. कारण वेगवेगळे अॅप आले आहेत ऑनलाईन पैसे देण्याकरिता जसे की, गुगल पे, फोन पे, पे.टी.एम. इत्यादी.

कोरोना महामारीमुळे सर्वकाही ऑनलाईन झाले. कारण सर्व जग ऑनलाईन सुरु झाले. सर्व जण ऑनलाईन पद्धतीचा स्वीकार करू लागले. कोरोना महामारीने सर्वांना ऑनलाईन पद्धतीचा वापर करायला शिकवले.

काही ठिकाणी, काही जणांकडे मोबाईल, लॅपटॉप उपलब्ध नसल्याने त्यांना ऑनलाईन शिक्षण प्राप्त करण्यास अडथळा निर्माण झाला. त्यामुळे सरकारने त्यांना त्या सुविधा उपलब्ध करून दिल्या. काही ठिकाणी तर अशी परिस्थिती होती की, मोबाईल, लॅपटॉप उपलब्ध होते. पण नेटवर्कची समस्या होती. प्रत्येक जण लॉकडाऊनमध्ये ऑनलाईन पद्धतीचा वापर कसा करावा हे शिकले.

जगातील सर्वांना ऑनलाईन पद्धतीचा स्वीकार करता आला. पण काही जणांना या पद्धतीचा स्वीकार करता आला नाही. जसे की ज्यांना मोबाईल वापरता येत नाही. ज्येष्ठ नागरिक, न शिकलेल्या व्यक्ती इत्यादी. कोरोना महामारीत अनेक दुकानदारांनी घरपोच वस्तू पुरविल्या, ऑनलाईन पेमेंट उपलब्ध करून दिले. तसेच काही दुकानदारांनी ऑनलाईन खरेदी-विक्री सेवा सुरु केली.

ज्यामध्ये ऑनलाईन वस्तू बुक करायच्या किंवा त्याची किंमत ऑनलाईन पे करायची व ती वस्तू आपल्या घरी लगेच पोच होईल. याचा जास्त प्रमाणावर फायदा झाला. ऑनलाईन शिक्षणामुळे किंवा ऑनलाईन पद्धती खूप जणांसाठी फायद्याची ठरली.

कोरोना महामारीने सर्वांना स्वावलंबी बनणे शिकवले. ऑनलाईन पद्धतीमुळे वेगवेगळे अॅप अस्तित्वात आलेले आहेत. त्या अॅपच्या निर्मितीमुळे कंपन्यांना खूप मोठा फायदा झाला आहे.

जग हे रुसलेल....

पल्लवी कुंभार

स्वप्न तुझं आणि माझं डोळ्यात भिजलेलं ...
हातामध्ये हात तुझा आणि जग हे रुसलेलं ...

वाटतं कधी कधी,
पाखरु होऊन आकाशी उडावं
बघून लपून तुझ्याकडे
पुन्हा प्रेमात तुझ्या पडावं

फुल गुलाबाचे घेता
जेव्हा लाजलीस गाली
जणू बरसला पाऊस
अन् तू ओलीचिंब झाली

कविता तुझ्यासाठी
दोन ओळींचा निबंध दिसतो,
समजू नको निबंध वेडी
हा जवळ येण्याचा बहाणा असतो.

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव आणि माझी वसुंधरा

तुषार गुणवंतराव नागदेवे,
एस.वाय.बी.कॉम.

सप्रेम नमस्कार,

शिक्षणाची गंगा खेड्याड्यात नेऊन ग्रामीण भागातील युवकांच्या जीवनात ज्ञानाची ज्योत प्रज्वलित करणारे शिक्षणमहर्षी कर्मवीर भाऊराव पाटील यांना विनम्र अभिवादन.

“तरुणांचे प्रज्वलित मन हे पृथ्वीवरील सर्वात शक्तिशाली संसाधन आहे” असे मत असणारे पूर्व राष्ट्रपती व महान शास्त्रज्ञ डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम तसेच “शिक्षण हे वाघिणीचे दुध आहे, ते जो पिल तो माणूस गुरुगुरल्या शिवाय राहणार नाही” अश्या महान व्यक्तिचरित्रांचा तसेच त्यांचा तरुणांईवरील विश्वास की भारताला ‘सुजलाम सुफलाम’ कोणी बनवून शकत असेल तर ते आजचे तरुणच आहेत.

अशा महान व्यक्तित्वांच्या मार्गावर आपले महाविद्यालय सतत पाऊल टाकतच राहते. त्याच पावलांमधील एक पाऊल म्हणजे दरवर्षी प्रमाणे ‘राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष श्रमसंस्कार शिबिर सन २०२१-२२ ‘स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव’ आणि ‘माझी वसुंधरा’ हा प्रकल्प यावर्षी सुद्धा आपण आयोजित केला होता.

कोरोना स्थितीमध्ये हा प्रकल्प राबविणे अशक्य वाटणारी गोष्टी ही आपल्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे, उपप्राचार्य डॉ. रमेश रणदिवे, तसेच कार्यक्रम अध्यक्ष प्रा. सुशिलकुमार गुजर व कार्यक्रम अधिकारी प्रा.डॉ. रेश्मा दिवेकर यांच्या प्रयत्नांतून ही गोष्ट शक्य झाली. तसेच सर्व शिक्षकवर्ग प्रा. भीमराव पाटील, प्रा.डॉ. बंडोपंत कांबळे, प्रा.डॉ. राजेंद्र रासकर, प्रा.डॉ. उद्धव घोडके, प्रा. नंदकिशोर गंगाळे, श्री. अनिल मते यासर्वांमुळे हा प्रकल्प यशस्वीरित्या पार पडला.

दिनांक १२ मार्च ते १८ मार्च २०२२ या दरम्यान सात

दिवसीय विशेष हिवाळी शिबीर पिंपळोली (शेळकेवाडी), ता. मुळशी. जि. पुणे इथे आयोजित करण्यात आले होते. या शिबीरामध्ये विशेष व्याख्यान, उपक्रम, विपश्यना, आनापान ध्यान सत्र, सामाजिक व आर्थिक सर्वेक्षण, गटचर्चा, पथनाट्य, सांस्कृतिक कार्यक्रम तसेच दैनंदिन कार्यक्रम यामध्ये समाविष्ट होते.

दि. १२ मार्च २०२२ दु. १२.३० ला महाविद्यालया- मध्ये शिबिरासाठी आवश्यक असणारी सामग्री तसेच सर्व प्राध्यापकांच्या उपस्थितीमध्ये शिबिराला जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांची उपस्थिती नोंदवून, शिबिराला जाण्यासाठी योग्य अशी तयारी झालेली आहे. याची खात्री झाली असता. प्राध्यापकांच्या हस्ते श्रीफळ फोडून व ‘गणपती बप्पा मोरया’ या जयघोषामध्ये शिबिरस्थळी बस निघाली औंध ते पिंपळोली (शेळकेवाडी) हा प्रवास अवघ्या एका तासामध्ये पूर्ण झाला. व आम्ही तिथे जवळपास २.०० वाजता पोहचलो आणि बसमध्ये असणारी सामग्री प्रा. गुजर सरांच्या मार्गदर्शनाने शेळकेवाडी (पिंपळे) येथील महादेवाच्या मंदिरामध्ये मुलांची राहण्याची व्यवस्था तसेच मुर्लीसाठी जवळच्या बाबांजिंच्या आश्रमांमध्ये करण्यात आली होती. तिथे ती सामग्री ठेवण्यात आली व मंदिरातील किचन मध्ये खाद्य सामग्री ठेवण्यात आली.

दुपारी ४ वाजता उद्घाटन समारंभाला सुरुवात झाली. यामध्ये प्रमुख पाहुणे, प्रमुख अतिथी, अध्यक्ष प्रि. डॉ. अरुण आंधळे होते. उद्घाटन भाषणामध्ये प्रि.डॉ. अरुण आंधळे सरांनी सर्व महाविद्यालयातील शिबिरात सहभागी विद्यार्थ्यांना चांगल्या प्रकारे कामे करून दाखविण्यासाठी प्रोत्साहन दिले. तसेच शेळकेवाडी (पिंपळोली) मधील सरपंच यांनी महाविद्यालयीन शिक्षकवर्ग तसेच विद्यार्थ्यांचे स्वागत केले.

सायं. ६ वाजता कार्यक्रम अधिकारी प्रा. सुशिलकुमार गुजर सर व प्रा.डॉ. रेश्मा दिवेकर मॅडम यांनी शिबिरातील विद्यार्थ्यांचे एका गटामध्ये पाच विद्यार्थी समाविष्ट करून असे पाच गट निर्माण केले व तीन विद्यार्थ्यांना निरीक्षक म्हणून कामाची विभागणी केली व प्रत्येक गटात एक गट प्रमुख नेमला व त्याची व गटातील सदस्यांची कामे व जबाबदारी समाजवून सांगितली व नियमित दिनक्रमाविषयी सांगितले.

दिनांक १३ मार्च २०२२ पासून सकाळी ५ वाजता सर्व विद्यार्थी दिवसाची सुरुवात करायचे, सर्व तयार होवून सकाळी सहा वाजता रनिंग करण्यासाठी सभागृहा बाहेरील जागेवर उपस्थित व्हायचे. गावापासून १.५ ते २.० कि.मी. एवढे अंतर रनिंग असायची यावेळेस गुजरकर सरांच्या, मार्गदर्शनाने विद्यार्थी पुढे जात असत त्यानंतर ७ ते ७.३० वाजता योगाअभ्यास केला जायचा, ज्यामध्ये काही विद्यार्थी पुढे सर्वांना नवनविन योगा शिकवायचे व सर्व त्याप्रमाणे योग्यरित्या करायचे. यामध्ये सर्व शिक्षकवर्ग सुद्धा योगा करायचे. ७.३० ते ८.०० दरम्यान चहानाष्टा व हजेरी असायची. गटविभागणी अनुसार ५ पैकी १ गटाला स्वयंपाकाची जबाबदारी व इतर ४ गटांना श्रमदानासाठी नेले जात असे. ८.०० ते १२.३० ही श्रमदानाची वेळ होती. एका गटाने दिवसभर आवश्यक असलेला चहा, नाश्ता व जेवणाची जबाबदारी स्वीकारायची त्यांना श्रमदानाला नेले जात नसे. इतर चार गटांनी मंदिर, सभागृह व तेथील जवळील परिसर स्वच्छ करावयाचा.

दुपारी १२.३० ते १.०० ला स्वच्छ परिसर केल्या नंतर वैयक्तिक स्वच्छता केली जात असे. दुपारी १.०० ते २.०० वा. सहभोजन केले जात असे. पहिला गट सर्वांना जेवण व्यवस्थितरित्या वाढत असे व सर्वांच्या जेवणानंतर सर्वजण आपले जेवणाची थाळी स्वच्छ करत असत. यानंतर दु. २.०० ते ३.०० ही विश्रांतीची वेळ होती. त्यानंतर ३.०० ते ५.०० वा. प्रा.श्री. तुळशीराम घोलप यांचे 'तारुण्यातील जगण्याचा आनंद या विषयावरील व्याख्यान होते. सर्व विद्यार्थी त्यांचा प्रत्येक शब्द लक्ष देवून ऐकत होते. सरांचा तारुण्य दशेतील अनुभव, कविता व प्रेरणादायी शायरीने संपूर्ण वातावरणामध्ये उर्जा प्रदान केली. सायंकाळच्या वेळेस जणू काही शब्दरूपाने नवीन सूर्य उगवत आहे, असे तेव्हा वाटत होते. सायंकाळी ५.०० ते ६.०० वेळेस गटचर्चा केली जात होती. विद्यार्थ्यांचे मत यामध्ये जाणून घेतले जात असे. ६.०० ते ८.०० दिवसभरातील कामकामाचा

आढावा असायचा, सर्व गटामधील सदस्यांनी केलेले काम तसेच निरीक्षकाने पार पाडलेले काम शिक्षकांना सांगायचे, त्यामध्ये झालेल्या चुका तसेच विद्यार्थ्यांचे कौतुक शिक्षक करीत असत. नंतर ८.०० ते ९.०० रात्री सहभोजनाचा कार्यक्रम होता. ज्यामध्ये शेळकेवाडी (पिंपळोली) चे आदर्श सरपंच मा.श्री. बाबाजी शेळके जेवणाला उपस्थित असत. सर्व विद्यार्थ्यांनी व शिक्षकांनी सरपंचासोबत जेवणाचा आनंद घेतला. जेवणानंतर रा. ९.०० ते १०.०० दुसऱ्या दिवसाचे नियोजन थोडक्यात शिक्षक सांगत होते. रात्री १० नंतर सर्वजण आराम करायचे.

दिनांक १४ मार्च २०२२ नेहमीच्या शिबिराच्या दिनक्रमाप्रमाणे सकाळी रनिंग, योगा आणि प्रार्थना झाली. तसेच ७.३० ते ८.०० दरम्यान चहानाष्टा व हजेरी झाली व ज्या मुलांना 'सोमवारचे' तसेच 'एकादशीचे' उपवार होते अशा मुलांना कमी श्रमाचे काम देण्यात आले व इतर मुलांना सरपंच निवासापुढील सडक / रस्त्यांवरील वाळू ही जवळपास २५०-३०० घमेली, ट्रॅक्टरमध्ये भरण्यात आली. हे काम ९.०० ते १२.३० पर्यंत सुरु होते. त्यानंतर १२.३० ते १.०० दुपारी वैयक्तिक स्वच्छता करून दुपारी १.०० ते २.०० ला सहभोजन केले व त्यानंतर २.०० ते ३.०० विश्रांती घेतली. विश्रांती नंतर दुपारी ३.०० ते ५.०० मा. श्री. शिवाजी विधाने (जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी) यांचे 'पशुसंवर्धन काळाची गरज' हे व्याख्यान होते. त्यामध्ये त्यांनी विविध जातीच्या गाई, कोबड्या यांची माहिती सांगितली व त्यांच्या संवर्धनाने होणारे फायदे ही सांगितले. जेणेकरून विद्यार्थी व्यवसाय संधी शोधू शकतात. या उद्देशाने त्यांनी माहिती दिली. त्यामध्ये विद्यार्थ्यांच्या मनातील प्रश्न सरांनी उत्तमरित्या सोडविले. सायं. ५.०० ते ६.०० या दरम्यान गटचर्चा झाली व ५.०० ते ८.०० कामकाजाचा आढावा व प्रार्थना झाली. दिवसभरातील कामे यशस्वीरित्या विद्यार्थ्यांना करायला सांगितली. ८.०० ते ९.०० यामध्ये सहभोजन झाले व ९.०० ते १०.०० सांस्कृतिक कार्यक्रमाची तयारीसाठी नावे इच्छुक उमेदवारांची नमूद करण्यात आली. रात्री १०.०० नंतर विश्रांतीची वेळ होती.

दिनांक १५ मार्च २०२२ सकाळी ६.०० ते ७.०० रनिंग तसेच, ०७.०० - ०७.३० योगा, प्रार्थना व एनएसएस गीताचा अभ्यास करून झाल्यावर ८.०० वाजता चहानाष्टा व हजेरी झाली तसेच ८.०० ते १२.३० पर्यंत श्रमदानाला सुरुवात झाली.

‘वृक्षवल्ली आम्हा सोयरी वनचरे’

तुकाराम महाराजांच्या या उक्तीचा आम्हांला श्रमदाना वेळेस भावार्थ समजला. कारण श्रमदानाला आम्ही डोंगरमाथ्यावर विविध (३५) प्रकारचे पेरूचे झाडांना पाणी पुरवण्यासाठी त्यांना मातीचे कुंपन केले. प्रत्येकी गटाला ठराविक झाडे श्रमदानासाठी दिली होती व सर्वांनी मातीशी एकरूप होण्याचा आनंद घेतला. दुपारी १२.३० ते १.०० श्रमदानानंतर वैयक्तिक स्वच्छता सर्वांनी केली. नंतर १.०० ते २.०० सहभोजन केले. २.०० ते ३.०० वाजता विश्रांती केली. दुपारी ३.०० ते ५.०० वा. मा.प्रा. अनंत सोनवणे व मा.प्रा.डॉ. धनंजय भिसे यांनी ‘ललित कलेचे मानवी जिवनातील महत्त्व’ समजावून सांगितले. सुंदर असे व्याख्यान सरांनी दिले. सायं. ५.०० ते ६.०० यादरम्यान गटचर्चा करण्यात आली. ६.०० ते ८.०० वा. कामकाजाचा आढावा सरांना देण्यात आला व प्रार्थना व एनएसएस गीताचा अभ्यास केला. ८.०० ते ९.०० यादरम्यान भोजन करण्यात आले. ९.०० ते १०.०० वा. सांस्कृतिक कार्यक्रमाची तयारी करण्यात आली. त्यानंतर १०.०० वा. विश्रांती घेतली.

दिनांक १६ मार्च २०२२ दिनक्रमाप्रमाणे ६.०० ते ७.०० रनिंग तसेच ७.०० ते ७.३० योगा, प्रार्थना व एनएसएस गीताचा अभ्यास करून झाल्यावर ८.०० वा. चहानाष्टा करण्यात आला व नंतर सरांनी हजेरी घेतली. तसेच ८.०० ते १२.३० ला श्रमदानाला सुरुवात झाली.

सर्व गटांनी व निरिक्षकांनी मंदिर परिसर, सभागृह व सभागृहा बाहेरील रस्ता साफ केला. तसेच रस्त्याच्या कडेला असणाऱ्या झाडांना व्यवस्थित कुंपन केले. दु. १२.३० ते १.०० वा. स्वच्छता केली व १.०० ते २.०० वा. सहभोजन केले. २.०० ते ३.०० वा. विश्रांती घेतली. दु. ३.०० ते ५.०० ला. मा.प्रा. भीमराव पाटील व मा.प्रा.डॉ. तानाजी हातेकर सरांनी ‘कोविड नंतरचे शारीरिक व मानसिक आरोग्य’ या विषयावर सुंदर व्याख्यान दिले. ज्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या मनातील कोविडची असणारी भीती, त्याबाबत घ्यावयाची काळजी लक्षात आली. सायं. ५.०० ते ६.०० वा. सर्वांनी मिळवून गटचर्चेमध्ये आपले मत व कामकाजातील नवीन विचार सरांना सांगितले. सायं. ६.०० ते ८.०० दरम्यान दिवसभरातील कामकाजाचा आढावा सरांना दिला व आपल्या नोंदवहीतील दिवसभरातील कामे सर्वांपुढे सांगितली. ८.०० ते ९.०० दरम्यान सहभोजनामध्ये

सरपंच साहेब मा.श्री. बाबाजी शेळके उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांमध्ये असणारे काही प्रश्न त्यांनी जाणून घेतले. ९.०० ते १०.०० वा. दुसऱ्या दिवशी सांस्कृतिक कार्यक्रमाची तयारी व विद्यार्थ्यांच्या दुसऱ्या दिवशीसाठी त्यांची क्रमशः कार्यक्रमासाठी नावे यादीमध्ये समाविष्ट करण्यात आली. रात्री १०.०० वा. सर्वांची विश्रांतीची वेळ झाली.

दि. १७ मार्च २०२२ शिबिरातील दिनक्रम :

सकाळची सुरुवात झाली. ६.०० ते ७.०० रनिंग तसेच ७.०० ते ७.३० ला रनिंगनंतर योगा, प्रार्थना व राष्ट्रगीत झाले. ८.०० वा. चहानाष्टा व सर्व विद्यार्थ्यांची हजेरी घेण्यात आली. सकाळी ८.०० ते १२.३० दरम्यान ‘श्रमदानासाठी शेळकेवाडी (पिंपळोली) येथील प्राथमिक शाळेपुढील रस्त्याच्या कडेला स्वच्छता करण्यात आली व संपूर्ण कचरा साफ केला तसेच झाडांना कुंपन बनवण्यात आले. आज सांस्कृतिक कार्यक्रम होता. त्यासाठी सर्व विद्यार्थ्यांनी ग्रामस्थांना बसण्यासाठी सतरंजी व खुर्च्यांचा बंदोबस्त केला व मुला-मुलींनी पुष्पगुच्छ तयार केले होते. दु. १.०० ते २.०० वा. भोजनाचा कार्यक्रम झाला व दु. ३.०० ते ४.०० वा. सर्व व्यवस्था करून व प्रमुख पाहुणे व ग्रामस्थांना सांस्कृतिक कार्यक्रमासाठी निमंत्रण देण्यात आले व सायं. ५.०० वा. सांस्कृतिक कार्यक्रम सुरु करण्यात आला सूत्रसंचालन हे अजय कांबळे या विद्यार्थ्यांनी केले. त्यानंतर ‘वतन वतन मेरे आबाद रहे तू’ या देशभक्ती पर गीताने सांस्कृतिक कार्यक्रमाची सुरुवात करण्यात आली व नंतर एनएसएस कॅम्प वरील कविता एका विद्यार्थ्यांनी सादर केली, नंतर ज्योती साळुंके या विद्यार्थिनीने ‘जिंदगी की पढाई’ या विषयावरील कविता सादर केली व या कार्यक्रमांमध्ये सर्व ग्रामस्थ कार्यक्रमाचा आनंद घेत होते. नंतर गणेश गावंडे या विद्यार्थ्यांनी ‘बाबा’ विषयी कविता सादर केली. विशालने देशभक्ती वरील कविता गावून दाखविली. प्राची व प्रेरणा या विद्यार्थिनींनी नृत्य सादर केले. संपूर्ण कार्यक्रमांमध्ये उपस्थित अध्यक्ष मा.प्रा. अरुण आंधळे सर व प्रमुख अतिथि मा.श्री. मोरेश्वर घारे (सरपंच, पिंपळोली) व मा.श्री. बाबाजी शेळके तसेच विद्यालयातील सर्व शिक्षकवर्ग सांस्कृतिक कार्यक्रमाचा आनंद घेत होते.

दिनांक १८ मार्च २०२२, एनएसएस कॅम्पचा शेवटचा दिवस दिवसाची सुरुवात शिबिरातील दिनक्रमाप्रमाणेच झाली. सर्व विद्यार्थी व शिक्षकवर्ग सकाळी डोंगरमाथ्यावर असलेली

‘गोगाई मंदिरला’ दर्शनासाठी गेले. नंतर ७.३० ते ८.०० योगा, प्रार्थना तसेच राष्ट्रगीत झाले. ८.०० वा. चहानाष्टा व हजेरी घेण्यात आली. सर्व विद्यार्थ्यांनी स. ९.०० वा. संपूर्ण परिसर स्वच्छ केला व ‘निरोप समारंभाला’ आवश्यक असलेली सर्व गोष्टींची व्यवस्था विद्यार्थ्यांनी केली व निरोप समारंभाला उपस्थित प्रमुख पाहुणे मा. श्री. मोरेश्वर घारे (सरपंच, पिंपळोली), मा.श्री. बाबाजी शेळके (माजी सरपंच, पिंपळोली, शेळकेवाडी), तसेच कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे सर व आंधळे मॅडम उपस्थित होत्या. विशेष उपस्थितीमध्ये मा.श्री. नवनाथ शेळके, मा.सौ. शोभा बाबाजी शेळके, मा.सौ. सविता सावंत गवारे, मा.श्री. पोपट उबाळे, मा.सौ. सुनिता संतोष घारे, मा.श्री. सूर्यवंशी साहेब व ग्रामस्थ होते. १०.०० वा. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या प्रतिमेला वंदन करून कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. यामध्ये विद्यार्थ्यांनी गावाबद्दलचे आपले मत व्यक्त केले. त्यानंतर गावचे सरपंच बाबाजी शेळके यांनी आपले भाषण केले. त्यामध्ये त्यांनी हा कॅम्प पुन्हा आमच्या गावाला नक्की येवो अशी इच्छा व्यक्त केली. त्यानंतर गुजर सरांनी आपले मत व्यक्त केले. शेवटी अध्यक्षीय भाषण झाले. ज्यामध्ये प्राचार्य सरांनी गावाची तुलना स्वर्गाबरोबर करून गावाचे कौतुक केले. शेवटी आभार प्रदर्शन झाले. ज्यामध्ये अध्यक्षांनी गावचे सरपंचांचे आभार मानले व कार्यक्रम संपला असे जाहीर केले.

कार्यक्रमानंतर कार्यक्रमासाठी आणलेल्या खुर्च्या तसेच साऊंड सिस्टिम ही सरपंच तसेच ग्रामस्थांना व्यवस्थित रित्या परत करण्यात आली. परत येतांना सर्व वस्तुंची जबाबदारी ही विद्यार्थ्यांनी स्वीकारलेली होती. त्यामुळे घेतलेल्या वस्तू परत केल्या व परिसर पुन्हा एकदा स्वच्छ केला.

सर्वांनी आपले बॅग्स् सभागृहाच्या बाहेर आणले व ठिक ०१.३० वा. आलेल्या बसमध्ये बसून शेळकेवाडी (पिंपळोली) गावाचा निरोप घेतला.

‘आपण परत या गावामध्ये येवू’ ही इच्छा मनामध्ये बाळगत कॉलेजला परत आलो.

जर आपण आपल्या देशावर प्रेम करतो, तर अर्थातच आपल्या देशवासीयांवरही प्रेम करायलाच हवे.

द्यायल द्रोणाचार्य

दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम.

... टाकत, घाम पुसून
..... म्हणाले पुरे आता ।
लॅपटॉप ला चुलीत घाला
..... न्या जाता जाता ॥१॥
हल्लीच्या या भानगडीशी
माझं काही जमत नाही ।
स्क्रीन मागच्या रित्या बाकात
मन मुळीच रमत नाही ॥२॥
.... डोळ्यांपुढे हवी हो पोरं
... काय करायचं तंत्रज्ञान ।
.... दुणे बारा म्हणत
फिदीफिदी हसतय ध्यान ॥३॥
आरपार हात घालून
कानशिलात द्यावी कशी
नजरेची भीती आमच्या
त्यां संगणकात यावी कशी ॥४॥
.... माझी डुलकी होते
... फक्त उरतो भास ।
... पोरं सारी पहिल्या नंबरान
गुरुजी मातर पार नापास ॥५॥
त्यांना यातलं सगळं येतं
शिक्षण माझ सुरु आहे ।
वर्गातलं सर्वात ढ कार्ट
यामध्ये माझं गुरु आहे ॥६॥
शेवटचाच पेपर म्हणत
मी आता रोज परीक्षा देतो ।
मला म्युट करणाऱ्यांची
आणि नाव टिपून घेतो ॥७॥
संपू दे हे सारं एकदा
माऊस ठेऊन घेतो खडू ।
शाळेसारखी शाळा भरता
पुन्हा लागतील मुलं घडू ॥८॥
परिस्थितीच्या मैदानावर
यंत्र देईल ही तंत्राला मान ।
पण मातीला आकार द्यायला
तर लावावाच लागेल हात ॥९॥

प्रवासवर्णन

परमेश्वर भारत रिटे,
टी.वाय.बी.ए.

निसर्गाच्या डोंगर, उंच टेकड्या, रानमळे, नदी, ओढे, तलाव, झाडाझुडपानी नटलेले, माझे छोटे गाव. माझ्या गावाचे नाव पिंपळगाव उंडा आहे. मी याच गावातील जि. प. प्राथमिक शाळेत शिकलो. दिपावळीच्या सुट्ट्या शाळेला लागल्यामुळे मी आजी आजोबा सोबत राहत होतो आणि माझे आई-वडील ऊस तोड कामगार म्हणून काम करण्यासाठी सोलापूर जिल्ह्यातील म्हैसगाव या ठिकाणी कारखान्यासाठी ऊस तोडण्यासाठी गेले होते.

दिपावळीच्या सुट्टीत त्यांना भेटण्यासाठी गावाहून त्यांना सणाचा फराळ घेऊन आनंदाने गावातील जीप गाडीमध्ये बसून निघालो. जामखेड एस.टी. स्टॅण्ड वर उतारलो आणि करमळा एस.टी. मध्ये बसलो. मला थोडीशी भीती ही वाटायची, पण माझ्या आनंदाच्या भरात मी खूष होतो. एकदाची एस.टी. स्टॅण्डमधून बाहेर पडली. तसे मनाला बरं वाटलं. माझं (अर्ध) तिकिट घेतलं होतं. दिपावळीमुळे माणसांची सगळी गर्दीचं गर्दी होती. मी कंडक्टरच्या बाजूलाचं बसलो होतो. त्यांना मी विचारून घेतलं सगळं की मला करमळा एस.टी. स्टॅण्ड वरून कोणत्या एस.टी. ने म्हैसगाव या ठिकाणी लवकर जाता येईल. असं बोलत असताना अचानक एस.टी. थांबली पुढे रस्त्यावर माणसे उभी होती. आंदोलन करत होती. संप चालू होता शेतकऱ्यांचा. त्यामुळे एस.टी. च्या काही गाड्यांच्या काचा फोडलेल्या दिसत होत्या. आमची गाडी बाजूला थांबवली होती. ड्रायव्हरच्या ओळखीची माणसे होती म्हणून आमची एस.टी. त्यांनी सोडून दिली आणि एकदाची गाडी करमळा स्टॅण्ड वर ४ वाजता पोहचली. मी खाली उतरलो आणि कुर्दूवाडी एस.टी.च्या शोधात होतो आणि स्टॅण्डवर सगळीकडे गर्दी होतीच

पण माईक मधून आवाज येत होता की, एस.टी. गाड्या संपामुळे रद्द करण्यात आल्या आहेत. प्रवाशांनी आपल्या सोईने जावे. अशा वारंवार घोषणा येत होत्या. मला मात्र काय करावे ते कळेना. डोळ्यात पाणी आलं होतं, जीव कंटाळून गेला होता.

मी एका हॉटेलवाल्या काकांना विचारलं. त्यांनी मला म्हैसगाव या ठिकाणी जाण्यासाठी खूप मदत केली. मी त्यांच्या हॉटेलमध्ये बसून आजीने दिलेली भाकरी खाल्ली आणि चालत स्टॅण्ड मधून चालत बाहेर बायपासच्या दिशेन चालत आलो. हातात दोन पिशव्या होत्या व पाठीवर बॅग होती. तसा मी चालत एक ते दोन किलोमीटरचे अंतर चाललो. दिवस मावळतचं होता सहा किंवा साडे सहा वाजले असल्यानं मी घाबरत होतो. पण कुणाला सांगताय प्रत्येक येणाऱ्या गाडीला हात करत होतो. माझ्याकडे वडिलांचा मोबाईल नंबर तोंडपाठ होता. मी कॉईन बॉक्स वरून फोन करून त्यांना सर्व हकीगत सांगितली. बोलताना माझा आवाज बारीक झाला होता आणि रडू येत होत. आई बोलत असताना मी फोनवर आणखी जास्त रडू लागलो आणि नंतर गप्प झालो. वडिलांनी सांगितलं रडू नको, घाबरू नको मी येतो, नाहीतर तू आत्याकडे परत जा. आत्याकडे जायला एस.टी. नव्हती, पण जीप गाड्या होत्या. म्हणून ते म्हणत मला आत्या कडे जा, हे सर्व दुकानदार काका माझ्याकडे बघतच होते. ते माझ्या कडे आले आणि विचारले तुला कोठे जायचं आहे. त्यांना मी सांगितलं म्हैसगावाला कारखान्यावर जायचं आहे आणि त्यांनी माझ्या वडिलांना फोनवर बोलले की, मी तुमच्या मुलाला म्हैसगावला येणाऱ्या गाडीत बसवून देतो आणि त्या गाडीवाल्याचा मोबाईल नंबर तुम्हाला देतो असे सांगून फोन ठेवला. आता सात - साडे सात वाजले असतील. असे मला

वाटलं होते. थोड्याच वेळात एक टेम्पो आला काकांनी हात केला आणि टेम्पो कुर्डवाडी पर्यंतच होता.

आणि दुकानदार काकांनी टेम्पोवाल्याला सर्व सांगितलं आणि मी टेम्पो मध्ये बसून निघालो. जाताना त्या काकांना हात करीत रडू आले होते. नंतर टेम्पोवाल्याने मला शांत केले रडू नको बाळा म्हणून, त्यांनी बॉटलमधील पाणी मला प्यायला दिलं अन् मला विचारून घेतलं सगळं मी त्यांना सर्व झालेली हकीगत सांगितली व गाडीतील टेपच्या गाण्याने थोडा विसर पडल्या सारख जाणवत होता. पण भीती मनाला वाटतच होती. १० च्या आस-पास वाजल्या सारखंवाटलं पण ९ वाजून २५ मिनिटे झाली होती आणि मी एकदाचा कुर्डवाडी चौकात उतरलो. पैसे त्यांनी ५० रूपये घेतले आणि मला रस्ता म्हैसगावचा दाखवला आणि सांगितलं की आता तू जवळ आला आहे. ५ ते ६ किलोमीटर आहे. टॅक्टर किंवा जीप गाडी तुला येथून मिळतील. तसे बोलून टेम्पो निघून गेला आणि चालत चालत थोडा पुढे आलो की तिथे माणसं बाजारासाठी आलेली होती. त्यांना मी विचारलं की, म्हैसगाव कारखान्यावर जाण्यासाठी गाड्या आहेत का, त्यांनी माझ्याकडे बघून म्हटले काय रे गावाकडून आला आहे का, एवढा उशीरा त्यांना म्हटलं संपामुळे एस.टी. डेपोमधून सोडीत नाहीत. म्हणून उशीर झाला आहे आणि त्यांच्या सोबत ट्रक (गाडी) मध्ये बसून आलो आणि कारखान्यावर रस्त्याच्या कडेला उतरलो १० रु. दिले. पण कारखान्यावर कोप्या (झोपड्या) कुठे सापडच्या? असे मनात सारखं येत होतं. तेवढ्यात समोरचा ऊसाचा ट्रॅक्टर चालू झाला आणि बाजूला झाला आणि पलीकडे रस्त्याच्या बाजूला माझी वाट पाहत आई आणि माझा लहान भाऊ होता. मी रस्त्या ओलांडून पलीकडे गेलो तर आई मला बघून धावत आली आणि मला जवळ घेऊन रडू लागली. माझे डोळे अधीच भीतीने पाणावले होते. आई आणि भाऊला बघून रडू आवरंता आणि वडील ऊसाची रिकामी झालेली. गाडी घेऊन थोड्याच वेळात आले आणि आम्ही गाडीमध्ये बसून कोप्या (झोपड्या) वर आलो. आणि आसपास ची काही आमच्या गावातील माणसं पण मला भेटायला आली. विचारपूस करत माझी गावातील माहिती व उशीर का झाला ? म्हणून, मी सर्व झालेली हकीगत सांगत बसलो आणि गावी दुकानात फोन करून आजी, आजोबांना ही कळविल की, मी पोहोचलो म्हणून. खूप मला

आता आनंदी वाटतं होता सगळीकडे असणाऱ्या कोप्या (झोपड्या) बांबूच्या चटाईपासून बनवलेल्या असायच्या सगळीकडे बैलचं बैल. ऊसाच्या भरलेल्या गाड्या काही रिकाम्या झालेल्या गाड्या बैल ऊसाचं खातं असलेलं वाड इतर काही जनावर गाई, वासरू, एखादी शेळी, म्हैस इ. जनावरे आणि मोठ्या खांबावरी लाईटचा उजेड, छोटी दुकाने माझ्या वयाची मुले बाहेर खेळतांना खूप मजा वाटतं असे. मी आणि माझा लहान भाऊ आमच्या ऊसाच्या रिकाम्या झालेल्या गाडीत बसून गप्पा मारत बैलांकडे पाहत ऊस खात बसलो होतो आणि आईने जेवण करण्यासाठी बोलवल्यावर जेवण केलं व आई-वडिलांन सोबत गप्पा मारत मी कधीचा झोपी गेलो कळलंच नाही.

ऑनलाईन दुनिया

तुषार नागदेवे, एस.वाय.बी.कॉम.

नमस्कार कैसे हो आप ?

अब यह बात नहीं रही खास ।

मुलाकात के शिष्टाचार अब पुराने विचार,

आज ऑनलाईन चर्चा करने पर शक्स लाचार ।

ऑनलाईन से दुनिया भर का व्यापार,

घर का आँगन और दुनिया की चौकट पास-पास ।

बडेसे-बड़ा काम लगे आज आसान,

भगवान के दर्शन के लिए भक्त नहीं परेशान ।

पढ़ाई से लेकर खेलकुद,

दवाई से लेकर दूर का प्रवास ।

हर बातों के लिए ऑनलाईन ही इलाज,

वक्त की बचत और धनलक्ष्मी का निवास ।

सुख: सुविधापूर्ण हेतू निर्मित,

आज परेशानी का भागिदार ।

इंसानों के ज्यादा उपयोग से,

खुद और दुनिया परेशान ।

संवाद

गजाला रफिक सय्यद,
एफ.वाय.बी.ए.

(ऑनलाईन शिक्षणाच्या अडचणी बाबत मी आणि माझ्या मैत्रिणीमधील संवाद).

मी : काय गं ! काल ऑनलाईन लेक्चर होतं, तू अटेंड केलंस का ?

सानू : हो, मी तर ४५ मिनिटांचं ऑनलाईन लेक्चर अटेंड केलं.

मी : अगं बघ ना काल आमच्याकडे नेटवर्कचं नव्हतं.

सानू : जाऊ दे तसही ऑनलाईन लेक्चर मध्ये काल मॅडमचा स्पष्ट आवाज येत नव्हता काही समजलं, काही नाही समजलं.

मी : पण काय झालं लेक्चर मध्ये ते तरी सांगता येईल का थोडंफार

सानू : मी काय म्हणते, मला काहीच समजले नाही.

मी : बरं जाऊ दे ! मी उद्या मॅडमला भेटूनच माझे राहिलेले धडे पूर्ण करते.

सानू : ए मग मला पण सांग हा मॅडमला कधी भेटायचं.

मी : ठीक आहे. मी करते उद्या तुला कॉल, पण एक सांगू का ? हे ऑनलाईन शिक्षण आपल्याला नको वाटतं. आपण परिपूर्ण शिक्षण घेतो असे वाटतच नाही. शाळेत मित्र मैत्रिणी बरोबर भरलेल्या वर्गात किती छान वाटतं आणि आपले वर्गशिक्षक जेव्हा आपल्याला शिकवतात त्या शिक्षणाची मज्जाच काही और असते बघ.

सानू : हो ना खरंय, चल उद्या भेटू बाय. कॉल कर मग भेटू मॅडमला.

मी : माझ्या ऑनलाईन शिक्षणाच्या मतावर तुझे काय म्हणणे आहे ? बरोबर ना.

सानू : हो बरोबर आहे ना तुझं. मागच्या वेळेस ऑनलाईन शिक्षण घेतल्यामुळे मला कमी मार्क पडले.

मी : एक सांगू का ? ऑनलाईन शिक्षणात गैर काही नाही पण कधीकधी काय होतं नेटवर्क नसतं आणि कितीतरी

दिवस तर माझ्याकडे मोबाईल पण नव्हता.

सानू : हो ना. माझं पण असंच आहे. माझ्या आईने तर व्याजाने पैसे काढून मला मोबाईल दिला.

मी : बरं ते ठिक आहे. पण आपण जेव्हा ऑनलाईन लेक्चरला बसलेलो असतो तेव्हा आपल्याला एकटच बसायला लागते आणि आमची एकच खोली आणि त्यात माझ्या लहान बहिणीचा गोंगाट त्यामुळे मला मागच्या वर्षी मार्क कमी आले.

सानू : अगं आपण असा तसा अभ्यास करतोच. ऑनलाईन का असेना. पण जेव्हा लॉनलाईन परीक्षा देतो, त्या वेळेस आपण कितीही चांगल्या प्रकारे पेपर लिहिला तरी चांगले मार्क पडतीलच की नाही ? याची भीती वाटते.

मी : मला तर असं वाटतं आपण सगळ्यांनी मिळून प्राचार्यांना सांगाव. आमचे लॉनलाईन शिक्षण बंद करा. एखादेवेळेस ठिक आहे. परंतु दररोज ऑनलाईन शिक्षण नको.

सानू : पण, त्यांनी आपलं ऐकायला हवं.

मी : ठीक आहे, आपण बोलू आपल्या वर्ग शिक्षकांशी. पण, त्रास तर त्यांनाही होत असेल ना.

सानू : ठीक आहे. आपण बोलू पण, मला तर वाटतंय ऑनलाईन शिक्षणामुळे आपल्याला घरीच आनंदाने राहून मज्जा करून शिक्षण पूर्ण करता येते.

मी : काय फायदा या अर्धवट शिक्षणाचा ?

सानू : काय फायदा म्हणजे ?

मी : तूच तर बोलली, काल ऑनलाईन लेक्चर घेतांना काही कळलं नाही, मॅडमचा आवाज येत नव्हता.

सानू : बरं बाबा तुझं खरं.

मी : खरं ना माझं मग भेटू उद्या मॅडमला आणि करू डाउट क्लिअर चल बाय.

सानू : ठीक आहे, बाय.

कोरोनाचा समाजावरील परिणाम

परमेश्वर भारत रिटे,
टी.वाय.बी.ए.

कोरोना विषाणूने जगावर ताबा मिळवला आणि बेफाम घोड्याप्रमाणे धावणारे जग एका क्षणात बंद पडले. जनजीवन विस्कळीत झाले. जो तो घरात आडकून पडला. निसर्गावर मात करायला निघालेल्या माणसाला निसर्गाने वटणीवर आणले. बहुतेक सुखसोईच्या मागे धावणारा माणूस खेड्याशी असणारी आपली नाळ विसरला आणि शहराकडे धावत सुटला. शहरं सुजत गेली फुगत गेली आणि अशातच कोरोनाने जगाला वेढा घातला.

मानवजातीवर आलेल्या कोरोनाच्या संकटाने माणूस मुळापासून हादरला. या कोरोनापासून पळण्यासाठी माणसाला पहिली आठवण आली ती आपल्या गावाची, आपल्या माणसांची आणि कळत नकळत तो त्यांच्या प्रेमाच्या धाग्याने ओढला जाऊ लागला. औद्योगिकरण, शहरीकरण, विकास, भौतिक सुविधा, सुखमय जीवनाची आशा या सगळ्यांच्या मागे लागून शहरात आलेला माणूस या शहराचा कधी झालाच नाही. या शहराने त्याला आपलेसे केले नाही.

कोरोनाने माणसाचे वैयक्तिक जीवन उध्वस्त केलं घरात अडकून पडलेल्या माणसाला एकाकीपणा, चिंता, भीती आणि नैराश्याने ग्रासलं, यावर औषध घेण्यासाठी डॉक्टरकडे गेल्यास, त्यावर उपाय सांगतील, औषधे देतील पण याचं असणार मूळ कारण समाज्यात असणारी अस्थिरता आणि विषमता. एकमेकांच्यातील टोकाची स्पर्धा. माणसाच्या ठिकाणी असणारा स्वार्थीपणा. मी आणि माझं एवढाच विचार करण्याची वृत्ती, टोकाची महत्वाकांक्षा. पैश्याला आलेले महत्त्व, इतके महत्त्व आणि यासाठी केली जाणारी अविश्रांत धडपड याच गोष्टी माणसापासून दूर जाणाऱ्या माणसाच्या मनःस्थितीला कारणीभूत ठरल्या.

कोरोनामुळे शिक्षण व्यवस्था ही झाकोळली. याचा परिणाम विद्यार्थ्यांवर झाला. इ-लर्निंगमुळे मुले घरात बसूनच अभ्यास करू लागली. संगणकावरच खेळू लागली. यामुळे त्यांच्यामध्ये व्यक्तीमर्यादा पडल्या याचा परिणाम त्यांच्या मानसिकतेवरही झाला, तसाच नातेसंबंधावरही झाला. गरजेला भीतीपोटी मदत न केल्यामुळे नात्यात दुरावा निर्माण झाला. माणूसचं माणसाचा वैरी झाला. कोरोना झाल्याने ज्या माणसांना हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट व्हावे लागले. त्यांचा घरच्यांशी, जगाशी संपर्क तुटला. जे लोक या कोरोना आजारात गेले. त्यांच्या घरच्यांना त्यांचं नखही दिसले नाही. त्यांच्यावर अंत्यसंस्कार हॉस्पिटलमधल्या कर्मचाऱ्यांनीच केले.

कोरोना विषाणुमुळे माणसामाणसात सामाजिक संबंध पहिल्यासारखे निकोप राहिले नाहीत त्यात दुरावा निर्माण झाला. कोरोनापासून सुरक्षित राहण्यासाठी आपण सामाजिक अंतराचे पालन करू लागलो आणि आपणच आपल्याला कैद करून घेतले. आपण मित्र-मैत्रिणी, शेजारी, नातेवाईक यांच्यापासून लांब राहू लागलो. एकमेकांच्या सुख दुःखातही आपण प्रत्यक्ष सामील न होता. सोशल मिडियाच्या माध्यमातून आपण विचारपूस करू लागलो. एकमेकांना टाळण्याची वृत्तीच वाढत गेली. याचाच परिणाम स्वरूप माणूस एकलकोंडा बनला. पूर्वी गावातील एखाद्या व्यक्तित्वाचा मृत्यू झाला तर त्याच्या अंत्यविधीसाठी एकत्र येणारे लोक आता कोरोनाच्या भीतीने येईना असे झाले, आणि लग्नाची सुद्धा तीच गत झाली. पन्नास लोकांच्या उपस्थितीतच लग्न सोहळा उरकला जाऊ लागला. कोरोनाच्या या संकटाने देशात बेरोजगारीचे प्रमाण भरमसाठ वाढले. अशा बेरोजगारांच्या पुढे अन्न, वस्त्र, निवारा या मुलभूत गरजा समस्या म्हणून उभ्या राहिल्या.

सोशल मिडियाच्या माध्यमातून जग जरी जवळ आले असले तरी माणूस मात्र माणसापासून दुरावला. निकोप समाजाच्या दृष्टिने हे घातक आहे. माणसातील आपुलकी, प्रेम, दया भावना कुठेतरी कमी होते आणि सोशल मिडियाच्या माध्यमातून भरभरून बोलणारा माणूस प्रत्यक्ष माणसाच्या संपर्कात आल्यावर मात्र एक ही शब्द बोलू शकणार नाही. यामुळे माणसांच्या मनावरील ताण वाढत जाईल तो एकलकोंडा बनत जातील.

या महामारीपासून माणसाला जर स्वतःचे अस्तित्व टिकवायचे असेल तर त्याने आपली प्रतिकार शक्ती वाढवणे आवश्यक आहे. आपल्या आरोग्याकडे जागृकतेने पाहिले पाहिजे. चालणे, योगासने, प्राणायाम केले पाहिजे. आपण आपल्या आरोग्याबद्दल सजग झाले पाहिजे.

जपून टाक पाउल

गौरी रामदास राजिवडे, एफ.वाय.बी.ए.

इथे प्रत्येक वाट आपली नसते
जपून ठेव विश्वास इथे प्रत्येक माणूस
आपला नसतो जपून घे निर्णय

इथे प्रत्येक पर्याय आपला नसतो
जे भांडल्यावर आधी क्षमा मागतात.
त्यांची चुक असते म्हणून नव्हे,

तर त्यांना आपल्या
माणसांची पर्वा असते म्हणून..

जे तुम्हाला मदत करायला
पुढे सरसावतात ते तुमचे काही
देणे लागतात म्हणून नव्हे,
तर ते तुम्हाला आपलं मानतात म्हणून !

आभासी जग

दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम.

असे काही विपरीत घडून गेले
कालपर्यंतचे धकाधकीचे जीवन
सूर्यास्तासोबत मावळले ... !

स्वतंत्र विहरण्याचे जणू स्वप्न कोणी
हिसकावून घेतले,

घरामध्ये राहणे हेच सोईचे वाटले

माणसांचे एकमेकांचे भेटणे,
हे जणू एक दिव्य बनून गेले,
चेहऱ्यावरचे उजळते तेज हे

मास्कच्या गजाआड गुप्त झाले ... !

भौतिक मार्ग बंद झाल्यावर

घेतली तंत्रज्ञानाची साथ,

पण याच आभासामुळे असे वाटले

तुटणार नाही ना माणसांची

एकमेकांची याद ... !

आजचे जीवन मोबाईलने जखडले,

गरज भागविण्यापेक्षा,

हौसेने ते वापरले ... !

माणसांमध्ये कालपर्यंतची

माणूसकी आज संपून जाईल काय !

याच आभासी जगामुळे उद्या

माणसांचे एकमेकांशी नाते

राहिल काय ?

भौतिकतेचा स्पर्श आज

या महामारीने मोडीस आणला,

आभासी जीवनात मानवाने

जगण्याचा अर्थ गमवला ... !

आलेल्या लाटांवर,

विजय असतो मिळवायचा

तर निर्बंध सर्वजण सोबत पाळूया

आभासी जगण्याचा अंत करून,

सूर्योदय भौतिकतेचा पाहूया ... !

मुलाखत

मुलाखतकार – रुपचंद राम गंभीरे, एम.ए. (मराठी)

मुलाखतदाता – संदीप प्रभाकर कांबळे

कोरोना महामारीमुळे संपूर्ण जगात लॉकडाऊन करण्यात आले त्यामुळे अनेककांना वेगवेगळ्या अडचणींचा सामना करावा लागला. वर्कफ्रॉम होम ई-लर्निंग. यामुळे सर्वजण घरात बंदिस्त झाले. या परिस्थितीवर मात करत फ्रंट वर्क काही लोकं काम करत होती. कोरोनाची तमा ना लॉकडाऊनची. जसे डॉक्टर, पोलिस, नर्स आणि एल.आय.सी. एजंट अशाच एका एल.आय.सी. एजंटची मुलाखत जग @ ऑनलाईन असताना.

प्रश्न : तुमचे नाव काय ?

उत्तर : संदीप प्रभाकर कांबळे

प्रश्न : तुमचे शिक्षण काय झाले ?

उत्तर : B.Sc., DHMCT, CPCU (ITA) LIC
IIA - Insturanie Institute at America

प्रश्न : तुमचा व्यवसाय काय ?

उत्तर : मी एक विमा एजंट असून, विमा विक्री करणे व इन्शुरन्स अंडर राईटिंगचे काम मी करतो.

प्रश्न : तुम्ही हा व्यवसायचं का निवडला ?

उत्तर : मी जेव्हा शिकत होतो तेव्हा आमच्या कॉलेजमध्ये एक बिझनेस मन आले होते त्यांचे व्याख्यान ऐकून मी खूपच प्रभावीत झालो आणि त्याच वेळी मी ठरवून टाकले की, आपण नोकरी करायची नाही, आपले जेव्हा शिक्षण पूर्ण होईल तेव्हा कोणता ना कोणता व्यवसाय करायचा आणि आपल्या पायावर सक्षमपणे उभे रहायचे. ज्या योगे मी समाजातील काही मुलांना नोकरी देऊ शकेन. या माझ्या निर्णयानुसार मी माझी कंपनी सुरु केली. 'रेया फायनान्स कॉर्पोरेशन'.

प्रश्न : तुम्ही किती वर्षांपासून व्यवसाय करतात ?

उत्तर : शिकत असतांना घेतलेल्या निर्णयानुसार शिक्षण पूर्ण

होताच मी या व्यवसायाला सुरुवात केली. आज १५ वर्षे झाली मी हा व्यवसाय करत आहे.

प्रश्न : कोरोना-१९ लॉकडाऊनच्या काळात तुम्हाला तुमचा व्यवसाय करत असताना कसा प्रतिसाद मिळाला.

उत्तर : कोरोना-१९ लॉकडाऊनच्या काळात सगळीकडे बंद झालं असताना माझ्या या विमा व्यवसायाला चांगला प्रतिसाद मिळत होता. या कालखंडात मेडिकलेम ही पॉलिसी जास्तीत जास्त लोक घेत होते. कारण कोरोना झाला की, माणसांना दवाखान्यात भरती केले जायचे. त्यांना १५-१७ दिवस दवाखान्यात राहणे भाग असायचे. मग साहजिकच दवाखान्याचे बिल ३ ते ७ लाखापर्यंत यायचे. हे सर्वसामान्यांच्या खिशाला परवडण्यासारखे नसायचे मग सुरु व्हायची पैसे गोळा करण्यासाठी धावाधाव. ज्यांची मेडिकलेम पॉलिसी असायची त्यांना ते बिल एल.आय.सी. कडून मिळायचे. त्या दाव्याची पूर्तता करण्यासाठी लोक माझ्याकडे यायचे ज्यांचे काम व्हायचे त्यांच्या माऊथ पब्लिसिटीमुळे लोकांच्या मनात या पॉलिसीबद्दल जागृकता निर्माण व्हायची व ते ही पॉलिसी उतरवायचे कोरोनाने वाईटा बरोबर चांगले ही केले या पॉलिसीचा खप खूपच वाढला.

प्रश्न : या संबंदात तुम्ही लोकांशी संपर्क कसा साधलात ?

उत्तर : मी घरोघरी जाऊन, पॅम्प्लेट वाटून, डिजिटल मार्केटिंग करून लोकांशी संपर्क साधत होतो. काही लोक माझ्या ऑफिसपर्यंत येऊन भेटत होते. कारण त्यांची मेडिकलेम बद्दलची जागृता वाढली होती. बरेच लोकं आजारी पडत होते आणि त्यांना मनातून भीतीने ग्रासले होते.

प्रश्न : मेडिकलेम पॉलिसी क्लेम करतांना लोकांना काही अडचणी आल्या का ?

उत्तर : मेडिकलेम पॉलिसी क्लेम करतांना लोकांना थोड्याफार अडचणीचा सामना करावा लागला. कारण क्लेम करणाऱ्यांची संख्या जास्त व आमच्याकडे असणारे मर्यादित मनुष्यबळ. त्यातूनही कोरोनामुळे लोकांच्या मनात संपर्काबद्दलची असणारी भीती तरी सुद्धा आम्ही आमच्या परीने लोकांच्या अडचणी कमी करण्यासाठी प्रयत्न करीत होतो.

प्रश्न : लॉकडाऊनच्या काळात काम करताना तुम्हाला कोणत्या अडचणींना सामोरे जावे लागले ?

उत्तर : लॉकडाऊनच्या काळात मेडिकलेमचे दावे देण्यासाठी जेव्हा आम्ही हॉस्पिटलमध्ये जात असू तेव्हा रस्त्यामध्ये थांबवून पोलिस विचारणा करायचे कुठे चालला आहात? कशाला चालला आहात? जेव्हा आम्ही त्या संबंधी उत्तरे द्यायची. तेव्हा त्यांचा विश्वास बसला तर अडचणी कमी पण त्यांच्या मनातील शंकांचे निरसन झाले नाही तर मात्र ते होई पर्यंत आम्हाला त्यांच्या प्रश्नांना उत्तरे द्यावी लागायची. ज्यांच्या मेडिकलेम चे कागदपत्रे, पैसे द्यायला घरी जायचो तेव्हा कोणी आम्हाला घरात घ्यायचे तर कोणी बाहेरचं थांबवायचे.

प्रश्न : मेडिकलेमचे महत्त्व तुम्ही काय सांगाल ?

उत्तर : माणसाला आजारपण काही सांगून येत नाही. हॉस्पिटलमध्ये भरती झाल्यावर कोणत्याही प्रकारची डिस्काउंट ऑफर नसते आणि नेमकी पाहायचे तेव्हा घरात कॅशही उपलब्ध नसते. रस्त्यांनी जाताना समोरून येणाऱ्या वाहनांची आपण खात्री देऊ शकत नाही की, ते आपल्याला धडकणार नाही अशा अनेक कारणांमुळे मेडिकलेम विमा काढणे आवश्यक आहे.

प्रश्न : लोकांना तुम्ही कोणता संदेश द्याल.

उत्तर : भारतातील प्रत्येक व्यक्तीचा जन्म झाल्यानंतर त्याची जन्मकुंडली मांडण्याऐवजी त्याच्या नावाने मेडिकलेम पॉलिसी घ्यावी. भारतातील प्रत्येक व्यक्तीची मेडिकलेम पॉलिसी उतरवली जावी.

वसुंधरा

वायलेट कवन, एफ.वाय.बी.ए.

अनेक जन्म जरी भेटले भूतलावर
तरी फिटणार नाही वसुंधरा तुझे ऋण,
हे वसुंधरे किती गाऊ तुझे मी गुण.

तुझ्या छत्रछायेत तू आम्हास वाढवले,
तुझ्यामुळे चालतो हा श्वास
एवढे मोठे जीवनदान दिले.

निसर्गाचे हे सौंदर्य हीच आमची जीवनगाथा,
जीवसृष्टीची जननी तूच आहेस वसुंधरा माता.
सोसून सर्वांचा भार करत नाही
कधीच कोणाची तक्रार,
न करता भेदभाव देते सर्वांना आधार.

मोकळा श्वास घेऊ द्या

अशी विनवणी करते पायाशी,

रोज घेऊन जातो आम्ही तुला

अन् स्वतःला ही मृत्यूच्या दारापाशी.

तुला पुन्हा नव्याने बहरताना पाहून जगायचंय,
येणाऱ्या पिढीला तुला पुन्हा नव्याने पोसायचंय.

वेळ मिळताच आम्ही तुझ्या सानिध्यात येतो,

रोगराई पसरताच पुन्हा तुलाच गाऱ्याने घालतो.

दुर्लक्ष करतो तुझ्याकडे जेव्हा जपण्याची वेळ येते,
दुदैव आमचे फक्त पर्यावरण दिनी तू आठवते..

अनेक रोगांचे आहेत तुझ्याकडेच उपाय,

दुर्लक्षतेमुळे वळतात रोगांचे आमच्या घराकडे पाय.

तुझ्यामुळे लाभतात अनेक सुखसोयी आहेस तू गुणकारी,

तुझ्यामुळेच बघता येतेय ही दुनिया सारी.

काय सांगू किती भरले आहेत तुझ्यात गुण,

फिटणार नाही कधीच वसुंधरा तुझे ऋण.

डिजिटल सुविधा : सध्याची गरज

दिपाली बर्गे,
एस.वाय.बी.ए.

आजचे युग हे ऑनलाइनचे आहे. तुम्ही एरवी काय करता याला तितकेसे महत्त्व नाही, पण तुम्ही कितीवेळ ऑनलाइन असता त्यावर तुमची कार्यक्षमता, मैत्री आणि सामाजिक प्रतिष्ठा मापली जाते. कोणे एकेकाळी आपण वस्तूंची देवाण-घेवाण करत आपल्या गरजा भागवत होतो, हे आता कोणाला सांगूनही खरे वाटणार नाही. कागदी चलन, प्लास्टिक कार्ड्स अशी स्थित्यंतरे करत आता आपण इंटरनेट माध्यमाशी निगडित अशा ऑनलाइनच्या जगात येऊन पोहोचलो आहोत. मोबाईल आणि इंटरनेटने आपल्याला बरेच काही शिकवले, पण आर्थिक व्यवहार-खरेदी-विक्री करण्याचे विकसित व सोयीचे तंत्र फारच क्रांतिकारक ठरले आहे. नोटबंदीमुळे अनेक संकटे आणि विविध दुष्परिणाम भोगायला लागले असले तरी, एका झपाट्यात डिजिटलचा प्रसार करण्याचे पुण्यकर्म त्याने झालेले आहे.

पार्श्वभूमी -

इंटरनेटच्या क्रांतीने मानवी जीवन सुलभ करण्याची अनेक दालने उघडली गेली. संपर्क माध्यमात अभूतपूर्व अशी क्रांती झाली. पाठोपाठ करमणूक आणि आर्थिक बाबतीत खूप परिवर्तन झाले. इलेक्ट्रॉनिक पेमेंट -डिजिटल पेमेंट सिस्टीमने नोटा आणि नाणी यात अडकलेला आर्थिक व्यवहार खुपसा वेगवान आणि सुटसुटीत असा झाला. प्लास्टिक म्हणजेच कार्ड संप्रदायदेखील मागे पडेल की काय? अशी चिन्हे दिसू लागलेली आहेत. केवळ महानगरातच नव्हे तर आता खेडोपाडी रूपे-गुगल-पे असे शब्द परवलीचे होऊन बसलेले आहेत. ओला-उबेर या जोडगोळीने तर मोबाईल पेमेंट सिस्टीम जनमानसात जलदगतीने रुजवली. अशा या आधुनिक पेमेंट पद्धती कशा

आहेत आणि या पद्धतीचे फायदे-तोटे काय आहेत, हे आपण आधी पाहूया.

डिजिटल पेमेंट पद्धती -

इंटरनेट आणि मोबाईलद्वारे केल्या जाणाऱ्या पेमेंट्सची ठळक वैशिष्ट्ये -

१) सुरक्षा -

जगातील कोणताही व्यवहार-विशेषतः व्यापारी व व्यावसायिक पातळीवरील करताना सर्वात आधी महत्त्व दिले जाते, ते संपूर्ण यंत्रणेच्या सुरक्षिततेला. कारण पैसे देणारा आणि घेणारा यांच्यातील आर्थिक व्यवहार जर सुरक्षितपणे होणार नसेल, तर कोणीही तशी पद्धती स्वीकारणार नाही, अगदी फुकट दिली तरीही नाहीच. त्या कारणाने कोणतीही पेमेंट व्यवस्था निर्माण करताना हा निकष फार महत्वाचा असा मानला जातो. बाकी कितीही चांगल्या सोयीसुविधा दिल्या आणि सुरक्षा नसेल तर बाकीचे शून्य आहे. देण्याघेण्याचे आर्थिक व्यवहार कोणत्याही असुरक्षित सिस्टीममध्ये पूर्णच होऊ शकणार नाहीत. आज जगभरात सर्वमान्य आणि सर्वाधिकपणे प्रचलित असलेल्या पेमेंट सिस्टीमकडे पाहिले तर आपल्याला लागलीच या विधानाची प्रचिती येईल.

२) विश्वासार्हता -

सुरक्षेपाठोपाठ येणार हाही तितकाच महत्वाचा मुद्दा. विश्वासार्हता, पैशाची देवघेव करताना जसा दोन पार्टींचा परस्परांवार विश्वास असणे जसे महत्वाचे असते, तसे पेमेंट करण्यासाठी जे माध्यम निवडले जाते त्याच्याबद्दल विश्वास असणे हेही जरूरीचेच असते. बोगस-बनावट व्यवस्था कधीच तग धरू शकत नाही हे तर त्रिकालाबाधित सत्य आहे. अशी

सिस्टीम उभी करताना ती कोणी उभी केली आहे? हा महत्वाचा मुद्दा असतो. सरकार, सरकारची कार्यक्षम यंत्रणा, बँक, मध्यवर्ती बँक आणि जागतिक स्तरावरील वित्तसंस्था, नामांकित अशी आंतरराष्ट्रीय संघटना याचा सहभाग असेल तर त्याबाबत विश्वासाहता आपसूक निर्माण होते. आज निर्यात व्यवहाराबाबत वापरले जाणारे लेटर ऑफ क्रेडिट हे गेली अनेक वर्षे असंख्य देशातील निर्यात व्यवहार सुकर आणि विश्वासाह करीत आहे. आज अधिक लोकप्रिय असलेली डेबिट आणि क्रेडिट कार्ड सिस्टीम चालवणारे मास्टर आणि व्हिसा या मातब्बर संस्था विश्वासाहतेवरच उभ्या आहेत.

३) अधिकाधिक व्यवहार करण्याची क्षमता -

कोणतीही पेमेंट सिस्टीम उभारताना ती किती मोठ्या प्रमाणावर काम करू शकते. तसेच जास्तीत जास्त कार्यक्षम, निर्दोष आणि परिणामकारक यंत्रणा निर्माण कशी करता येईल हा मुख्य हेतू असतो. केवळ एका राज्यापुरती किंवा देशभरात करता येईल अशी व त्याहीपेक्षा आंतरराष्ट्रीय पातळीवरही तितक्याच प्रभावीपणे कामकाज करू शकेल इतकी सशक्त सिस्टीम उभी करण्याबाबत विचार -नियोजन व कृती आवश्यक असते.

४) स्वीकार करणे -

सर्वमान्यता एखादी नवीन योजना ही सर्व घटकांना, ग्राहकांना, उपभोक्त्यांना सोयीची वाटली पाहिजे. म्हणजे ज्याला त्याला अपेक्षित असलेले व्यवहार, त्याबाबतची पेमेंट्स करण्याची सुविधा त्यात असली पाहिजे. सोयीस्कर असल्यास ती अधिक प्रमाणात स्वीकारली जाऊ शकते. अशी जर स्वीकृती मिळणार असेल तर त्यात ग्राहक अधिक प्रमाणात सहभागी होऊ शकतात. पेमेंट सिस्टीमची माहिती व उपयुक्तता सर्व प्रकारच्या व्यवहारांना सोयीस्कर आहे असा बोलबाला झाला की, ती अधिक स्वीकारली जाते. त्यात काही दोष, गैरसोयी असल्यास ती स्वीकारली जात नाही. व्यवहार करताना काही मर्यादा, नियम लादले जात असतील तरीही त्या सिस्टीमचा अधिक प्रमाणावर स्वीकार केला जात नाही.

५) गोपनीयता -

व्यापारी, आर्थिक व्यवहारात हा मुद्दा महत्वाचा असतो. कारण एकमेकांचे व्यवहार कळण्याने गैरकारभार, फसवणूक, अफरातफर किंवा निधी हडप करणे असे विघातक व्यवहार

होण्याची शक्यता असते. अर्थात कायदेशीरपणे सरकारने काही माहिती मागितली तर ती द्यावीच लागते. स्विस बँकेसारखी गुप्तता पाळून चालत नाही.

६) ग्राहक -

कोणत्याही पेमेंट यंत्रणेला ग्राहक मिळणे महत्वाचे असते. कारण ग्राहक नसेल तर अशी स्कीम ही निकामी, निरुपयोगी ठरू शकते. ग्राहकाच्या गरजेला अनुरूप अशी पेमेंट व्यवस्था असल्यास ग्राहक मिळणे तसे अवघड जात नाही.

७) लवचिकता -

कोणतीही यंत्रणा, पेमेंट व्यवहार करणारी सिस्टीम ही एकदम नियमबद्ध, ज्याला इंग्रजीत 'रिजिड' म्हणतात तशी असू नये. फक्त ठराविक प्रकारचे व्यवहार आम्ही स्वीकारू. इतर व्यवहार आम्ही करणार नाही. अशी मर्यादित सिस्टीम सहसा स्वीकारली जात नाही. मूळ सिस्टीम उभारताना काही गोष्टी उपलब्ध नसतील आणि पुढे ग्राहकांची मागणी, गरज आणि बदलत्या आर्थिक-व्यापारी कारभाराची आवश्यकता म्हणून नवीन बाबी अंतर्भूत कराव्या लागल्या, तर वाईट काय? नवीन बदल स्वीकारण्याची, नव्यांना सामावून घेण्याची योजना एखाद्या सिस्टिमला मोठे करते. कारण असे केल्याने त्याची व्याप्ती व महती वाढते. लवचिकता ही आता काळाची गरज झालेली आहे. अर्थात लवचिकता म्हणजे नियम झुगारून काही करणे असेही नाही.

८) कार्यक्षमता -

हा तर कोणत्याही व्यवसायाचा, कारभाराचा मोठा आवश्यक असा गुण आहे. साहजिकच पेमेंट सिस्टिमला जरूरीचा आहे. आज कोणतीही नवीन गोष्ट बाजारात येते, ती किती चकाचक आहे किंवा शोभेची आहे म्हणून काही विकली जात नाही. तर त्यापासून किती फायदे होणार आहेत, किती कार्यक्षम आहे, हे पाहून ती घेतली जाते. उदाहरणार्थ-मोबाईल किंवा फ्रिज हे कितीही आकर्षक असले तरी त्यांची उपयोगिता -त्यात वेगवेगळ्या सोयी-सुविधा फीचर्स असणे आणि मुळात कार्यक्षम असणे हाच त्यांचा 'युएसपी' असू शकतो. निष्प्रभ, अकार्यक्षम, दोषरहित पेमेंट सिस्टीम कोणाच्या कामाची ?

९) सोप्या, सोयीस्कर -

कोणतीही यंत्रणा ही वापरण्यास सोयीची असली पाहिजे.

विनाकारण गुंतागुंतीची असेल. तर ग्राहक त्यापासून दूरच राहतात. सर्व प्रकारच्या ग्राहकांना सोपी व सोयीची असेल तर तिला मान्यता लागलीच मिळते. अवघड यंत्रणेतील ग्राहक नव्याने निर्माण झालेल्या यंत्रणेत सहजपणे दाखल होतात. सोपी म्हणजे व्यवहार करण्यास, हाताळण्यास सुलभ, भ्रष्टाचार वा सायबर फ्रॉड करण्यास सोपी असे नव्हे.

१०) बदलास सोयीची -

अशी यंत्रणा हवी की, जी भविष्यातील गरजेनुसार बदलता येऊ शकते. नवीन काही गरज त्यात चटकन सामावल्या जाऊ शकतात. त्याकरिता पुन्हा गुंतवणूक किंवा अधिक खर्च करण्याची जरूरी नसते.

डिजिटल पेमेंटचे फायदे-

१) वेळेची बचत -

अमुक वेळेत करा. अशी अट नसल्याने इलेक्ट्रॉनिक पेमेंट पद्धती अधिक प्रमाणात वापरली जात आहे. व्यावसायिक-व्यापारी सौद्यात वेळेला, वेळेवर पैसे देण्याला अतिशय महत्त्व असल्याने ही आधुनिक व्यवस्था व्यापारी वर्गात अधिक प्रमाणात रुळली. वेळेवर पैसे मिळाल्याने एखादी सेवा किंवा वस्तू आपल्याला वेळेवर मिळू शकते, हा ग्राहकांना होणारा फायदा मोलाचा आहे. रियल टाइममध्ये पेमेंट मिळून व्यवहार पूर्ण होतात.

२) कागद बचत -

आजवरची पेमेंट सिस्टीम ही कागदी होती, ज्यात अधिक प्रमाणात कागदाचा वापर व्हायचा, या उलट इंटरनेट व मोबाईल यांच्या माध्यमातून होणारी पेमेंट्स ही ऑनलाईन होतात, पेपर्सचा संबंध नाही. हे एकार्थी उत्तम. कारण यातून झाडे कापली जाऊन निसर्गाची हानी होत नाही. म्हणून डिजिटल पेमेंट सिस्टिमकडे पर्यावरणस्नेही म्हणून पाहिले जाते.

३) कमी श्रम -

अधिक मनुष्यबळाची गरज नाही. कागदी पेमेंट सिस्टीममध्ये नोंदी करणे, दस्तावेज तयार करणे हस्तांतर करणे अशा अनेकविध प्रक्रियांना वेगवेगळ्या प्रकारचे कुशल, अकुशल स्वरूपाचे मनुष्यबळ लागायचे, तशी आताच्या डिजिटलमध्ये गरज उरलेली नाही. शिवाय क्लिक पद्धतीने व्यवहार जलदपणे होऊ शकतात.

४) रियल टाइम -

जेव्हा व्यवहार ठरतो, तेव्हाच त्याच वेळेत पेमेंट दिले जात असल्याने व्यापारी, व्यावसायिकांना आर्थिक लाभ होतो. पैसे वेळेवर मिळाल्याने बँकेकडून किंवा आपल्या पुरवठादाराकडून कर्ज, उधारी घेऊन किंवा त्याकरिता व्याज देण्याची आवश्यकता भासत नाही. परिणामी आर्थिक बोझा कमी होतो, ग्राहकाला, व्यापाऱ्यांना काही प्रमाणात याचा लाभ होऊ शकतो. पेमेंट उशिरा मिळणे, मालाची डिलिव्हरी किंवा सेवा मिळण्यास विलंब वा खोळंबा होणे असे काही प्रकार आपसूक टाळले जातात. रोकड किंवा चेक पेमेंटबाबत असे घडण्याची शक्यता असते, ती येथे अनुभवायला लागत नाही.

५) रोख पैशाची जोखीम नाही -

जेव्हा जेव्हा पैसे हाताळायला लागतो तेव्हा चोरीचे, फसवणुकीचे प्रमाण अधिक असते. डिजिटल माध्यमातून पेमेंट केल्यास तशी जोखीम सोसावी लागत नाही. मात्र डिजिटल-सायबर गुन्हांचे जे अनेक प्रकारचे धोके असतात, त्यांना सामोरे जावे लागते.

६) ई-कॉमर्स -

ऑनलाईन शॉपिंगला मदत, आज इंटरनेट व मोबाईलद्वारे खरेदी करण्याचे प्रमाण वाढत चालले आहे. पेमेंट ऑनलाईन मिळाल्याने मालाची निवड आणि डिलिव्हरी ही साहजिकच वेगाने होऊ शकते. पारंपरिक व्यापार करण्यापेक्षा असा व्यवहार आता अधिक प्रमाणात -विशेषतः तरुण वर्गात वाढत चाललेला आहे.

७) कॅशलेस धोरणाशी सुसंगत -

आपल्या अर्थव्यवस्थेतील काळा पैसा, बोगस व्यवहार कमी व्हावा आणि बेहिशेबी मालमत्ता कमावण्याचे प्रमाण कमी व्हावे म्हणून आपल्या सरकारने डिजिटल व्यवहारांना प्रोत्साहन देण्याचे धोरण अंगिकारले आहे. हे व्यवहार सुरक्षित, सोयीस्कर, वेळेच्या दृष्टीने सोयीचे असल्याने अधिक प्रमाणात वापरले जात आहेत. रांगा लावणे, स्वतः जाऊन पैसे देऊन वस्तू घेणे यात वेळ जातो. वेळ, स्थान, प्रवास अशा अनेक सुविधा देणारा नवा मार्ग म्हणून डिजिटल व्यवहारांकडे पाहिले जात आहे.

डिजिटल पेमेंटचे धोके -

आजवरची कोणतीच पेमेंट व्यवस्था तशी फुलपूफ म्हणजेच दोषमुक्त नसते, काहीना काही त्रुटी असतातच. याही बाबतीत काही मुख्य धोके काय आहेत हे पाहूया .

१) सायबर गुन्हे -

आज जगभरात दहशतवादापाठोपाठ 'सायबर क्राईम'चे प्रमाण सर्वाधिक असे आहे. विविध प्रकारे पेमेंट सिस्टिम हॅक करणे, बँकेच्या खात्याची सुरक्षायवस्था तोडून त्यातील पैसे लुबाडणे असे प्रकार वारंवार होत आहेत. यंत्रणा कितीही सुरक्षित असली तरीही सायबर दरोडेखोर नवनवीन शकल लढवून बँकांच्या पेमेंट सिस्टिमला खिंडार पाडत असतात. आपण व्यक्तिगत व्यवहार करताना जागरूकता बाळगणे जरूरीचे असते.

२) फ्रॉड, भ्रष्टाचार -

सिस्टिममधील पळवाटा शोधून अफरातफर करणे हे कितीही प्रयत्न केले तरी चालू असते, म्हणून आपण सावधगिरी बाळगणे आवश्यक आहे.

ऑनलाइन पेमेंट व्यवस्था उपयोगी -

आपण योग्य काळजी घेतली तर ही सिस्टिम आजवरच्या अनेक व्यवस्थेपेक्षा अधिक सोयीची आहे. आपला पासवर्ड-त्याची गोपनीयता सांभाळली तर इतकी जलद सोय मिळणार नाही. आपण स्वतः जाऊन खरेदीचा आनंद हा वेगळाच असतो, पण फास्ट लाईफमध्ये तितका वेळ असतो कोणाकडे? म्हणून तर विदेशात रुळलेली आधुनिक व्यवस्था मालाचे वितरण, वाहतूक हे काही प्रश्न सोपे करतात. ग्राहक म्हणून आपल्याला एका क्लिकने पेमेंट केले की, दाराशी 'होम डिलिव्हरी' मिळते त्या कारणाने प्रवासाची यातायात-वेळेची बचत आणि ऑनलाइनवर निवडलेली खरेदी चटदिशी मिळते हा मोठा फायदा आहे. डिजिटल पेमेंट आणि ऑनलाइन व्यवहार हे आता पुढील काळात हातात-हात घालून चालणार यात शंकाच नाही. मोबाईल खरेदी वाढेल, इंटरनेटचा वेग वाढत राहील तसे ऑनलाइन पेमेंट आणि सेलचे प्रमाण नक्कीच वाढत राहील.

ऑनलाइन व्यवहार करताना कोणती खबरदारी घेणे आवश्यक आहे?

तुमच्या कॉंप्युटर किंवा लॅपटॉप जर आपण इंटरनेट

वापरात असाल तर नेहमी अद्ययावत असलेला अँटीव्हायरस प्रोग्रॅम असणं आवश्यक आहे

सिस्टिम ऑप्टिमिझेशन सॉफ्टवेअर्स हे तुम्हाला नको असलेल्या फाइल्स डिलीट करणं, मेमरी क्लीन करणं इत्यादी सेवा पुरवतात, ये मुखतः सांगितलेल्या गोष्टी करत नाहीत. यात मालवेअर, ऍडवेअर असण्याचं प्रमाण जास्त आहे, शक्य होईल तो आपल्या ऑपरेटिंग सिस्टिम अद्ययावत ठेवा आणि अनावश्यक सेटिंग डिसेबल करा म्हणजे कॉंप्युटर्स हळू चालणार नाहीत

पासवर्ड मॅनेजर्स - यांचा वापर आपण आपल्या बँक, सोशल अकाउंट्स, गुंतवणुकीच्या वेबसाइट्स इत्यादींचे पासवर्ड जतन करू नये

पब्लिक वायफाय चा वापर करताना शक्यतो बँक, सोशल अकाउंट्स, गुंतवणुकीच्या वेबसाइट्स वापरू नयेत. होता होईल तो या वेबसाइट्स घरच्या वायफाय किंवा स्वतः च्या मोबाईल वरून हाताला

आपल्या वेब ब्राउजर मध्ये बँक, सोशल अकाउंट्स, गुंतवणुकीच्या वेबसाइट्स इत्यादींचे पासवर्ड जतन करू नये, अगदी खाजगी संगणक किंवा लॅपटॉप असला तरी. बऱ्याच वेब ब्राउजर मध्ये हि सेटिंग सुरुवातीला असते, ती आपण बंद करावी

तुम्हाला आलेल्या इ-मेल्स खात्रीलायक नसतील किंवा अनोळखी व्यक्तीं कडून असतील तर कुठल्याही लिंक्स वर क्लिक करू नका

कुठल्याही प्रस्थापित आस्थापनांच्या वेबसाइट्स ह्या <https://> ने सुरु होतात, पण जण आपण वापरात असलेली वेबसाईट <http://> ने सुरु होत असेल तर कुठलेही आर्थिक व्यवहार टाळलेले बरे

पब्लिक कॉंप्युटर वापरल्या नंतर आपण त्या वेब ब्राउजरची हिस्ट्री क्लीन करून टाका, सोबतच ठीप विंडो मध्ये %ढएचझ% हि कमांड रन करून त्या फोल्डर मधला डेटा डिलिट करून टाका, शक्यतो आपल्या कुठल्या फाइल्स जर सेव्ह असतील तर त्या काढून टाकल्या जातील.

ऑनलाईन शिक्षणाचे फायदे आणि तोटे

सुप्रिया बालवडकर

एस.वाय.बी.ए.

आपल्या देशात एक काळ होता जेव्हा पालक आपल्या मुलांना शिक्षण आणि चांगले संस्कार देण्यासाठी गुरुकुल मध्ये पाठवत असत. लहानपणापासून तर २४ वर्षांच्या वयापर्यंत विद्यार्थी तेथे शिक्षण घेत असे. त्याला पुस्तकी अभ्यासासोबत अध्यात्मिक संस्कार आणि शस्त्र चालवण्याचे प्रशिक्षण देखील दिले जायचे. शिक्षणाच्या या प्रक्रियेला गुरुकुल पद्धती म्हटले जायचे.

नंतरच्या काळात आधुनिक प्रगती झाली. शिक्षणाच्या पद्धती बदलून इंग्रजी शाळा व महाविद्यालये देशात आली. आज देशातील सर्वच विद्यार्थी या शाळांमध्ये शिकत आहेत आणि गुरुकुल पद्धती पूर्णपणे नाहीशी झाली आहे. परंतु मागील पाच वर्षात झालेल्या इंटरनेट क्रांतीमुळे देशात डिजिटल शिक्षणाची सुरुवात झाली आहे. विद्यार्थी घरबसल्या ऑनलाईन शिक्षण प्राप्त करीत आहेत. यातच भर म्हणजे मागील वर्षी आलेली जागतिक महामारी कोविड-१९ होय. या एक-दोन वर्षात देशातीलच काय परंतु जगातीलच ऑनलाईन शिक्षण मोठ्या प्रमाणात वाढले.

आज शिक्षण हे आपल्या जीवनातील मूलभूत गरजांपैकी एक आहे. देशातील प्रत्येक नागरिकाला गुणवत्तायुक्त शिक्षण मिळणे हा त्याचा मूलभूत अधिकार आहे. कारण चांगल्या शिक्षणाच्या बळावरच योग्य करिअर निवडले जाऊ शकते. कोणत्याही देशात अनेक वर्षांपासून वेगवेगळ्या पद्धतीने शिक्षण दिले जात आहे. परंतु देशाच्या स्वातंत्र्यानंतर भारतीय शिक्षण क्षेत्रात क्रांतिकारी बदल झाले. देशातील परंपरागत शिक्षणाने आधुनिक रूप घेतले. वर्तमान काळात ई एज्युकेशन अर्थात ऑनलाईन शिक्षण भारतासह जगभरात लोकप्रिय झाले आहे. ऑनलाईन शिक्षण एक अशी प्रणाली आहे. ज्यात शिक्षक इंटरनेटचा वापर करून देशातील किंवा जगभरातील कोणत्याही कोपऱ्यात असलेल्या विद्यार्थ्यांना शिकवू शकतात.

जगभरात पसरलेल्या महामारी कोविड-१९ मुळे अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागले. लॉकडाऊन आणि कर्फ्यूमुळे घरातून बाहेर निघून शिक्षण प्राप्त करणे कठिण झाले आहे. अशा काळात जगातील विविध शाळांमधील शिक्षकांनी ऑनलाईन माध्यमाने विद्यार्थ्यांना शिकवणे सुरु केले. स्क्राईप, व्हाट्सअप, झूम व्हिडिओ, गुगल मीट इत्यादी काही प्रसिद्ध मोबाईल ॲप आहेत ज्यांच्या मदतीने ऑनलाईन शिक्षण घेण्यास मदत मिळाली यात विद्यार्थी अगदी घरीच बसून लॅपटॉप अथवा मोबाईलच्या सहाय्याने इंटरनेटच्या माध्यमातून शिक्षण मिळवू शकतात. लॉकडाऊन सारख्या महासंकटांमध्ये सुद्धा शिक्षणाच्या दर्जात सुधारणा घडवणारे आणि विद्यार्थ्यांना पुस्तकी ज्ञानासोबत इतर नवीन ज्ञान देणारी आनंददायी शिक्षण प्रणाली म्हणजे ऑनलाईन क्लासेस आहेत. ऑनलाईन शिक्षण घेत असताना विद्यार्थी नेहमी एकाग्रतेने समजून घेताहेत की नाही हाच मूळ प्रश्न आहे. ऑनलाईन शिक्षणाचे फायदे आणि तोटे आपल्याला व्यवस्थित समजून घ्यावे लागतील. तरच अशा प्रकारचे शिक्षण हे भविष्यातील शिक्षण होऊ शकेल.

सर्व प्रकारची माहिती ऑनलाईन उपलब्ध झाल्याने शिक्षण सुद्धा ऑनलाईन देता येऊ शकते. हे सध्या स्पष्ट झाले आहे. विद्यार्थी मोबाईल, हेडफोन्स आणि इंटरनेट सुविधा अशा गोष्टींनी ऑनलाईन शिक्षण सहज घेऊ शकतो. प्रत्येक शिक्षक सध्या विशिष्ट व्हिडिओ ॲपद्वारे विद्यार्थ्यांशी संपर्कात येत आहेत. त्यावरच ऑनलाईन क्लास सुरु होत आहेत. शिक्षण आपल्या स्वतःच्या घरी ! म्हणजेच घरबसल्या शिक्षण सुरु झालेले आहे. इंटरनेट सुविधा असल्याने शिक्षण तसेच इतरही सामान्य ज्ञान मुबलक स्वरूपात आपण मोबाईलवर वाचू अथवा पाहू शकतो. सर्व पुस्तके आणि त्यातील स्वाध्याय शिक्षक ऑनलाईन लिंक शेअर करूनच विद्यार्थ्यांना देतात. विद्यार्थ्यांची उपस्थिती ऑनलाईनच नोंद केली जाते. ऑनलाईन शिक्षण घेता येऊ शकते तर ऑनलाईन परीक्षा सुद्धा देता येऊ शकते. विद्यार्थी

घरूनच पेपर सोडवून त्याचे फोटो काढून शिक्षकांना ऑनलाईन सबमिट करतात. त्यामुळे शिक्षणातील परीक्षेचा आणि बैठकीचा वेळ वाचला असे म्हणता येईल. ऑनलाईन शिक्षण पद्धतीने, तंत्रज्ञानाने शिक्षण पद्धतीत बदल घडवून आणला आहे. बहुतेक ऑनलाईन शिकवण्या तुम्हाला शिकवण्याशी संबंधित पर्याय देतात. ऑनलाईन व्हाईटबोर्ड, वापरून फाइल्स, लिंक आणि व्हिडिओ पाठवून, शिक्षक त्यांचे सर्जनशील शिक्षण विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवू शकतात.

ऑनलाईन शिकवणीसाठी प्रवासाची आवश्यकता नाही. यामुळे वेळेची बचत होईल. इंटरनेटचा सुलभ वापर ऑनलाईन शिक्षणासाठी वरदान ठरला आहे.

ऑनलाईन शिक्षण पद्धतीचे जसे फायदे आहेत तसेच तोटेही आहेत. ऑनलाईन शिक्षणामुळे मुलांचे गोंधळण्याचे प्रमाण वाढले आहे. काही मुले ऑनलाईन शिक्षणामुळे बिघडतात. ऑनलाईन शिकवण्यामुळे मुलांना ऑनलाईन शिकवण्यापेक्षा कमी कालावधीसाठी शिक्षण मिळते. फक्त एकतर्फी शिक्षकच मुलांना शिकवितात. ज्यामध्ये मूल बराच काळ वर्गाकार्य करू शकत नाही. ऑफलाईन शिक्षक मुलांना नैतिक शिक्षण तर देतात परंतु ऑनलाईन शिकवताना ते शक्य नाही. ऑनलाईन शिक्षणासाठी चांगले इंटरनेट असणे आवश्यक आहे. जेथे नेटवर्क नाही तेथे ऑनलाईन शिक्षण घेणे अवघड आहे. विशेषतः ग्रामीण भागातील लोकांना हायस्पीड इंटरनेट उपलब्ध नाही. त्यामुळे तिथे अजूनही ऑनलाईन शिक्षण उपलब्ध नाही.

ऑनलाईन शिक्षणासाठी पुरेशा नियोजनाचा अभाव आहे. पूर्वीची मुलं जेव्हा खाजगी प्युटरकडे शिकत असत, तेव्हा मुल अभ्यास यादीनुसार ठराविक कालावधीसाठी पुस्तके घेऊन बसत असतात. वर्षानुवर्षे चालत आलेली ही परंपरा आहे. ऑनलाईन एज्युकेशन अंतर्गत अशी कोणतीही विशेष शैक्षणिक यादी तयार केलेली नाही. मुलांना शाळेत जमेल तशी शिस्त लावता येते. ऑनलाईन वर्ग इतके गंभीर नाहीत. सहसा शिक्षक तुम्हाला वर्गात सरळ पद्धतीने समजून घेऊ शकतात. तुमचे भाषण आणि वर्गातील तुमची प्रतिक्रिया तुम्हाला विषय किती समजते हे समजण्यास मदत करू शकते. तुमची देहबोली वाचून त्यावर आधारित तुम्हाला समजावून सांगू शकतो दुसरीकडे, ऑनलाईन शिक्षणात, समोरासमोर बोलण्याची संधी नाही. ऑनलाईन शिक्षणाद्वारे विद्यार्थ्यांना समजून घेणे आणि प्रगतीचे निरीक्षण करणे कठीण आहे.

ऑनलाईन शिक्षणात विद्यार्थ्यांची टीम दिसत नाही. एखाद्या विद्यार्थ्यांसोबत इतर विद्यार्थीही त्याच्यासोबत अभ्यास करतात. जर तुम्ही एकत्र अभ्यास केलात तर त्यातून अधिक

अभ्यास करण्याची आवड निर्माण होते. आपण अनेकदा पाहिल आहे की, जेव्हा विद्यार्थी समुहात अभ्यास करतात तेव्हा ते अधिक सर्तक असतात. मुले आपली लायकी सिद्ध करण्यासाठी खूप मेहनत करतात आणि स्पर्धेचे वातावरण असते. हे वातावरण ऑनलाईन शिक्षणात आढळत नाही. व्यावहारिक अनुभव हा शिक्षणाच्या दृष्टिकोनातून महत्त्वाचा असल्याचे म्हटले जाते. ऑनलाईन शिक्षणामध्ये बहुतांशी व्यावहारिक अनुभवाचा अभाव असतो. अॅनिमेटेड व्हिडिओ आणि व्यायामाचे व्हिडिओ ऑनलाईन शिक्षणात वापरले जातात. शाळेत शिक्षक विद्यार्थ्यांना भौतिक वस्तू वापरून शिकवितात. हा व्यावहारिक स्पर्श सखोल आकलनाच्या अभ्यासात विशेष रुची निर्माण करतो. ऑनलाईन शिक्षणात व्यावहारिक ज्ञानाचा अभाव आहे.

मानव हा सामाजिक प्राणी आहे आणि विद्यार्थ्यांना नैसर्गिकरित्या ऑनलाईन शिकवण्यापेक्षा थेट शिकवण्यास अधिक रस असतो. काहीवेळा मुले ऑनलाईन शिकवण्यास उत्साह दाखवू शकत नाहीत. टॉपर्स आणि इतर विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी शाळा - कॉलेजांमध्ये स्पर्धा आयोजित केल्या जातात, त्यासाठी त्यांना बक्षिसे दिली जातात. आणि उत्साह कायम राहतो. ऑनलाईन शिकवणीत या गोष्टींचा अभाव आहे. शाळांमध्ये मुलांच्या क्षमता जाणून घेण्यासाठी परीक्षा आणि गृहपाठ दिला जातो. जेणेकरून मुलं कुठे मागे पडली आहेत, हे शिक्षकांना कळू शकेल. ऑनलाईन शिक्षणात स्व-मूल्यांकनाचा अभाव असल्याचे दिसून येते. शाळेतील विद्यार्थी नेहमी शिस्तीचे पालन करतात आणि त्यांचे वर्ग कार्य आणि गृहपाठ निर्धारित वेळेत पूर्ण करतात. परंतु ऑनलाईन शिक्षणात काही शिस्त पाळली जात नाही.

ऑनलाईन शिक्षणपद्धतीत विद्यार्थ्यांमध्ये उत्साहाचे वातावरण राहत नाही. याशिवाय तासनुतास मोबाईल अथवा लॅपटॉप स्क्रीन समोर बसून विद्यार्थ्यांना मानसिक आणि शारीरिक त्रास निर्माण व्हायला लागतात. डोके दुखी, डोळ्यात आग होणे व थकवा येणे यासारख्या शारीरिक समस्या तर चिडचिडेपणा यासारख्या मानसिक समस्या निर्माण होतात.

ऑनलाईन शिक्षण काळाची गरज बनली आहे. परंतु ऑनलाईन शिक्षण पद्धतीमुळे ऑनलाईन शिक्षण आणि विद्यार्थी समस्या निर्माण झाल्या आहेत. म्हणून ऑनलाईन शिक्षण शाप की वरदान हे सांगणे कठीणच आहे.

मायलेकी

गणेश हाटवटे,
टी.वाय.बी.ए.

दुधात साखर विरघळावी तसं
कुटुंबात आपलं स्वतंत्र अस्तित्व
पुसून टाकणाऱ्या पिढीतली
माझी आई ...

कष्ट अन् काटकसर करत
शांत, समाधानी राहण्याची
किमया साधणारी

बालपणी आई सर्वस्व वाटली
माझं तान्हंपण तिच्या संरक्षक
ओटीत ठेवलेलं
मायेच्या उबिनी वेढलेलं

पुढं शाळेत पाऊल पडलं
अन् तिचं बोट सोडताना काळीज
मित्र्या सशागत झालं

हळूहळू शाळा आवडली
आईला, सांगाविशी वाटली

पुढचं पाऊल वरच्या वर्गात,
माझं क्षितिज विस्तारात होतं
आता मात्र आईसाठी काही
कवाडं बंदच झाली
तिच्या 'परिस' मैत्रिणंच
जवळची वाटू लागली

वाढल्या वयांच्या उंबरठ्यावर
ती खरं तर शत्रूच वाटू लागली
तिच्या एकेक बंधनांनी,
अन् डोळ्यातल्या काळजीनं
मनात बंडखोरी दाटून आली
आई तेव्हा अगदीच 'ऑर्थोडोक्स' वाटली ?

पुढे करिअरच्या वाटेवर
आई माझी 'पाठराखिण' झाली.
टाईम मॅनेजमेंटचे धडे शिकविताना
ती माझी 'कॉन्सिलर' झाली.
लग्न झालं

संसारातल्या जबाबदाऱ्या
नाती-गोती सांभाळताना
आईच खूप 'ग्रेट' वाटली

सौंदर्य, सुजाणपणा, सहकार्य,
सामंजस्य, सहनशीलता, समर्पण
समजुतदारपणा, संयम, शांत
या साऱ्या शब्दांचे अर्थ प्रत्यक्ष जगणारी,
आई मला 'डिक्शनरीच' वाटली !

मग आई होण्याची माझी वेळ आली,
तिच्या हाताच्या चवीसाठी
मनात आस दाटून आली
पावलो पावली जपणाऱ्या तिच्या डोळ्यातली काळजी
आता हवी हवीशी वाटली

हातात माझ्या माझी छकुली
माझ्या गर्भात वाढलेली
जणू माझीच दुसरी सावली,
आईची मात्र लाडाची नात

वयाच्या नाजूक वळणावर
माझी सोनुली उभी राहिली
आईच्या डोळ्यातली काळजी
आता माझ्याही मनात उतरली
माझ्या लेकीवरती मी मग
मैत्रीची शाल पांघरली.
ती ही पण विश्वासाने
सगळं काही बोलू लागली
अन् एक दिवस अलगद
गळ्यात पडून चक्क ती मला
'आय लव्ह यू' म्हणाली

तिच्या शब्दांनी सुखावलेली माझ्यातली मुलगी
एकदम गलबलली, मीच स्वतःला विचारलं
अगं तुझ्यापेक्षा काकणभर सरस, असं
आईपण निभावलेल्या तुझ्या स्वतःच्या आईला
अशी पावती तुला कधीच का द्यावीशी वाटली नाही ?

तू भेटण्यापूर्वी

दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम.

भेटण्यापूर्वी असं मी ठरवायचं
खूप खूप बोलायचं, बोलून रमायचं....
आणि
रमून भविष्याचं स्वप्न पाहायचं
कधी धाडस झालं नाही
मित्रांने मोलाचा सल्ला दिला
आणि
जीवनातील पहिला एसटीडी कॉल केला
ती इंग्रजीत बोलायला लागली.

मला वाटले ते बिझी आहे...
आपला ट्राय तर चालूच होता,
मग पुन्हा फोन केला
आता चक्क की हिंदीत बोलायला लागली
“इस रुट की सभी लाईने व्यस्त है”
कृपया दोबारा डायल किजीए !”
मग पुन्हा फोन केला
आता चक्क ती मराठीत बोलायला लागली
“या लाईनवरील सर्व फोन बंद आहेत”
कृपया पुन्हा प्रयत्न करा
मग पुन्हा ठरवलं
तू भेटण्यापूर्वी
खूप खूप रमायचं
आणि
रमून भविष्याचं स्वप्न पाहायचं !

- योग्य बोलण्यापेक्षा योग्य कृती करणे अधिक चांगले. - बेंजामिन फ्रँन्कलिन.
- आपल्या सुखासाठी दुसऱ्याला उपदेश करणे सर्वात मोठे पाप आहे. - पंडित नेहरू.
- प्रचंड पुस्तकी ज्ञानापेक्षा एक छोटीशी कृती अधिक महत्त्वाची ठरते. - स्वामी विवेकानंद.
- मतभेद केवळ मतभेदांसाठीच असू नयेत. तसे ते असले, तर त्यांना वैयक्तिक वा पक्षीय हेव्यादाव्याचे स्वरूप येते आणि त्याने कार्यहानी होते. - यशवंतराव चव्हाण.
- अपयश तेव्हाच येते, जेव्हा आपण आपली ध्येयधोरणे आणि आदर्श विसरतो. - पंडित जवाहरलाल नेहरू

विद्यार्थी संपर्कात नाही

दिव्या शंकर शावणे, टी.वाय.बी.कॉम.

बाई तुमची खूप येतीया याद,
नाही परवडणार गरीबाले,
ऑनलाइन शिक्षणाचा नाद...
कोरोनाने बाई माझा
बापूस हो नेला
मोबाईल घेणार कुठून
सारा रोजगाराचं गेला...

हातामध्ये होती पाटी
आता डोईवर आली पाटी,
गाव गाव हिंडतुया
पोटापाण्यासाठी ...

काल बाई म्यां एक सपानं पाहिलं,
हाताला धरून तुम्ही मला
लिहाया शिकवलं ...

ऊन ऊन खिचडीचा
मस्त येत होता वास,
बाई मला जवळ घेऊन
तुम्ही भरवला घास ...

बाई कुठकुठ शोधता मला
किती घ्याल माझा ठाव
सोडला मी गाव पण
राहू द्या पटावर माझं नाव

एक दिवस नक्की
मी बसल वर्गात,
जरी आता नसलो संपर्कात
जरी आता नसले संपर्कात ... !

- तुम्ही किती दिले ते महत्त्वाचे नाही, तर देताना तुम्ही किती प्रेमाने दिले हे महत्त्वाचे. - मदन तेरेसा.
- इतरांना मार्ग दाखवण्यासाठी तुम्ही दिवा लावलात, तर तो तुमचाही मार्गदर्शक होतो. - गौतम बुद्ध.
- विद्येचे चांगले फळ म्हणजे उत्तम चारित्र्य आणि सदाचार होय. - आचार्य विनोबा भावे
- शिक्षेच्या भीतीने प्रस्थापित केलेल्या सत्तेपेक्षा प्रेमाने संपादन केलेली सत्ता जास्त टिकाऊ आणि परिणामकारक असते. - महात्मा गांधी

*The only thing
worse than being blind
is having sight but no vision.
- Helen Keller*

Section Editors
Dr. Savita Patil
Ms. Sayali Gosavi

Index

• Migration	Atul Vitthal Gilche, S.Y.B.A.	35
• The Life in Lockdown	Ganesh D. Hatawate, T.Y.B.A	36
• Covid-19 and its Consequences	Seema Bapurao Daspute, S.Y.B.A. . .	37
• Nature's Beauty	Divya Shavane, T.Y.B.Com.	38
• QUOTES	Akram Pathan, T.Y.B.A	38
• Lessons the Covid-19 Pandemic has Taught us	Asst. Prof. Pratiksha Shinde, B.Voc Retail Marketing and Management	39
• Full Form of Lockdown	Gauri Rajiwade, F.Y.B.A.	39
• News Reporters A Pandemic Worries	Gazala Rafik Sayyed, F.Y.B.A.	40
• Education before Covid	Nikita Bhutke, F.Y.B.Com.	41
• MOBILE	Swapnil. S. Shelar, T.Y.B.A.	41
• Online Education	Dhananjy Kamble, F.Y.B.A.	42
• Be Like a Bird	Nikita Bhutke, F.Y.B.Com.	42
• Impact of COVID -19 on Our Life	Jasmine Tamboli, T.Y.B.A.	43
• My Name is Corona	Karishma Balu Nikam, T.Y.B.A. . . .	44
• TEACHER Amid COVID	Buddhbhushan Kamble, T.Y.B.A. . .	45
• Life After Pandemic	Buddhbhushan Kamble, T.Y.B.A. . .	45
• Covid-19 Lifestyle	Kunal Kadam, T.Y.B.A.	45

Migration

(First Day After Covid Pandemic)

Atul Vitthal Gilche,
S.Y.B.A.

What should not supposed to happen and that happed. Corona caused lockdown and so I lost my job. After three of four years, there was a good place to my sister to get married. Now, how can we raise money for my sister's wedding.

I have calmed down, but I don't know what to do. I also got the news that Dada was infected with corona. Adding to the grief is the fact that they have to pay Rs. 50,000 for immediate treatment.

All the money saved over the past year is gone. I never thought that I would have the misfortune to see so many calamities at one turn in my life. I am very hungry but I don't feel like eating even a gram of food. I have to get out. I have to get out of here by doing anything. I stop here for a moment but somehow the government has stopped all traffic and the landlord had refused permission to leave the house without paying all rent. Since all this thing happen in a moment, my steps and mind not stop at one place. I have only ten thousand rupees left. The answer to my question about whether to go home or pay to leave the house ?

Now it is evening. Patient growth and my problems will not stop for a while so overwhelmed in my mind and body is getting very tired as the fork of the clock moves forward. Before going to bed, I searched the house for the first time, hoping to find something, but I was disappointed. I had no choice, I made something with my own hands and ate it and fell asleep.

It's morning, without thinking for a moment, I got out of the house and decided to walk home now. With not a single rupee in my pocket, I was steeping forward without even thinking about where to go and what to eat. It is afternoon and there is a lot of wool. The path is very difficulty to walk but the police at not stopping anywhere has definitely been made in mind. A few step further, I found two helpless people like me. The steps got a little support, the mind got a little patience, good people, started giving water food etc. on the way, it was as it the lord had appeared in human from and I joined hands with them from the very corner of my heart and thanked them.

The fire in the stomach has clamed down a bit. The mind had got a little relief. I

got the energy to walk. Some reporters were also interviewing us, expressing the pain at heart and footsteps with tears. We feel like we have won a battle. The joy of people also gives us energy for the journey ahead. Everything is fine will be fine when get home once. I want to call home, but God knows How, the call has come from the front. I picked up the phone without a moment's delay and before I could say anything, she said two words "Dad is dead".

The walking steps suddenly stopped. Dad has gone I was or crying like crazy. It's was getting late. The sun father of life has disappeared set for me. Now, there is a only darkness in front and in the mind, numerous questions like what to do ? How to do next? are haunting the mind a virus came and killed one man but destroyed the whole family.

The journey teaches a lot. It's midnight. We are sitting in one place as if we are indifferent.

Everyone else is asleep except me. I was just awaked, I don't know why but one sentence was constantly blabbering. I am speaking one sentence continuously, that everyone else is asleep I am just awaked. I hear the call of the lord. "Everyone else is awake, but now I'am sleep".

The Life in Lockdown

Ganesh D. Hatawate, T.Y.B.A

Suddenly we are all aliens.
Whenever we wake up in morning;
Usually found on a planet which
We believed belonged to us.
But today;
It has been declared with limits.
We can only visit this
New hushed landscape,
Through state sanctioned
For daily walks. It's awkward.
We had been asked to follow
new physical distancing norms.
While crossing the road,
When we spot a person
Up-ahead - indiscriminately
Now, suddenly everyone
is a threat in the form of virus.
It was a tough task to explain
this to our children. Voices of elders
chased kids scolding them
for running up to the postman
or the neighbor, and
reminding them of two meters.
Two meters!
Yet, they keep
smiles on our faces.
We envy our children,
For being cheerful, and
quick in adjusting to zoom,
of courses to the real situation
through virtual mode.
From our windows,
We observed the birds chirping,
which I can be heard
clearly now with deep breath.
It is the new enforced silence,
As it sits on a branch
Bejeweled with buds
And unfurling green sprouts:
This new life we cannot touch

Covid-19 and its Consequences

**Seema Bapurao Daspute,
S.Y.B.A.**

On March 11 of 2020, Covid - 19 (Scientifically know as severe respiratory syndrome) was declared a pandemic by the WHO. On July 5 of 2020, One hundred eighty - eight countries or regions had reported cases of Covind-19 As of November 2021 the continuing Covid-19 Pandemic had killed over 5 million people. As a result of the severity of the virus, most countries enacted lockdowns disrupted everyday life worldwide, decreasing the level and frequency of human activity and production despite the severity of these circumstances there were clear positive effects on the environment as a result of human inactivity reductions in fossil fuel consumption as well as economic activity due mitigate the spread and ensure space in hospitals. These lockdowns disrupted everyday life worldwide, decreasing the level and frequency of human activity and production to Travel restrictions, Business closures and other dramatic responses due to Covid-19 were recorded.

As human activity slowed globally commonly referred to as anthropause a

substantial decrease in forsill fuel use, resource consumption and waste disposal was observed generating less air and water pollution in many regions of the world. specifically there was a sharp and lasting decline in planned air travel and vehicle transporting throughout the Covid-19 Pandemic which in effect reduced the net carbon emission across the globe in year 2020. Similarly greenhouse gas emission showed i.e. significant reductions throughout the world which were on the verge of meeting the initial emissions target under the pairs agreement on.

The spring festival in 2020 seems to be an exception due to the large scale outbreak of Covid-19 compared with the same period in previous years coal consumption previous years cold consumption dropped significantly after the spring festival in 2020 the decline in coal use was extended for 20 days with no sign of a rebound. This is because the government adopted strict restriction to extend the annual leave aiming to control the Covid-19 and prevent its further spread. And after

officially resuming work on February 10, Coal consumption demand is still sluggish China has experienced the peak of the epidemic and is now gradually recovering on April 18. The National Bureau of Statistics of China released its preliminary accounting results of GDP in the first quarter of 2020 affected by the coronavirus disease China's GDP in the first quarter was 20.65 trillion. Yuan showing a negative economic growth a decrease of 5.3 % over the same period last year.

Environmental conditions including air quality and water quality in rivers the improving and wildlife is blooming.

QUOTES

Akram Pathan, T.Y.B.A

As you go through the
Jungle of mathematics,
You have pick up the axe of formulas
In the corona epidemic,
One has to take care of oneself
And other
Like (were mask, hand sanitize,
maintain distance)
Covid pandemic circus is on it is
Unlimited. It is border less
It is free. It must be fun
Living in circus that
Never stop performing

Nature's Beauty

Divya Shavane, T.Y.B.Com.

In Post - Covid environment,
I know the orchid trees,
Which bend when the wind breeze,
When all the flowers from it fall,
And, I suddenly run to pick it up all.

I like the color of yours,
The color looks totally pure,
I rather like your small,
I think the smell is well.
I know the water in pond,
You know that I am your fond
You are the God's boon.
I come to you every noon.

I know the sun in the sky
You seem to be a light
Giving guy and shy,
You are the one who
Give shine and light
But not in the dark night

- कृत्रिम बुद्धिमत्ता तंत्राची निर्मिती ही मानवी जीवनातील सर्वात मोठी झेप ठरणार आहे. पण त्यातील धोके टाळणे आपण शिकलो नाही, तर ती शेवटची झेप ठरेल. - स्टीफन हॉकिंग, विख्यात शास्त्रज्ञ
- अन्य क्षेत्रात परिपूर्णता गाठणाऱ्या समाजात संस्कृती आणि त्यात अनुस्यूत असलेले स्वातंत्र्य नसेल तर तो समाज मागासच असतो.- आल्बेर काम्यू, साहित्यिक
- पृथ्वी ही शेषाच्या मस्तकावर तरली नसून कष्टकरी, श्रमिक, कामगार , शोषितांच्या तळहातावर तरली आहे. - लोकशाहीर साहित्यसम्राट अण्णाभाऊ साठे

Lessons the Covid-19 Pandemic has Taught us

Asst. Prof. Pratiksha Shinde,
B.Voc Retail Marketing and Management

The Covid-19 Pandemic changed life as we know it and it may have changed us individually as well, from over morning routines to new life goals and priorities. Many say the world has changed forever.

Every crisis in life teaches us some important lessons and we must be smart enough to remember them, for our future good. Here are some lessons we can learn from a crisis and follow, even after the situation becomes normal.

1) Always be eager to learn new skills:

This Crisis, many of us had never done a video call or taken any online course, or downloaded a recipe video. But how we have learned it. Many of us have learned cooking, music, gardening and so much else. Only when we open our minds to learning new skills, will we open our minds to learning new skills, will we improve our all-round personality?

2) Support from friends and family matters the most :

During any crisis, it is important to surround yourself with the love and support of your loved ones. During tough times, staying connected with your family and

friends can help you overcome challenges.

3) Stay positive and become emotionally strong :

A good routine can keep your mind focused. When we maintain a regular routine in our day-to-day life, it helps us become more productive and focused. Walking up early, exercising, having a healthy breakfast, and doing work on time. All these things are important to succeed. This needs to be followed even during a crisis, to help us work better through the day.

Full Form of Lockdown

Gauri Rajiwade, F.Y.B.A

- L - Lets stay at home
- O - Online shopping order
- C - Coronavirus Here
- K - Keep smiling and be safe
- D - Don't meet friends closely
- O - Opportunity for daily exercise
- W - We are tougher
- N - Nurses saving lives

News Reporters : A Pandemic Worries

Gazala Rafik Sayyed,
F.Y.B.A.

In our country as well as in the whole world, the year 2020-2021 was a historic, unforgettable and painful time. The corona virus, of which we never had heard of, spread throughout the world. After the imposition of a Public curfew in our country on March 20, 2020, the entire country had to face a terrible situation like lockdown for almost nine months. During this time, the world use of masks, Social distance, use of sanitizer became common in our lives. During this period, we were constantly receiving news about the corona virus. Journalists covering this, I had heard that the responsibility of journalists were honestly doing their job streets, Citizens were sitting at home fearing the corona virus, but journalists took to the streets to fulfill their responsibilities. Every journalist was doing his duty regardless of his life regardless of his family.

How many corona virus patients are there in your city today ? Information about all this. You were getting the news on time. We were also getting information in the form of news about how many days the lockdown will last in our city ? what conditions the citizens are facing. How the

people's representatives in the city are helping the general public and how many patients in which hospital it was a news reporter journalists had to do their job in horrible situations like corona. We were all at home all over work from home started. But the journalists lost their lives and journalist were killed by corona. Every journalist was fulfilling his responsibility regardless of his life. We were watching the news at home on the TV channel but the journalist had to get out of the house to cover the news. He had to visit every hospital to understand the condition of the corona patents in that hospital according to this. We were getting news from them. These journalists were never discharged from the work of social awareness and social consciousness and responsibility. On the contrary, during the corona period. The work of journalists increased. During this corona period, Journalists were working hard day and night to reach out to us through various social media. may journalists were killed during this period and many journalists were affected by the corona and their families. Yet a journalist is a journalist. During this period every

journalist has made an appeal to the citizens on behalf of the administration as well as the government.

During this corona period, one realized that a journalist is a very responsible person and really pandemic warrior. No matter how many crises occur. The journalist does not back down. He/she has to do his/her job honestly and during his/her time the journalist was really working very honestly. I sincerely salute the work done by the journalists during this corona period.

Mobile

Swapnil. S. Shelar, T.Y.B.A.

Corona entered
Education shunned.
Schools, Colleges closed.
The children used to use pen,
but now mobiles replaced pen.

Alteration to education
Restricted by phone.
School education is online
Exams are online.

But - but
The future of children is Off-line.
Instead of A,B,C,D.
'Pabgi' got introduced
Children want place to sit
And become mobile addict.
Throw the limbs of illusion
And come dears to learn.

Education before Covid

Nikita Bhutke, F.Y.B.Com

Without education
You can't do anything,
And we need to educate
As we are human being.

If we are not educated
then many things are impossible.
But if we are educated
We can make it possible.

The most powerful
Weapon is education
And without it
You can't do anything

In this nation
life without education
is like room without suffocation.

Be Like a Bird
Amid the lockdown,
be like a bird, who
Halts in its flight
on limb too slight.

Feels free and swings,
Becomes melodious and sings
Knowing its hath wings.

- एखाद्याचा गुलाम बनून रहाणे, हा सर्वात मोठा शाप आहे. तसेच अन्याय आणि चुकीच्या गोष्टींशी तडजोड करणे, हा सर्वात मोठा गुन्हा आहे, हे अजिबात विसरू नका. - नेताजी सुभाषचंद्र बोस.
- शिक्षण हे समाजपरिवर्तनाचे साधन आहे. शिक्षणाने माणसाचे जीवन फुलते. - संत गाडगेबाबा.

Online Education

Dhananjy Kamble,
F.Y.B.A

The meaning of Virtual Education is online learning as a system through which students can learn from their own homes through the internet and electronics devices such as Computers, Laptop, Smart Phones and tablets. The barriers of distance and time have been completely removed in this new teaching method. Students can study wherever they want with the help of real time or recorded lecturer.

Our teachers and the government play instrumental role in popularizing digital education in the pandemic and post-pandemic period. Many educational institutions have begun to introduce their teachers' online teaching pedagogy and activities to children on regular basis. This has made it easier for students to study at home. The medium of online education is user friendly and any people from distant mode also participate in stream of education. Therefore, online classes from nursery classes to major degree courses have been started and children also participate into with enthusiasm. The prerequisite for online classes is good internet connection to join this class. In this regard, children are trained through video,

audio and web contact. As we all know, every act was stopped amid first, second wave of pandemic. However, education didn't stop. The students from distant mode were able to join the education. Obviously, such platform was not useful to everyone. Several children stayed away from such learning mode as they lack internet and android phone. Yet, it kept the learning mode alive in globe. Each coin has two sides. Similarly, virtual platform had disadvantages also; yet it received the world wide recognition to learn. Online education has been legalized since 1993. So, I feel online education is a helpful for student.

Be Like a Bird

Nikita Bhutke, F.Y.B.Com.

Amid the lockdown,
be like a bird, who
Halts in its fight
on limb too slight.

Feels free and swings,
Becomes melodious and sings
Knowing its hath wings.

Impact of COVID -19 on Our Life

Jasmine Tamboli,
T.Y.B.A

The year of 2020 was pandemic locked year for the entire world. Since the advent of Covid-19, lives of every human being got affected. Corona virus (covid-19) has had an adverse impact on human lives. World Health Organization, (WHO) announced officially about the disease Corona pandemic on 30th January, 2020. It was the new variant that developed in China. Now a days, the officially Covid pandemic is over; yet entire globe's economy is trying to overcome the crisis occurred. Pandemic posed life threatening issues for every nation. Covid - 19 is one of the most serious global pandemic akin to the Spanish flu. Under the prevailing circumstance, there is no solution available to end or control this pandemic and the only solution is to follow WHO guidelines. Notably, there are vaccines such as the Pfizer and Moderna vaccines which show efficient and prominent result mentioned by the WHO. Moreover, the countries like Canada and other countries have started

vaccinating their citizens. Based on the latest news on the topic is December 2020 as per the prevailing circumstance, there are so vaccines that are currently in trials and the WHO is working with scientist and health organization worldwide.

In spectrum of trade, several old trades are outdated whereas new businesses have been started. To exemplify, mask-making business, sanitizer, businesses are mostly trading. The entire globe was at online mode. The education did not stop in between even though having few drawbacks. In present scenario, the intensity of Covid 19 is lessened; yet we all living with extreme cautiously. The previous experiences have taught a lesson to everyone. However, it is pleasurable to watch and experience vibrant and revived world. Finally, we have defeated Corona and living optimistically because human being is optimistic.

My Name is Corona

Karishma Balu Nikam,
T.Y.B.A

I am a merchant of death,
My name is corona.
Those who come in contact
with me, met their end.
I am born in Uhan
I am such an epidemic
Who can't die by medicine.
Yes,
I am a merchant of death,
My name is corona.

I am the cause of globe's health disaster.
I got an expansion
My disposal would have been done
By being careful preventing transmission
with
Preventive capability.
Keep safe distance, don't get nearer to
each other
Yes,
I am a merchant of death,
'My name is corona.

I get symptoms of covid-19 from my
sister flu
Be it any symmetry. Check it
immediately.
It frightened me because of the fear of the
world.

Travels got postponed.
People got stuck at homes.
The economy got shackled breaching
budget.
Yes,
I am a merchant of death.
My name is corona.
Indians cannot do hypnosis.
Temperature of India is virus resistant
Let's kill me by and becoming sensitive
to health.
Remain anti - infection, take me away
baa.
Yes,
I am a merchant of death.
My name is corona.

The world is in panic, because my friends
afraid to shake hands and say hello.
Living, food, drinking, yoga and
meditation are the best tools to resist
Corona.
Be safe and secure, keep me away from
you.
Yes,
I am a merchant of death.
My name is corona.

TEACHER Amid COVID

Buddhbhushan Kamble, T.Y.B.A

You're the heart of every class room
The soul of every school.
The mind behind the message
That learning is cool.
Your pertinence and understanding
Cannot be undersold.
Your courage at commitment
Is that of legends told.
Each day you teach our children
Is that of legends told.
Each day you teach our children
Is a day to rejoice.
Because of you our children.
Will have their own voice.
So thank dear teacher
For passing knowledge
Through the years.

Life After Pandemic

Buddhbhushan Kamble, T.Y.B.A

Life after Covid-19 outbreak
Will never be the same.
We are at the beginning of the
End; waiting for a new beginning.

Planet earth will break its
Co-operation agreements with
Mankind unless we urgently revise our
behavior
Most of the people don't
Want a return to horma.
They want a fairer more
Sustainable future.

Covid-19 Lifestyle

Kunal Kadam, T.Y.B.A

Untochability, back to our life.
In the form of control
The whole world was scared.
People did not touch each other.
Just because of corona,
The people were dying.
All the people were sitting in the house.
Some people did not have home.
And it was fun time for some !!
People were going from place to place in
Search of food !
And some were starving.
The poor become more Poorer !
And rich become more Richer !
In those days doctor were the
Form of god ! Because
Schools and temples closed.
All these happened because
Of corona ! Eventually the Covid
Vaccine brought back the fun we had.

- नावडते विचार मांडणाऱ्यांचे अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य जे मानत नाहीत, ते मुळातच मूल्याचे पाईक नसतात. - नोम चॉम्स्की, विचारवंत
- माणूस हा विवेकशील प्राणी आहे, असे म्हटले जाते खरे, पण आयुष्यभर शोधूनही त्याचा पुरावा मला सापडलेला नाही. - बर्ट्रँड रसेल, तत्त्वज्ञ
- आपण पाऊल योग्य ठिकाणी ठेवतो आहोत ना, याची पहिली खात्री करून घ्या. नंतर ठामपणे उभे राहा. - अब्राहम लिंकन.

रेखांकन -
दिव्या शिवणे,
टी.वाय.बी.कॉम.

रेखांकन -
दिव्या शिवणे,
टी.वाय.बी.कॉम.

रेखांकन -
जास्मीन

रेखांकन -
प्रज्ञा मस्के,
एस.वाय.बी.व्होक.

रेखांकन -
रजनी भालके,
टी.वाय.बी.ए.

विभाग अहवाल

विविध समिती अहवाल

मराठी विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	उपक्रमाचे निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर संख्या	सहभागी लाभार्थी विद्यार्थी संख्या
०९/०८/२०२२	८ वे विद्यार्थी शिक्षक साहित्य संमेलन बंधुता साहित्य परिषद, पुणे व मराठी विभाग	१) साहित्याबद्दलची जाणीव जागृती झाली २) साहित्याच्या आकलनाने आनंद मिळाला.	४८	१२
२१/०९/२०२१ २३/०९/२०२१ २४/०९/२०२१ २५/०९/२०२१ २७/०९/२०२१	पद्मभूषण कर्मवीर डॉ. भाऊराव पाटील जयंती सप्ताह २०२१ निमित्त निबंध स्पर्धा वक्तृत्व स्पर्धा नाट्यवाचन स्पर्धा काव्यवाचन व्याख्यान	कर्मवीर जयंती सप्ताहानिमित्त आयोजित केलेल्या विविध स्पर्धामुळे विचार, आशय, अभिव्यक्ती आणि भाषिक सौंदर्याची उत्तम जाण निर्माण झाली		२२ १० १० ०७ ७०
१६/१०/२०२१	वाचन प्रेरणादिना निमित्त व्याख्यान व पुस्तक परीक्षण (ऑनलाईन)	वाचन या भाषिक कौशल्याची ओळख झाली. पुस्तक परीक्षणाचे निकष समजले. व्याख्यानातून विचार जागृत झाले	१०	३०
२७/११/२०२१	राष्ट्रीय सावित्रीजोती पुरस्कार वितरण सोहळा 'बंधुता साहित्य परिषद' व मराठी विभाग	सावित्रीबाई फुले व जोतीराव फुले यांच्या कार्याचा व विचारांचा परिचय झाला	२२	९०
१०/१२/२०२१	लोकनेते शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८१ व्या वाढदिवसा निमित्त निबंध स्पर्धेचे आयोजन	लोकनेते शरदरावजी पवारसाहेब यांच्या अष्टपैलू व्यक्तिमत्त्वाचा परिचय झाला		२४
	क्रांतिजोती सावित्रीबाई फुले जयंती सप्ताहा निमित्त			
०३/०१/२०२२	सावित्रीबाई फुले जयंती निमित्त	सावित्रीबाई फुले यांच्या विचार व कार्याचे स्मरण झाले.	३०	१४९
०४/०१/२०२२	आंतरमहाविद्यालयीन कर्मवीर करंडक पथनाट्य स्पर्धा	पथनाट्य या प्रकारची ओळख झाली		४२ संघ
१०/०१/२०२२	आम्ही सावित्रीच्या लेकी !	काव्यातून आशय सौंदर्य समजले.		
०६/०१/२०२२	दर्पणकार बाळशास्त्री जांभेकर यांच्या जयंती निमित्त पत्रकार दिनाचे आयोजन मान्यवर पत्रकारांचा सन्मान	पत्रकारितेबद्दलचा इतिहास, प्रेरणा, वाटचाल यांचा परिचय झाला	१४	३०

२५/०१/२०२२	अभ्यासक्रमावर आधारित कार्यविस्तार उपक्रमांतर्गत- भाषिक कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास विचार संवाद	भाषिक कौशल्य विकासाचा परिचय झाला	१०	३०
२८/०१/२०२२	मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा ऑनलाईन काव्यवाचन १४/०१/२०२२ ते २८/०१/२०२२	मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा निमित्त भाषा वृद्धीची व संवर्धनाची प्रेरणा मिळाली	०५	०७
२७/०२/२०२२	मराठी राजभाषा गौरवदिनानिमित्त ऑनलाईन प्रश्नमंजुषा स्पर्धा	मराठी भाषा गौरव दिनाच्या निमित्ताने वेगवेगळ्या भाषिक आविष्कारांचा आस्वाद घेता आला.		७०
०२/०३/२०२२	डॉ. संदिप सांगळे यांचे व्याख्यान		०५	३५
०२/०३/२०२२	हस्तलिखित भितीपत्रकाचे विमोचन इ. कार्यक्रम आयोजित केले होते		०५	१२
०३/०३/२०२२	लघुपटनिर्मिती कार्यशाळेचे आयोजन	लघुपट निर्मितीसाठी आवश्यक तंत्राचा परिचय झाला	१७	४५
१२/०३/२०२२	नवलेखक कार्यशाळा सहभाग, स्थळ - बाबुराव घोलप महाविद्यालय, सांगवी	नवलेखक निर्मितीसाठी आवश्यक तंत्राचा परिचय झाला	-	०६
१५/०४/२०२२	बंधुता साहित्य परिषद पुणे व मराठी विभाग आयोजित राष्ट्रीय सावित्रीजोती व रमाई भीमराव पुरस्कार सन्मान सोहळा	फुले आंबेडकरांची विचारधारा व कार्याचा परिचय झाला. तसेच सामाजिक समता मूल्यांची रुजवणूक झाली	२६	६७

- प्रा. अनंत सोनवणे
प्रमुख, मराठी विभाग

- दुःखी आणि निराश लोकांना हिंमत द्या. हीच खरी ईश्वरभक्ती आहे, हाच खरा धर्म आहे. - संत गाडगे महाराज.
- निसर्ग आपल्याला कधीही फसवत नाही. खरे तर आपण स्वतःला फसवत असतो. - रुसो, तत्वज्ञ
- मानवाच्या अस्तित्वाचे अंतिम ध्येय हे त्याच्या मनाची मशागत हेच असले पाहिजे. - डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर.
- तुम्ही कसेही असलात तरी चालेल पण, तुमचा चांगुलपणा कायम असायला हवा. - अब्राहम लिंकन.
- वाडवडिल कितीही मोठे असले, तरी आपली उंची आपल्यालाच स्वप्रयत्नाने वाढवावी लागते. - अब्राहम लिंकन

राज्यशास्त्र विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	प्रमुख पाहुणे / वक्ते	सहभागी लाभार्थी विद्यार्थी संख्या
२८/१०/२०२२	कोविड१९ नंतरची पर्यावरण परिस्थिती	श्रीमती शैलजा देशपांडे	५५
२६/११/२०२२	संविधान दिन व्याख्यान (ऑनलाईन ऑफलाईन)	प्रा. डॉ. सुरेंद्र जोधळे (मुंबई विद्यापीठ)	१७०
०६/१२/२०२१	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन	प्रा. सुभाष वारे एम.एम. जोशी फाऊंडेशन, पुणे	७८
२५/०१/२०२२	मतदार जागृती दिवस शपथ कार्यक्रम	प्रा.डॉ. रमेश रणदिवे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	८०
२६/०१/२०२२	प्रजासत्ताकदिन : राज्यघटना प्रास्ताविक वाचन	प्रा.डॉ. रमेश रणदिवे अध्यक्ष मा. राम कांडगे	१५०
२६/०१/२०२२	प्रजासत्ताकदिन : भारतीय नागरिकांसाठी प्रश्नमंजुषा	ऑनलाईन गुगल फॉर्म	१५६
१५/०२/२०२२	अविष्कार पोस्टर प्रदर्शन	राज्यशास्त्र विभाग विद्यार्थी	८
१४/०४/२०२२	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती व्याख्यान	प्रा. अनंत सोनवणे अध्यक्ष मा. दत्तात्रय गायकवाड, माजी महापौर, पुणे	७६
१४/०४/२०२२	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त प्रश्नमंजुषा	ऑनलाईन गुगल फॉर्म	१०२
२५/०४/२०२२	शॉर्ट टर्म कोर्स स्टॉल प्रदर्शन	उद्घाटक मा. प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे, एस.एम. जोशी महाविद्यालय, हडपसर, पुणे	५०२

– प्रा. डॉ. रमेश रणदिवे
प्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग

- शिक्षण हाच जीवनाच्या प्रगतीचा मार्ग आहे हे जाणून विद्यार्थ्यांनी भरपूर अभ्यास करावा आणि समाजाचे विश्वासू नेते बनावे. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- तुम्ही वाघासारखे बना म्हणजे तुमच्या वाट्याला कोणीही जाणार नाही. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- शिका ! संघटित व्हा !! संघर्ष करा !!! – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- बुद्धिमत्तेचा विकास हे मानवी अस्तित्वाचे अंतिम लक्ष्य असले पाहिजे. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर.

भूगोल विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	उपक्रमाचे निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर नाव व संख्या	सहभागी लाभार्थी विद्यार्थी संख्या
०५/०६/२०२१	जागतिक पर्यावरण दिवस प्रश्नमंजुषा	१) पर्यावरण प्रश्ना बाबत जागृती निर्माण करणे २) पर्यावरण संदर्भात जागृती निर्माण करणे ३) पर्यावरण संदर्भात आवड निर्माण करणे ४) पर्यावरण रक्षणासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे		९६
११/०७/२०२१	जागतिक लोकसंख्या दिनाच्या निमित्ताने प्रश्नमंजुषा	१) वाढत्या लोकसंख्ये बाबत जागृती निर्माण करणे २) विद्यार्थ्यांमध्ये लोकसंख्या प्रश्नाबाबतची स्थिती समजावून देणे ३) भूगोल विषयात आवड निर्माण करणे		१०३
२८/१०/२०२१	कोविड-१९ नंतरची पर्यावरण परिस्थिती व व्यवस्थापन	१) पर्यावरणाबाबत जागृती निर्माण करणे २) पर्यावरण संदर्भात काय काळजी घेता येईल याबाबत प्रबोधन करणे ३) आपण कोण-कोणते रासायनिक पदार्थांचा वापर टाळू शकतो याबाबत मार्गदर्शन करणे	सौ. शैलेजा देशपांडे	५५
०७/१२/२०२१	ग्राहक आपली बचत व स्मार्ट गुंतवणूक करून आपण स्वतः कसे वाचू शकतो	१) विद्यार्थ्यांना गुंतवणुकीच्या संधी संदर्भात मार्गदर्शन करणे २) गुंतवणुकीच्या वेगवेगळ्या क्षेत्रांबाबत माहिती देणे ३) गुंतवणुकीचे पर्याय आहेत व ग्राहक म्हणून जागृकता निर्माण करणे ४) ग्राहक म्हणून फसवणूक झाल्यास आपण कोठे तक्रार करू शकतो याबाबत जागृती केली	प्रा. डॉ. इंदुमती गंगन्नवार मा. तीर्थराज पांडेसर	६४
१७/०१/२०२२	भूगोल दिनाच्या निमित्ताने भूगोल व जीआयएस मध्ये रोजगाराच्या संधी व्याख्यान	१) भूगोल विषयातील संधी बाबत जागृती २) भूगोल व जीआयएस विषयाविषयी आवड निर्माण करणे ३) भूगोल विषयाच्या विद्यार्थ्यांना आयटी क्षेत्रातील संधी बाबत माहिती देणे ४) आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील संधी बाबत मार्गदर्शन	प्रा.डॉ. नितीन मुंडे	२६

- प्रा. सुशीलकुमार गुजर
प्रमुख, भूगोल विभाग

वाणिज्य विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक / प्रमुख पाहुणे	सहभागी विद्यार्थी	लाभ घेतलेले विद्यार्थी
०८/०९/२०२१	One day Notional Seminar on Three Decades of Reforms - Present Issues and Future Challenges	५८६	५८६
२५/१०/२०२१ ते २७/१०/२०२१	Outreach Programme in Crackers free Diwali Campaign	८५	४२५
०८/१२/२०२१	Consumer Guidance Society of India - Jointly organised A Webinar on "How to Manage Money and be a Smart Investor"	१००	१००
११/१२/२०२१	Innovation 2 Enterprise Competition	१००	१००
१०/०२/२०२२	Extention Activity - Financial Inclusion	७६	३८०
१५/०२/२०२२	अविष्कार	४००	४००
२०/०२/२०२२	सेवा सहयोग (स्कॉलरशीप)	२७	२७
२५/०४/२०२२	Innovation 2022- Best Practice	३२	४२५
	Power of One Rupee Scholarship	०६	०६
०२/०५/२०२२	Guest Lecture - Career in GST	४०	४०

– प्रा.डॉ. बंडोपंत कांबळे
प्रमुख, वाणिज्य विभाग

अर्थशास्त्र विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	सहभागी विद्यार्थी संख्या
०२/१२/२०२१	How to manage money and be a smart Investor	६०
२६/१०/२०२१	किशोरवयीन मुलींचे दंतचिकित्सा शिबीर (Outreach Activity)	१२१
२७/१०/२०२१	Extension Activity in Financial Literacy under Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana	१२३
०६/१२/२०२१	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त Google Quiz	९५
१९/०४/२०२२	उद्योजकता विकास कार्यशाळा	२८

– प्रा. उद्धव घोडके
प्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग

इतिहास विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	प्रमुख पाहुणे / वक्ते	सहभागी विद्यार्थी संख्या
०६/०६/२०२१	शिवस्वराज्य दिन	श्री. रविंद्र जगदाळे	७०
०६/०६/२०२१	शिवस्वराज्य दिनानिमित्ताने ऑनलाईन प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	४९५
१५/०८/२०२१	स्वातंत्र्य दिनानिमित्त प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	३४७
२२/०९/२०२१	कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती निमित्ताने प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	५६०
०२/१०/२०२१	महात्मा गांधीजींच्या जयंती निमित्ताने प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	२४९
२८/११/२०२१	महात्मा फुले पुण्यतिथी निमित्ताने ऑनलाईन प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	६४३
२६/१०/२०२१	टी.वाय.बी.ए. पुनर्रचित अभ्यासक्रमावर ऑनलाईन एक दिवसीय कार्यशाळा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	८३
०६/१२/२०२१	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन निमित्त प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	६८५
१९/०२/२०२२	छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जयंती निमित्त प्रश्नमंजुषा	मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	२३८
१९/०२/२०२२	छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जयंती निमित्त व्याख्यान	शिवव्याख्याते अॅड. रविंद्र यादव	२००
०२/०३/२०२२	इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांनी चिंचवड येथील चाफेकरवाडा येथे भेट दिली	श्री. गिरीश प्रभुणे	१२
०२/०३/२०२२	इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांनी चिंचवड येथील गुरुकुलम आश्रम येथे भेट	श्री. गिरीश प्रभुणे	१२
०४/०३/२०२२	'स्पर्धा परीक्षेची तयारी' या विषयावर व्याख्यान	प्रा.डॉ. सूरज सोनवणे (स्पायसर विद्यापीठ)	१७

- प्रा.डॉ. राजेंद्र रासकर
प्रमुख, इतिहास विभाग

Annual Report - B.Voc. (Retail Marketing and Management)

Sr. No.	Date	Name of Activities	Values	Participant Students
1.	25-03-2021	Prof. Pratiksha Shinde Career Counseling Session	For students to know and aspire for growing opportunities in retail sector	77
2.	11-12-2021	Induction Program	Students have introduce themselves as well as known the others fellow students and the teachers	37
3.	08-02-2022	Visit Handlooms Fab Exhibition, Aundh, Pune	Students interacted with various retailers and received practical knowledge related to retail sector	27
4.	12-01-2022	Dr. Sanjay Mandhare (EDP Trainer Bank of Maharashtra, Pune) Inauguration of Entrepreneurship Development Program	Training experience and steps of EDP Program, students also understood how to start and run the business	30
5.	16-01-2022	Field visit on Internship Workshop at Silk Weavers, Aundh, Pune	Students interacted with various retailers and received practical knowledge related to retail sector	15
6.	16-03-2022	Dr. Harsha Goyal (K.B.P. College, Navi Mumbai) Webinar on Research paper writing and presentation on retailing sector	Students have learned and understood the various types and strategies of Research as well as how to conduct and implement the outcomes of Research	12
7	17-03-2022	Dr. Samir Patil (D.I.M.R. College) Webinar on Consumer Behavior	Students have learned about consumer relationship	19
8.	11-05-2022	Prof. Pratiksha Shinde & Prof. Shekhar Gunjal Roll Play Activity	Morning Meeting at work	14
9.	17-05-2022	Prof. Pratiksha Shinde & Prof. Kamble Maruti Project Presentation	Research Methodology	16
10.	24-05-2022	Industrial Visit At West End Mall, Aundh	Students learned about various departments functions and how to run	14

- प्रा. प्रतीक्षा शिंदे
प्रमुख, बी.व्होक. विभाग

BBA(CA) Department

Sr. No	Name of Activity	Participated Students	Outcomes	Guest Names
1	Session Under Short Term Course Program - Setting Goal	43	Students got all detailed information on goal setting Students got detailed knowledge about how to set goals in life for every aspect of life	Hon. Prin.Dr. Arun Andhale Prof. Dr.Sanjay Nagarkar Prof. Chandrakant Borude Prof. Mayur Mali Prof. Gauri Pawar Prof. Vishal Shishupal Prof. Asawari Shewale
2.	Extension Activity in cyber threats Awareness	100	Students made poster on cyber awareness using that poster students spread awareness of cyber thread among the people of society Total 500 persons are beneficiaries of this program	Prof. Mayur Mali Prof. Gauri Pawar Prof. Vishal Shishupal Prof. Asawari Shewale
3.	NAAC 3rd cycle recommended course computer acquaintance: An Employability Skill	All Students	Computer Literacy-like Basics of Computer Students Learned other Employability Skills	Hon. Prin.Dr. Arun Andhale Prof. Dr. Ramesh Randive Prof. Dr. Savita Patil
4.	Career Counselling	96	Students of 12th Science, commerce, and arts got counselling about career opportunities in IT Sectors	Hon. Prin.Dr. Arun Andhale Prof. Dr. Ramesh Randive Prof. Pratiksha Shinde Prof. Mayur Mali Prof. Gauri Pawar Prof. Vishal Shishupal Prof. Asawari Shewale Prof. Pratiksha Kamble
5.	Tech REST 2k22	8	Students got first prize for poster presentation & Project Presentation in tech fest 2k22 event organized by the Kisan Veer Mahavidyalaya, Wai, Satara	Prof. Mayur Mali

कॉमर्स विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे नाव	मान्यवर पाहुणे	मूल्ये	विद्यार्थी संख्या	लाभार्थी संख्या
०८/०९/२०२१	तीन दशकांच्या सुधारणांवर राष्ट्रीय चर्चासत्र : सध्याच्या समस्या आणि भविष्यातील आव्हाने	मा.श्री. चंद्रकांत दळवी (सदस्य, व्यवस्थापकीय परिषद, रयत शिक्षण संस्था, सातारा, डॉ. प्रतिभा गायकवाड (सहसचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा) मा.श्री. अभय टिळक (संचालक, इंडियन स्कूल ऑफ पॉलिटिकल इकॉनॉमी, पुणे) डॉ. मनोजित भट्टाचार्य (अर्थशास्त्राचे सहाय्यक प्राध्यापक, महात्मा गांधी शासकीय कला महाविद्यालय, पाँडेचेरी) डॉ. रोजा अब्राहम (वरिष्ठ संशोधन सहकारी, शाश्वत रोजगार केंद्र, अझीम प्रेमजी विद्यापीठ, बंगलोर, कर्नाटक) डॉ. केदार विष्णू (अर्थशास्त्राचे सहाय्यक प्राध्यापक, डेटा सायन्स विभाग, ख्रिस्त (डिम्डू टू बी युनिव्हर्सिटी, लवासा, पुणे)	१) तीन दशकांच्या सुधारणा : वर्तमान समस्या आणि भविष्यातील आव्हाने समजून घेतली. २) सुधारणांमुळे विकासाला मोठ्या प्रमाणात चालना मिळते हे समजले. ३) जीडीपी मधील उत्पादनाचा वाटा कसा कमी अधिक होतो ते समजले.	३०६	३०६
२५/१०/२०२१	आउटरीच कार्यक्रम 'प्रदूषणमुक्त दिवाळीसाठी फटाकेविरोधी मोहिम'	डॉ. बंडोपंत कांबळे (वाणिज्य विभागप्रमुख) प्रा. कुशल पाखले (विवेक वाहिनी समितीचे समन्वयक) प्रा. आसावरी शेवाळे (प्रा. नंदकिशोर गंगाळे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.)	१) फटाकेमुक्त दिवाळीबद्दल जनजागृती करण्याचे महत्त्व पटवून दिले. २) फटाके खरेदी करण्याऐवजी आवश्यक वस्तू विकत घेऊन गरजूंना मदत करण्याचे ठरवले.	८७	४३५

०१/१२/२०२१	ग्राहक हक्क आणि आर्थिक साक्षरता या विषयावरील जागृतीपर कार्यक्रम	१) सौ. इंदुमती शिवलिंगप्पा चोले, सहाय्यक प्राध्यापक, वाणिज्य विभाग, रयत शिक्षण संस्थेचे लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील महिला महाविद्यालय, सोलापूर २) एम.आर.टी.आर. पांडे ग्राहक मार्गदर्शन सोसा., मुंबई	१) वस्तू आणि सेवांवर ग्राहकांचे वेगवेगळे अधिकार आहेत त्या अधिकारांची विद्यार्थ्यांना माहिती मिळाली. २) ग्राहक निवारण मंचा बाबतही माहिती मिळाली. ३) म्युच्युअल फंड, स्टॉक मार्केट, लाइफ इन्शुरन्स, पीपीएफ इत्यादीमधील गुंतवणुकीची माहिती मिळाली.	१००	१००
१२/०१/२०२२	आविष्कार-२०२२	डॉ. अनिल दुसाने विभाग प्रमुख, सूक्ष्मजीवशास्त्र विभाग, एस.पी. कॉलेज, पुणे	१) या कार्यशाळेने सहभागी विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता निर्माण केली आणि आविष्कारच्या संपूर्ण प्रक्रिये-बद्दल माहिती जाणून घेण्यात मदत झाली. २) राष्ट्र उभारणीत संशोधनाचे महत्त्व समजावून घेतले.	७५	५४०
२२/०३/२०२२	सॉफ्ट स्किल डेव्हलपमेंट आणि एम्प्लॉयबिलिटी स्किल या विषयावर एक आठवड्याचा प्रशिक्षण कार्यक्रम	मा. सपना सूद (ट्रेनर, महिंद्र प्राईड क्लासरूम, पुणे)	१) प्रशिक्षणात मुली सॉफ्ट स्किल्स, इंटरव्ह्यू स्किल्स, कॉन्फिडन्स बिल्डिंग, टाइम मॅनेजमेंट, प्रेझेंटेशन, टीमवर्क, स्ट्रेस मॅनेजमेंट इत्यादी गोष्टी शिकल्या. २) मुलींना भविष्यातील आव्हानांना सामोरे कसे जावे आणि भविष्यातील नोकरीच्या संधींचा लाभ घेता याचा यासाठीचे प्रशिक्षण मिळाले.	४०	४०
२५/०४/२०२२	इनोव्हिजन	प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे एस.एम. जोशी महाविद्यालय हडपसर, पुणे	१) महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यां-मध्ये उद्योजकता निर्माण करणे. २) UG आणि PG विद्यार्थ्यां-ना व्यवसायाचा करिअर पर्याय म्हणून विचार करण्या-साठी संभाव्य कल्पनांना समर्थन देण्यासाठी आणि आय.पी.आर. बाजार संशोधन, तंत्रज्ञान विकास,	१६	४२५

			वित्त आणि जाहिरातींसाठी मार्गदर्शन प्रदान करून त्यांना फायदेशीर व्यवसाय उपक्रमांमध्ये रूपांतरीत करण्यासाठी प्रोत्साहन मिळाले.		
०२/०५/२०२२	जीएसटी मधील करिअर	मा. राजेंद्र डांगी चार्टर्ड अकाउंटंट (RD's Institute of Accounts & Taxation)	१) प्रत्यक्ष कर, अप्रत्यक्ष कर, टीडीएस, अॅडव्हान्स टॅक्स, ई-फिलिंग ऑफ इनकम टॅक्स, कॉम्प्युटेशन ऑफ इनकम, पर्सनॉलिटी डेव्हलपमेंट, अॅण्ड शेअर मार्केट या विषयांचे विद्यार्थ्यांना ज्ञान मिळाले. २) विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण शिक्षण विकसित करण्याचे आणि उद्योगात कौशल्य विकसित करण्याचे ज्ञान मिळाले.	४५	४५
१०/०५/२०२२	सीए मधील करिअर या विषयावर अतिथी व्याख्यान	मा. तुषार जाधव चार्टर्ड अकाउंटंट, पुणे (माजी विद्यार्थी)	१) सीए मध्ये करिअर निवडण्यात मदत झाली. २) विद्यार्थ्यांना सीए परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी अभ्यासा-साठी वेळेचे व्यवस्थापन सांगितले.	६३	६३

– प्रा.डॉ. बंडोपंत कांबळे
प्रमुख, वाणिज्य विभाग

- शिक्षण हे वाघीणीचे दूध आहे आणि जो ते प्राषण करेल तो वाघासारखा गुरगुरल्या शिवाय राहणार नाही. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- शिक्षण ही स्त्री व पुरुष यांची प्राथमिक गरज आहे. – महात्मा जोतिराव फुले
- देशादेशांमधील सीमा अवकाशातून तुम्हांला दिसत नाहीत. सीमारेषा मानवनिर्मित आहेत, पृथ्वीतलावर आल्यानंतरच त्यांची प्रचिती येते. – सुनीता विल्यम्स,
- आपण प्रथमतः तसेच अंतिमतः भारतीय आहोत. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर.
- मानवाच्या अस्तित्वाचे अंतिम ध्येय हे त्याच्या मनाची मशागत हेच असले पाहिजे. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर.
- मोठ्या गोष्टींचे बेत करण्यापेक्षा, छोट्या गोष्टींने आरंभ करणे अधिक श्रेयस्कर ठरते. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- हक्क मागून मिळत नसतो, तर त्यासाठी तुम्हाला संघर्ष करावा लागतो. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- जे इतिहास विसरतात, ते इतिहास घडवू शकत नाहीत. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- जर तुमच्याकडे दोन रुपये असतील तर एक रुपयाची भाकरी घ्या आणि एक रुपयाचं पुस्तक घ्या, कारण भाकरी तुम्हाला जगण्यास मदत करेल आणि पुस्तक तुम्हाला कसं जागायचं हे शिकवेल. – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

Department of English

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे नाव	उपक्रमाचे (Out-come) निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर व संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
२१/१०/२०२१	One Day Workshop on Revised syllabus for T.Y.B.A. (English) (Semester + CBCS Pattern)	Syllabus कसा असावा, Skill-based Reframed Syllabus वर विद्यार्थी व प्राध्यापकांना फायदा झाला	१०	३५०
०२/१२/२०२१ ते ०३/१२/२०२१	Workshop on Enhancing skills for socialization	विद्यार्थ्यांचे संवाद कौशल्य विकसित झाले व विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी फायदा झाला	०३	१५
२०/१२/२०२१	Career Opportunities in English Language and Literature	इंग्रजी भाषेतील करिअरच्या संधी विषयी भारतातल्या ३० राज्यांच्या विद्यार्थ्यांना उत्कृष्ट फायदा झाला	०५	७००
०३/०१/२०२२ ते ०५/०१/२०२२	Workshop on Enhancing skills for socialization	विद्यार्थ्यांचे संवाद कौशल्य विकसित झाले व त्यांचा विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाला चालना मिळाली	०३	१५
१७/०१/२०२२	Career counseling in English Language by Alumnus of English Dept.	Career Growth and Opportunities in English Language	०३	५०
२३/०२/२०२२	Creative writing Competition Literature	मुलांमधील कलागुण विकसित होण्यास चालना मिळाली तसेच त्यांना उत्कृष्ट फायदा झाला	१०	५०
१३/०२/२०२२ ते ३०/०४/२०२२	NAAC 3rd Cycle Recommended Communicative English : A key to Employability	Speaking Reading : Writing in English developed	१५	सर्व विद्यार्थी
२३/०२/२०२२	'Literary Landscape Wallpaper' Inauguration	Creativity Boosted	०५	२५
१५/०४/२०२२	'Study Tour' to 'Prof. Madhu Dadarate Library' at Patrakar Bhavan, Pune	Reading culture was improved	०२	१०
०८/०४/२०२२	Career counseling in English	विविध शैक्षणिक क्षेत्रातील संधी विषयी विद्यार्थी अवगत झाले व आपल्या करिअर विषयी जागृकता वाढली.	१०	१५०+

जिमखाना विभाग अहवाल

सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षानंतर आलेल्या कोरोना-१९ या महामारीच्या अतिगंभीर संकटानंतर यामधून सावरण्यासाठी व खेळाडू विद्यार्थ्यांच्या मनामधील कोरोना-१९ या महामारीची भिती दूर करण्यासाठी महाविद्यालयाच्या जिमखाना विभागाने अत्यंत मोलाचे असे मार्गदर्शन व सहकार्य करून विद्यार्थ्यांनी क्रीडा स्पर्धेमध्ये सहभाग घ्यावा व त्यांच्या नेतृत्व गुणांमध्ये तसेच शारीरिक क्षमतेमध्ये वाढ व्हावी या उद्देशाने प्रयत्न करून त्यांची मानसिक व सामाजिक स्थिती सुधारणा करण्यासाठी अत्यंत धाडसी व मोलाचे सहकार्य करून आंतर महाविद्यालयीन क्रीडा स्पर्धेत सहभाग घेण्यासाठी व यश संपादित करण्यासाठी खेळाडूंना प्रोत्साहित केले. त्यानुसारच महाविद्यालयांच्या खेळाडूंनी खालील स्पर्धेमध्ये आपला सहभाग नोंदवला आहे. त्यामध्ये क्रॉसकंट्री (मुले, मुली), कुस्ती (मुले), कबड्डी (मुले), हॉलीबॉल (मुले), क्रिकेट (मुले), वजन उचलणे (मुले), शरीर सौष्ठव (मुले) या स्पर्धेमध्ये सहभाग घेतला व यश संपादित केले आहे. महाविद्यालयाच्या सिनिअर विभागातील कबड्डी (मुले) संघाने पुणे शहर आंतर महाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धेत यावर्षी तृतीय क्रमांक संपादित केला. श्री. बबलू गिरी, अमित मिसाळ, ऋषिकेश काशीद या खेळाडूंची सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आंतर विभागीय स्पर्धेसाठी पुणे शहर संघामध्ये निवड झाली व त्यामधून महाविद्यालयाचा श्री. बबलू गिरी या खेळाडूची आंतरविद्यापीठ स्पर्धेसाठी पुणे विद्यापीठ संघात निवड झाली होती. त्याचप्रमाणे महाविद्यालयाचा अभिषेक पाटील याने ६७ किलो वजन गटांमध्ये वजन उचलणे स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊन विद्यापीठात प्रथम क्रमांक संपादित केला व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठचा बेस्ट वेटलिफ्टर म्हणून बहुमान संपादित केला

त्याची अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेसाठी पुणे विद्यापीठ संघात निवड झाली होती. त्याचप्रमाणे शुभम वाईकर या खेळाडूने शरीरसौष्ठव स्पर्धेत ७५ किलो वजन गटांमध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात द्वितीय क्रमांक संपादित केला व त्याची देखील अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेसाठी पुणे विद्यापीठ संघात निवड झाली होती. दोन्ही खेळाडूंनी अत्यंत चांगल्या स्वरूपाचे यश संपादित केले आहे. शुभम वाईकर या खेळाडूने शरीरसौष्ठव स्पर्धेमध्ये मिस्टर युनिव्हर्स या स्पर्धेत नुकताच सहभाग नोंदवला व त्या स्पर्धेत त्याचे चतुर्थ क्रमांक प्राप्त केला आहे. त्याच प्रमाणे त्याने अखिल भारतीय शरीरसौष्ठव स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊन द्वितीय क्रमांक संपादित केला आहे. याबरोबरच महाविद्यालयाने यावर्षी वार्षिक क्रीडा स्पर्धेचे आयोजन देखील महाविद्यालयाच्या प्रांगणामध्ये केले होते. त्यामध्ये अनेक खेळाडूंनी सहभाग घेतला होता व त्यांनी विविध क्रीडा स्पर्धेत यश संपादित केले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या मनामध्ये कोरोना-१९ ची भिती कमी होऊन महाविद्यालयांमध्ये उत्साही वातावरण निर्माण झाले आहे. या सर्व यशासाठी महाविद्यालयातील माझे जिमखाना विभागातील सर्व सहकारी, शिक्षक, शिक्षकेतर सेवक, विद्यार्थी यांचे मला सहकार्य लाभले. या सर्व यशासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले. जिमखाना विभागाच्या या यशामध्ये माझ्या सर्व विद्यार्थी खेळाडूंनी प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सहकार्य केले त्या सर्वांना धन्यवाद मनःपूर्वक आभार !

- प्रा. भीमराव पाटील
प्रमुख, जिमखाना विभाग

- अन्यायाविरुद्ध लढण्याची ताकद आपल्यात येण्यासाठी आपण स्वाभिमानी व स्वावलंबी बनलं पाहिजे.
- मी असा धर्म मानतो जो स्वातंत्र्य, समता आणि बंधुतेची शिकवण देतो. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- अस्पृश्यता जगातील सर्व गुलामगिरीपेक्षा भयंकर व भिषण आहे.
- आकाशातील ग्रह-तारे जर माझे भविष्य ठरवत असतील तर माझ्या मेंदूचा आणि माझ्या मनगटाचा काय उपयोग ?
- नशिबावर विश्वास ठेवण्यापेक्षा स्वतःच्या ताकदीवर विश्वास ठेवा. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- आपल्याला कमीपणा येईल असा पोषाख करू नका.
- आयुष्य मोठं नाही तर महान असावं. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

अ.क्र.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	प्राविण्य
1.	Abhishek Hambirrao Patil	M.A. - I	६७ किलो वजन उचलणे मध्ये विद्यापीठात प्रथम क्रमांक अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेत सहभाग
2.	Shubham Rajesh Waikar	M.A. - I	७५ किलो वजन गटामध्ये विद्यापीठात द्वितीय क्रमांक व अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेत सहभाग मिस युनिव्हर्स स्पर्धेत चतुर्थ क्रमांक व ऑल इंडिया बेस्ट कॉम्पिटिशन द्वितीय क्रमांक
3.	Babul Giri	F.Y.B.A.	पुणे शहर कबड्डी संघामध्ये सहभाग आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी विद्यापीठ संघात निवड
4.	Amit Misal	S.Y.B.A.	पुणे शहर कबड्डी संघामध्ये निवड आंतर विभागीय स्पर्धेत सहभाग
5.	Rushikesh Kashid	S.Y.B.A.	पुणे शहर कबड्डी संघामध्ये निवड आंतर विभागीय स्पर्धेत सहभाग
6.	Ishwar Rampal Tak	S.Y.B.A.	भाला फेक पुणे शहर प्रथम आंतर विभागीय स्पर्धेत सहभाग
7.	Nikhil Bhalerao	BBA-CA	वशु स्पर्धा राज्य स्तरीय १९ कि.ग्रॅ. वजन गट स्पर्धेत द्वितीय क्रमांक
8.	Shubham Ramesh Shinde	M.Com. I	Inter College in Inter College Cricket Tournaments
9.	Pratik Sharad Khoilam	T.Y.B.Com.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
10.	UmarFarukh Jilani Mullane	S.Y.B.Com.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
11.	Aniket Baburao Parave	T.Y.B.A.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
12.	Monukumar Dharmapal Yadav	S.Y.B.A.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
13.	Ajay Tanaji Sonakamble	S.Y.B.Com.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
14.	Aniket Prakash Pawal	F.Y.B.A.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
15.	Krushna Subhash Johare	F.Y.B.A.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
16.	Saidappa Bhimarao Bandoji	F.Y.B.Com.	Participation in Inter College Cricket Tournaments
17.	Vasudev Budhappa Rathod	F.Y.B.B.A.	Participation in Inter College Cricket Tournaments

२८/०२/२०२२	ELLA - Image Reading Activity	Reading culture was developed and boasted	०२	१५
०८/०२/२०२२ ते ०१/०४/२०२२	ELLA - Reading Activity	Reading culture was developed and boasted	०२	२०
०१/०१/२०२२ ते आजपर्यंत	Newspaper Reading Activity	Enhancing English Language and General Knowledge	०२	सर्व विद्यार्थी
०१/०१/२०२२ ते आजपर्यंत	Dictionary Katta	Developing Vocabulary Skills	०२	सर्व विद्यार्थी
०१/०१/२०२२ ते आजपर्यंत	Word of the day	Developing Vocabulary Skills	०२	सर्व विद्यार्थी

- प्रा.डॉ. सविता पाटील, प्रमुख, इंग्रजी विभाग

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे नाव	उपक्रमाचे निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर नाव व संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
२८/१२/२०२१	विवाहपूर्व समुपदेशन	वयात येतानाच्या समस्यांचे निराकरण होऊन, जबाबदारीची जाणीव जागृती झाली	२०	१३९
१९/१०/२०२१	'सक्षमीकरणाकडे ती चा प्रवास' एक दिवसीय कार्यशाळा	महिला उद्योजकांच्या जडणघडणीचा प्रवास त्यांच्याच तोंडून जाणून घेतल्याने विद्यार्थिनींच्यामध्ये ती प्रेरणा निर्माण झाली	१०	४१

प्रा. डॉ. रेश्मा दिवेकर, प्रमुख

- इतरांचे दुर्गुण शोधणापेक्षा त्यांच्यातील सदगुण शोधावे.
- माणूस धर्माकरिता नाही तर धर्म माणसाकरिता आहे. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- उगवत्या सूर्याला नमस्कार करतांना मावळत्या चंद्राला विसरू नका.
- ज्या वर्गातील महिलांची प्रगती अधिक झाली, तो वर्ग मी अधिक प्रगतिशील मानतो. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- काम लवकर करावयाचे असेल तर मुहूर्त पाहण्यात वेळ घालवू नका.
- जोपर्यंत आपण सामाजिक स्वातंत्र्य प्राप्त करत नाही, तोपर्यंत कायद्याने आपल्याला जे काही स्वातंत्र्य दिले ते आपल्यासाठी उपयोगात नाही. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- माणसाला आपल्या दारिद्र्याची लाज वाटता कामा नव्हे; लाज वाटायला हवी ती आपल्या अंगी असलेल्या दुर्गुणांची. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर.
- पती- पत्नी मधील नातं हे जीवलग मित्रांप्रमाणे असले पाहिजे. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- शंका काढण्यास देखील ज्ञान लागले. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

Skill Based Short Term Courses

Frist Year B.A. / B.Com. / B.B.A. / B.Voc.

No.	Name of the Course	Level	Class	Total Student	Co-ordinating Department	Co-ordinators Name
1	Certificate Course in Entrepreneurship Development	I	F.Y.B.A. F.Y.B.Com. F.Y.B.Voc.	117	Department of Economics Department of Commerce Department of B.Voc.	Shri. Maruti Kamble Smt. Asawari Shewale Smt. Pratiksha Shinde
2	Certificate Course in Introduction to Data Science	I	F.Y.B.B.A	29	Department of B.B.A	Shri. Mayur Mali
3	Certificate Course in Photo-Journalism	I	F.Y.B.A. F.Y.B.Com. F.Y.B.Voc. F.Y.B.B.A.	45	Department of English	Shri. Chandrakant Borude
4	Certificate Course in Fashion Designing	I	F.Y.B.A. F.Y.B.Com.	50	Department of Psychology	Dr. Tanaji Hatekar
5	Certificate Course in IBPS	I	F.Y.B.Com	42	Department of Commerce	Shri. Kushal Pakhale
6	Certificate Course in Computerised Accounting (Tally)	I	F.Y.B.Com.	109	Department of Commerce	Prof. Kushal Pakhale

Second Year - B.A. / B.Com. / B.B.A. / B.Voc.

No.	Name of the Course	Level	Class	Total Student	Co-ordinating Department	Co-ordinators Name
1	Diploma Course in Entrepreneurship Development	II	S.Y.B.A. S.Y.B.Com. S.Y.B.Voc.	44	Department of Economics Department of Commerce Department of B.Voc.	Shri. Maruti Kamble Mrs. Asawari Shewale Mrs. Pratiksha Shinde
2	Diploma Course in Photo-Journalism	II	S.Y.B.A.	25	Department of English	Shri. Chandrakant Borude

3	Diploma Course in Fashion Designing	II	S.Y.B.A. S.Y.B.Com.	17	Department of Psychology	Dr. Tanaji Hatekar
4	Preparation for IBPS Exams	II	S.Y.B.Com.	27	Department of Commerce	Dr. Kamble B. B
5	Certificate Course in Introduction to Data Science	II	S.Y.B.B.A	31	Department of B.B.A.	Mrs. Gauri Pawar
6	Diploma Course in Computerised Accounting (Tally)	II	F.Y.B.Com.	83	Department of Commerce	Shri. Kushal Pakhale

Third Year - B.A. / B.Com. / B.B.A. / B.Voc.

No.	Name of the Course	Class	Total Student	Co-ordinating Department	Co-ordinators Name
1	Certificate Course in Translation Studies	T.Y.B.A	-	Department of English	Shri. Chandrakant Borude
2	Certificate Course in Script Writing	T.Y.B.A	17	Department of Marathi	Dr. Sanjay Nagarkar
3	Certificate Course in Entrepreneurship Development	T.Y.B.A	-	Department of History & Economics	Dr. Rajendra Raskar Shri. Uddhav Ghodke
4	Certificate Course in Journalism	T.Y.B.A	-	Department of Marathi & Political Science	Dr. Reshma Divekar Dr. Ramesh Randive
5	Certificate Course in GST (Goods and Service Tax)	T.Y.B.Com.	71	Department of Commerce	Shri. Kushal Pakhale
6	Certificate Course in Stock Marketing	T.Y.B.Com.	47	Department of Commerce	Shri. Kushal Pakhale
7	Certificate Course in Artificial Intelligence	T.Y.B.B.A	46	Department of BBA	Shri. Mayur Mali
8	Certificate Course in Spoken English and Personality Grooming (Level II)	T.Y.B.Voc.	-	Department of B.Voc.	Mrs. Pratiksha Shinde

Post Graduate : M.A. & M.Com.

No.	Name of the Course	Level	Class	Total Student	Co-ordinating Department	Co-ordinators Name
1	Certificate Course in NET/SET/JRF	I	MA I Marathi MA I Economics M.Com. I Commerce	9	Department of Marathi, Economics, Commerce	Dr. Reshma Divekar
2	Certificate Course in NET/SET/JRF	II	MA II Marathi	9	Department of Marathi	Dr. Reshma Divekar
			MA II Economics	25	Department of Economics	Shri. Maruti Kamble
			M.Com. II Commerce	52	Department of Commerce	Shri. Kushal Pakhale

Additional Courses to All Faculties

No.	Name of the Course	Class	Total Student	Co-ordinating Department	Co-ordinators Name
1	Preparation for Police and Military Recruitment Examination	Open to All	82	Department of Physical Education	Shri. B. S. Patil
2	Certificate Course in Beauty and Wellness	Open to All	63	Department of Geography	Mrs. Kalyani Sonawane
3	Certificate Course in BOSCH Bridge Course (Only for T.Y.B.A.)	Affiliated to International BOSCH Company	-	Department of English	Mrs. Sayali Gosavi
4	Certificate Course in Preparation for Competitive Examination	Open to All	56	Department of Geography	Shri. Sushilkumar Gujar
5	Certificate Course in Mobile Repairing	Open to All	126	Department of Political Science	Dr. Ramesh Randive
7	Certificate Course in German Language	Open to All	50	Department of English	Mrs. Sayali Gosavi
8	Certificate Course in GST	Open to All	78	Department of Commerce	Mrs. Asawari Shevale

- प्रा.डॉ. रमेश रणदिवे
प्रमुख, शॉर्ट टर्म कोर्स विभाग

Junior College

No.	Name of the Course	Class	Total Student	Co-ordinating Department	Co-ordinators Name
1	Certificate Course in Soft skill and Personality Development	11th Arts	111	Arts	Ms. Bhadole N. K.
2	Career Planning for Arts, Commerce and Science Faculty Students	12th Arts	109	Arts	Ms. Kapare M. M.
3	Certificate Course in Soft skill and Personality Development	11th Commerce	97	Commerce	Mr. Kambale S. S.
4	Career Planning for Arts, Commerce and Science Faculty Students	12th Commerce	89	Commerce	Ms. Salunkhe S.S.
5	Certificate Course in Soft skill and Personality Development	11th Science	74	Science	Mrs. Bobade R. P.
6	Career Planning for Arts, Commerce and Science Faculty Students	12th Science	56	Science	Mr. Gengje V. S.

Note :-

- 1) Every Course have 40 lectures. Out of 40 lectures, 30 lectures for practical and 10 lectures for theory are divided.
- 2) The Student who take the admission for any of the additional course will be given exemption from the Class-wise Courses.
- 3) Every Course have 60 lectures. Out of 60 lectures 38 lectures for practical and 22 lectures for theory are divided.
- 4) Every course will being after fulfilling minimum 30 students in one batch. Every course has minimum 40 students and maximum 100.

No.	Short Term Course Name	Presumed Learning Out - Comes	Student Strength	Co-ordinating Dept. & Co-ordinators Name
१	सेट-नेट, जे.आर.एफ. कोर्स	१) सदर कोर्स पूर्ण केल्यास विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानात सखोल भर पडून सक्षम होण्यास मदत होईल. २) वरिष्ठ महाविद्यालयामध्ये प्राध्यापक पदी नोकरी मिळेल. ३) संशोधन शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येतो.	८३	मराठी विभाग डॉ. रेश्मा दिवेकर
२	पटकथा लेखन कोर्स (स्क्रिप्ट रायटिंग)	१) चित्रपट, लघुपट क्षेत्रामध्ये पटकथा, लेखक म्हणून नोकरीची संधी मिळू शकते. २) सदर कोर्स पूर्ण केल्यानंतर प्रसारमाध्यमांमध्ये नोकरीची संधी	१२	मराठी विभाग प्रा. अनंत सोनवणे

No.	Short Term Course Name	Presumed Learning Out - Comes	Student Strength	Co-ordinating Dept. & Co-ordinators Name
1	Mobile Repairing	1) To Train Participants in such a way that students will be able to repair and serve Mobile Phone 2) The course targets people who would like to start run a mobile repair and servicing business	121	Policial Science Dr. Ramesh Randive

No.	Short Term Course Name	Presemed Learning Out - Comes	Student Strength	Co-ordinating Dept. & Co-ordinators Name
1	Beauty and Wellness	1) Indetify various career of portunitles and methods within the beauty sector 2) Indetify differenet services in beauty therapy 3) Preparation of status checklist for cleaning and sufety of Beauty Parlor / Salon	52	Department of Geography Open to all students Prof. Sonawane Kalyani M.

Short Term Course Name	Presumed Learning out-comes	Student Strength	Co-odinating Dept. & Co-ordinators Name
Certificate Course in Fashion Designing	Our institution runs several short term courses as per the guideline Laid by Karmveer Vidya Probodhini, Satara and Short Term committee. The department of Psychology conducted "Certificate Course in Fashion Designing" for the academic Year 2021-22. In total 54 students Participated in the above said course. Short Term Course Committee organized "Short Term Exhibition" on 25th April, 2022. The Student of this course disseminated various clothes and designer clothes as dell. I am Thankful to Hon. Prin. Dr. Arun Andhale, Dr. Ramesh Ranadive, Chief Co-ordinator, short term course committee, and Principal for all time support.	54	Dr. Tanaji Krishna Hatekar Dept. of Psychology

प्रा. डॉ. तानाजी हातेकर, प्रमुख

Short Term Course Name	Presumed Learning Out-Comes	Student Strength	Co-odinating Dept. & Co-ordinators Name
Certificate Course in Data Science Level II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Basic of Python for Data Analysis 2. Exploratory analysis in Python using pandas 3. Data Mugging in Python 4. Building a predictive model in Python 	37	Department BBA (CA) Co-ordinator - Prof. Vishal S. Shishupal Class - S.Y.B.B.A. (CA)

Short Term Course Name	Presumed Learning Out-Comes	Student Strength	Co-odinating Dept. & Co-ordinators Name
Certificate Course in Data Science Level I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Students will develop relevant programming abilities 2. Student will demonstrate proficiency with statistical analysis of data 3. Apply mathematical principal to the analysis of data 	35	Department BBA (CA) Co-ordinator - Prof. Pratiksha Kamble Class - F.Y.B.B.A. (CA)

सांस्कृतिक विभाग

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे नाव	उपक्रमाचे निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
०४/०९/२०२१	शिक्षक दिन	विद्यार्थ्यांच्या मनात शिक्षकांबद्दल आदरभाव जागृत झाला	२०	३५
	कर्मवीर जयंती सप्ताह			
२१/०९/२०२१	निबंध स्पर्धा	निबंध या भाषिक कौशल्याबद्दल जाणीव जागृत झाली		२२
२३/०९/२०२१	वक्तृत्व स्पर्धा	वक्तृत्व या भाषिक कौशल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये सभाधीटपणा आला		२०
२४/०९/२०२१	नाट्यवाचन स्पर्धा	नाट्यवाचन या कौशल्याने वाचिक अभिनयाची आवड निर्माण झाली		१०
२५/०९/२०२१	काव्यवाचन	विद्यार्थ्यांमध्ये काव्यवाचनाची व काव्य करण्याची आवड निर्माण झाली		०७
२७/०९/२०२१	व्याख्यान	कर्मवीरांच्या त्यागाची व कार्याची माहिती विद्यार्थ्यांना झाली		०७
२०/१२/२०२१	संत गाडगे महाराज पुण्यतिथी कार्यक्रम	संत गाडगे महाराजांच्या विचार कार्याचा परिचय झाला	०२	१६
०३/०१/२०२२	क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले जयंती सप्ताह		२०	१८९
०४/०१/२०२२	आंतर महाविद्यालयीन कर्मवीर करंडक पथनाट्य स्पर्धा	पथनाट्यातून वेगवेगळ्या जाणीवा जागृत झाल्या	४५	४५७
०३/०१/२०२२	आम्ही सावित्रीच्या लेकी	सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्याचा परिचय व कविता कशी करावी याची जाणीव झाली	३०	१४९
१९/०२/२०२२	छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती सप्ताह	महाराजांबद्दल आदरभाव वाढला	०३	२५
१६/०२/२०२२	रांगोळी स्पर्धा	रांगोळी ही एक कला आहे. या स्पर्धेच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या मनात जाणीव जागृत झाली	२०	३२
१६/०२/२०२२	निबंध स्पर्धा	शिवाजी महाराजांच्या अनेक पैलूचे दर्शन या निबंधातून झाले	०२	५५
१७/०२/२०२२	रक्तदान शिबिर	रक्तदान हे सर्व श्रेष्ठ दान असल्याची जाणीव निर्माण झाली	२५	२५
१८/०२/२०२२	पारंपारिक पोषाख परिधान दिवस	पारंपारिक पोषाखातून संस्कृती संवर्धनाचे काम झाले	२०	३५०
१९/०२/२०२२	शिवजयंती प्रतिमा पूजन	शिवाजी महाराजांचा आदर्श समोर ठेवला	२०	१०
२१/०२/२०२२	शिवजयंती व्याख्यान	शिवाजी महाराजांचे अपरिचीत शिवचरित्र परिचीत झाले	२०	१००
०३/०३/२०२२	लघुपट निर्मिती कार्यशाळा	चित्रपट या कलेल्या तंत्राची माहिती झाली	२०	२१
०१/०४/२०२२	रयत माऊली सौ. लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील स्मृतिदिन व्याख्यान	रयत माऊली लक्ष्मीवहिनी यांच्या अस्सिम त्यागाची माहिती झाली	१७	३९
१४/०४/२०२२	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त व्याख्यान	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या कार्याचा व विचारांचा परिचय झाला	२०	२०

प्रा. डॉ. रेश्मा दिवेकर, प्रमुख

Meritorious Student 2021-2022

Sr. No.	Name of the student	Class	Grade
1.	Supriya Tushar Balwadkar	F.Y.B.A.	I
2.	Barve Tejas Vinod	F.Y.B.A.	II
3.	Karade Priyanka Papat	F.Y.B.A.	III
4.	Yeole Kanchan Vivek	F.Y.B.A.	III
5.	Sheikh Samirmajjit	S.Y.B.A.	I
6.	Shelar Mayur Ramdas	S.Y.B.A.	II
7.	Gade Yogesh Hari	S.Y.B.A.	III
8.	Dhepe Rajashri Pandurang	T.Y.B.A.	I
9.	Athawale Aishawaya Rahul	T.Y.B.A.	II
10.	Kande Sonali Laxman	T.Y.B.A.	III
11.	Samir Tulsidas Tembhurnikar	F.Y.BBA (CA)	I
12.	Prajakta Ratan Jagtap	F.Y.BBA (CA)	II
13.	Nivedita Nitin Nikalje	F.Y.BBA (CA)	III
14.	Deshmukh Sandip Lalasaheb	S.Y.BBA (CA)	I
15.	Amle Digambar Manikrao	S.Y.BBA (CA)	II
16.	Gade Mayur Arjun	S.Y.BBA (CA)	III
17.	Dhokane Aniket Sanjay	T.Y.BBA (CA)	I
18.	Hile Snehal Pramod	T.Y.BBA (CA)	II
19.	Gade Harshad Arjun	T.Y.BBA (CA)	III
20.	Kiro Basil Marcel	F.Y.B.Voc	I
21.	Nagarkar Sukanya Shrikant	F.Y.B.Voc	II
22.	Sarkar Ambika Pavan	F.Y.B.Voc	III
23.	Gaikwad Darshana Ganesh.	S.Y.B.Voc	I
24.	Kale Aarti Shamrao	S.Y.B.Voc	II
25.	Giri Shivani Sunil	S.Y.B.Voc	III
26.	Jagtap Vivek Shailendra	T.Y.B.Voc	1
27.	Jankar Vaibhav Bhagwan	T.Y.B.Voc	II
28.	Nimbalkar Sunil Narayan	T.Y.B.Voc	III
29.	Nanavare Sarika Chandrakant	M.A. Mar. Part I	I
30.	Dabhade Vishal Vilas	M.A. Mar. Part I	II
31.	Kokde Neha Dhasharath	M.A. Mar. Part I	III
32.	Gaikwad Sarika Dyandev	M.A. Mar. Part II	I
33.	Gade Sharmila Karappa	M.A. Mar. Part II	II
34.	Bhalerao Sudesh Sunil	M.A. Mar. Part II	III
35.	Kate Praveen Lakshman	M.A. Eco. Part I	I
36.	Sabale Laxman Bhikoji	M.A. Eco. Part I	II
37.	Devkate Sheetal Sanjay	M.A. Eco. Part I	III
38.	Chimate Nitin Namdev	M.A. Eco. Part II	I
39.	Bhambve Gorakshanath Navnath	M.A. Eco. Part II	II
40.	Atari Ajinkya Dinkar	M.A. Eco. Part II	III

- प्रा.डॉ. तानाजी हातेकर, प्रमुख, परीक्षा विभाग

Department of Commerce

Sr.	Rank	Name of the Students	Class	Participated in	Organised by
1	1	Gaikwad Vedika Uday	F. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
2	2	Sharda Kisan Rathod	F. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
3	3	Shetty Akshay Dayadish	F. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
4	1	Rajput Shakti Ratansing	S. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
5	2	Baisani Pawan Naresh	S. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
6	3	Newase Hemant Sharad	S. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
7	1	Parihar Monika Rajendra	T. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
8	2	Shitole Shweta Ramdas	T. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
9	3	Benke Srushti Sunil	T. Y. B. Com.	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
10	1	Jagtap Amol Surykant	M. Com. I	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
11	2	Shinde Archana Arun	M. Com. I	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
12	3	Shinde Shubhangi Ravindra	M. Com. I	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
13	1	Sharma Megha Shivkumar	M. Com. II	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
14	2	Patade Shrutika Sunil	M. Com. II	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune
15	3	Bansode Mayuri Ashok	M. Com. II	Annual Examination	Savitribai Phule Pune University, Pune

- महान व्यक्ती ही नेहमी प्रतिष्ठित व्यक्तीपेक्षा वेगळी आहे. कारण महान व्यक्ती समाजाचा पाईक होण्यासाठी सदैव तयार असते. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- माणूस ज्या समाजात राहतो त्या समाजात गेल्यावर त्याची ओळख पुसता कामा नये, प्रत्येक माणूस स्वतंत्र आहे तो फक्त समाजाच्या विकासासाठी नाही तर स्वतःचा विकास करण्यासाठी जन्माला आलेला आहे. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- कोणताही देव किंवा आत्मा जगाला वाचवू शकत नाही.

स्टार्टअप अॅन्ड इनोव्हेशन सेल

विद्यार्थ्यांच्या नाविन्यपूर्ण कल्पनांना वाव देण्यासाठी व त्यांच्यात चिकित्सक वृत्ती जागृत करण्याच्या उद्देशाने महाविद्यालयात 'इनोव्हेशन टू एंटरप्राईज' या स्पर्धेचे ११ डिसेंबर २०२२ रोजी आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत महाविद्यालयातील ७० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी आपल्या नानाविध कल्पना सादर करून परीक्षकांची मने जिंकली. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे यांच्या अध्यक्षतेखाली व सेवा सहयोग समितीच्या साक्षी लवंगारे, डॉ. डी. एम. मुपाडे यांच्या प्रमुख उपस्थित स्पर्धेचा उद्घाटन सोहळा झाला. त्यानंतर विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या नाविन्यपूर्ण कल्पना प्रेक्षकांसमोर सादर केल्या. त्यानंतर अखेरीस पारितोषिक वितरण सोहळा पार पडला या स्पर्धेतील प्रथम पाच विद्यार्थ्यांना विद्यापीठ पातळीवर त्यांच्या कल्पना मांडण्याची संधी मिळाली. प्रास्ताविक डॉ. संजय नगरकर यांनी केले तर प्रा. सायली गोसावी यांनी आभार मानले. स्टार्टअप अॅन्ड इनोव्हेशन सेल चे समन्वयक प्रा. कुशल पाखले यांनी कार्यक्रमाचे समन्वयक म्हणून काम बघितले.

- प्रा. कुशल पाखले

प्राध्यापक प्रबोधिनी अहवाल

वरिष्ठ महाविद्यालयातील अध्यापकांचे आपल्या विषयातील ज्ञान अद्ययावत राहून त्याचे अध्यापन कौशल्यामध्ये योग्य आणि परिणामकारक उपयोजन करता यावे, त्याचबरोबर नवसंशोधनदृष्टी विकसित व्हावी म्हणून महाविद्यालयामध्ये प्राध्यापक प्रबोधिनी ही समिती कार्यरत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७, दादा पाटील महाविद्यालय, कर्जत, ता. कर्जत, जि. अहमदनगर व चंद्ररूप डाकले वाणिज्य महाविद्यालय, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर या तीन महाविद्यालयांमध्ये प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत एकत्रित व्याख्यानांचे आयोजन करण्याचा सामंजस्य करार (MoU) झाला. या करारानुसार हायब्रीड पद्धतीने आयोजित केलेल्या व्याख्यानांचा तपशील पुढीलप्रमाणे.

दिनांक	व्याख्यानाचा विषय व संयोजक महाविद्यालय	व्याख्याते	सहभागी अध्यापक व पदव्युत्तर विभागातील विद्यार्थी	
			अध्यापक	विद्यार्थी
११/०३/२०२२	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७. विषय : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण	डॉ. पराग काळकर, आधिष्ठाता, वाणिज्य विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	२४०	४५
०५/०४/२०२२	दादा पाटील महाविद्यालय, कर्जत, जि. अहमदनगर विषय : संशोधन परिशिष्टे	डॉ. संदिप पै प्रमुख, वनस्पती शास्त्र विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	२५०	८५

- प्रा. अनंत सोनवणे, प्रमुख, प्राध्यापक प्रबोधिनी

IQAC Report

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे नाव	उपक्रमाचे (Out-come) निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर व संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
०९/०९/२०२१	Faculty Development Programme "Teaching Pedagogy"	अध्यापनाची विविध कौशल्ये पोहोचविली	०१	२१
१८/०९/२०२१	ICT Enabled Class-room Teaching	अध्यापनाची माहिती तंत्रज्ञानयुक्त पद्धती शिक्षकापर्यंत पोहोचली	०१	२१
३०/०९/२०२१	NAAC Documentation issues and challenges for 4th cycle	NAAC चे Documentation कसे असावे याची माहिती तसेच NAAC चा SSR कसा तयार करावा याची माहिती मिळाली	०१	
०८/१०/२०२१	SSR Documentation in peneption of QnM for 4th cycle	NAAC च्या SSR मधील Quantitative Metrics ची माहिती मिळाली	०१	
२३/१०/२०२१	State Level workshop for Non-teaching "The Role of Non-teaching staff in college Quantity Enhancement	शिक्षकेत्तर कर्मचारी Zero pendency संदर्भातील माहिती दिली Paperless प्रक्रिये संदर्भातील माहिती मिळाली	०७	३४ ऑफलाईन ३० ऑनलाईन

– प्रा.डॉ. सविता पाटील
प्रमुख, IQAC विभाग

प्रसिद्धी समिती

रयत शिक्षण संस्थेचे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ६७, प्रसिद्ध समितीचे २०२१-२२ या वर्षातील कामकाज पार पडले. कोरोनानंतर महाविद्यालय जोमाने सुरु झाले आणि खऱ्याअर्थाने गेल्या काही वर्षांत होऊ न शकलेल्या कार्यक्रमांना मोठ्या उत्साहाने सुरुवात झाली. महाविद्यालयात अनेक नोकरी मेळावे, पुरस्कार वितरण सोहळे, प्रशिक्षण शिबिर, राष्ट्रीय चर्चासत्रे व कार्यशाळा पार पडल्या. या सर्वांना मराठीमधील अग्रगण्य अशा सकाळ, लोकमत, प्रभात, पुढारी, मेट्रोसिटी वृत्तांत इ. वृत्तपत्रांतून मोठ्या प्रमाणात प्रसिद्धी मिळाली. तसेच महाविद्यालयाला नुकतेच करियर कट्टा स्पर्धेत उत्तेजनार्थ पारितोषिक मिळाले. त्या बातमीलाही मोठ्या प्रमाणात प्रसिद्धी मिळाली. प्रत्येकवेळी महाविद्यालयात कुठला कार्यक्रम घडल्यानंतर त्याची बातमी / पोस्ट करून ती महाविद्यालयाच्या फेसबुक पेजवर टाकण्याचे कामही प्रसिद्धी विभागामार्फत चोखपणे पार पाडले जाते.

प्रा. चंद्रकांत बोरुडे
चेअरमन, प्रसिद्धी समिती

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	उपक्रमाचे निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर नाव व संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
०९/१२/२०२१	पदवीधर काळात स्पर्धा परीक्षेची तयारी कशी करावी ? स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन वर्गाचे उद्घाटन हायब्रीड मोड द्वारे	१) स्पर्धा परीक्षा विषयी जागृती निर्माण करणे २) विद्यार्थ्यांच्यात अभ्यासाची आवड निर्माण करण्याकरिता मानसिक तयारी करणे ३) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षे विषयी उत्तेजन देणे	प्रा. कैलास भालेकर	६२
२५/०४/२०२२	स्पर्धा परीक्षण प्रदर्शन	१) विद्यार्थ्यांमध्ये संवाद कौशल्य रुजविणे २) नियोजन कौशल्य निर्माण करणे ३) इतरांना प्रोत्साहित करण्याची कला रुजविणे	प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे	०४

स्क्रिप्ट रायटिंग कोर्स

दिनांक	उपक्रमाचे नाव	मूल्यांची रुजवणूक	मार्गदर्शक	सहभागी विद्यार्थी
१६/१२/२०२१ ते १५/०३/२०२२	व्याख्यान	सिनेमा पाहणे, पात्र अभ्यासणे, कट मोजणे आणि त्याचे मूल्यमापन करण्याची सवय लागली	श्री. अक्षय होळकर	८
२९/१२/२०२१	नाट्यलेखन कार्यशाळा	लेखन कौशल्य वाढीस लागले, अभिनयाची जाण आली. रंगमंचाची ओळख झाली.	मा. श्रद्धा गायकवाड	३०
१५/०३/२०२२ ते १५/०४/२०२२	प्रात्यक्षिक	चित्रपट पाहणे, रीव्हिव लिहिणे, क्राफ्टिंग करणे	श्री. अक्षय होळकर	८
०७/०५/२०२२	परीक्षा व पटकथा लेखन	आकलन क्षमता तपासून त्याचे पटकथा लेखन कौशल्यात उपयोजन करणे याची जाणीव झाली	श्री. अक्षय होळकर	८

– प्रा. अनंत सोनवणे
प्रमुख, स्क्रिप्ट रायटिंग कोर्स

राष्ट्रीय सेवा योजना (एनएसएस)

उपक्रम दिनांक व वार	उपक्रमाचे शीर्षक	उपक्रमाचे निष्पत्ती	सहभागी मान्यवर नाव व संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
२८/१०/२०२१	कोविड-१९ नंतरची पर्यावरण परिस्थिती व व्यवस्थापन	१) पर्यावरणाबाबत जागृती निर्माण करणे २) पर्यावरणा संदर्भात काय काळजी घेता येईल याबाबत प्रबोधन करणे ३) आपण कोण-कोणते रासायनिक पदार्थांचा वापर टाळू शकतो याबाबत मार्गदर्शन करणे	सौ. शैलेजा देशपांडे	५५
२६/११/२०२१	संविधान दिवस शपथ व व्याख्यान	१) संविधान दिनाबाबत जागृती निर्माण करणे २) संविधाना बद्दल आदर भावना निर्माण करणे ३) संविधानाची वैशिष्ट्ये समजावून देणे ४) महिलांचे अधिकार बाबत माहिती देणे ५) एक व्यक्ती एक मत या बाबत समानता रुजविणे ६) कायदे/मार्गदर्शक तत्त्वे यामुळे वर्तमान व भूतकाळासाठी राज्यघटनेची उपयुक्तता समजावून देणे	मा. डॉ. सुरेंद्र जोंधळे (माजी विभागप्रमुख, मुंबई विद्यापीठ)	१७०
११/१२/२०२१	वृक्षारोपण व घाट स्वच्छता अभियान	१) पर्यावरण जागृती २) कृती कार्यक्रम स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून देणे ३) वृक्षारोपणाद्वारे पर्यावरण रक्षणाचे महत्त्व पटवून देणे ४) श्रमदानाद्वारे प्रतिष्ठा निर्माण करणे ५) एकत्र कार्यक्रमांमुळे एकजुटीचे महत्त्व	सौ. शैलजा देशपांडे व सहकारी जीवित नदी फाउंडेशन	४०
२३/१२/२०२१	राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम उद्घाटन व प्रबोधन व्याख्यान	१) राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या उपक्रमाची माहिती देणे २) महाविद्यालयीन जीवनात उपक्रमांचे महत्त्व समजावून सांगणे ३) राष्ट्रीय एकात्मता व राष्ट्र सेवाभाव जागृत करणे	प्रा.डॉ. संजय नगरकर	५५

२५/०१/२०२२	मतदार जागृती कार्यक्रम	१) लोकशाही बाबत संवेदना निर्माण झाल्या २) स्वयंसेवकांना मतदान नोंदणीस प्रवृत्त केले ३) मतदानाबाबत जागृती निर्माण केली ४) लोकशाहीचे महत्वाचे शस्त्र म्हणून मतदानाचा हक्क बजावण्यासाठी प्रवृत्त केले	डॉ. रमेश रणदिवे, प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	१६६
२६/०१/२०२२	संविधान प्रस्ताविकाचे वाचन व प्रतिज्ञा ग्रहण आणि प्रजासत्ताकदिन कार्यक्रम	१) प्रजासत्ताक दिनाचे महत्त्व समजावून दिले गेले २) भारतीय संविधाना विषयी जागृती निर्माण केली ३) संविधान व प्रजासत्ताक दिन यांचे भारतीय समाजजीवनातील महत्त्व समजावून सांगितले	अॅड. राम कांडगे	३७
१७/०२/२०२२	रक्तदान शिबिर	१) रक्तदानाबाबत जागृती निर्माण केली २) रक्तदानास विद्यार्थ्यांना प्रवृत्त केले ३) रक्तदानाविषयी गैरसमजुती कृतीतून दूर करणे ४) रक्तदान कर्तव्याची जाणीव निर्माण करणे ५) रक्तदानाच्या माध्यमातून समाजास मदत करण्याचा सेवाभाव रुजविणे	मा. सुनील टोणपे (पोलीस निरीक्षक सांगवी) मा. विकास रानवडे व ससून रुग्णालय	३१ रक्तदान १५ इच्छुक एकूण ४६
१४/०४/२०२२	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर १३१ वी जयंती	१) महामानवा विषयी आदर निर्माण करणे २) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे विचार रुजविणे व विचारांचा जागर करणे ३) लोकशाही मूल्यांविषयी जागृती निर्माण केली ४) समता, बंधुता व शिक्षणा विषयी मूल्ये विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविली		६०
१२/०३/२०२२ ते १८/०३/२०२२	विशेष श्रमसंस्कार शिबिर मौजे शेळकेवाडी, पिंपळोली, ता. मुळशी	१) श्रमाला प्रतिष्ठा मिळवून दिली २) योग व व्यायाम यांची सवय रुजविला ३) समायोजन वृत्ती निर्माण केली ४) एकत्र काम करण्याचा अनुभव आला ५) शिस्तीचे महत्त्व समजले ६) पशुसंवर्धन व व्यवसायाच्या संधी कळाल्या ७) जगण्याचा आनंद घेताना जाणीव व जबाबदारी निर्माण झाली ८) सांस्कृतिक जडणघडण व्यक्तिमत्त्व विकास झाला		२८

आपत्ती व्यवस्थापन रयत कोविड - १९

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	मूल्यांची रुजवणूक	सहभागी मान्यवर संख्या	सहभागी विद्यार्थी संख्या
०१/०४/२०२१ ते ३०/०६/२०२१	समितीमार्फत आठ शाखांची बैठक त्यांची माहिती दररोज संस्थेला देणे	१) दोन वेळा ऑनलाईन बैठक आयोजित करून सेवकांच्या अडचणी जाणून घेतल्या २) दवाखान्यात एडमिट सेवक व त्यांच्या कुटुंबियांची चौकशी करून धीर दिला ३) गरजूंना खाटांची उपलब्धता करून दिला ४) प्लाजमा बाबत माहिती दिली ५) रेमिडेसीवर बाबत माहिती उपलब्ध करून दिली	०५	२००
जून २०२१	कोविड-१९ आर्थिक मदत	प्रा. मासाळ यांना संस्था कोविड-१९ आर्थिक मदत निधी		०१
ऑगस्ट २०२१ ते नोव्हेंबर २०२१	कोविड-१९ चाचणी करून घेणे	१) विद्यार्थी व शिक्षकांना कोविड-१९ पासून संरक्षणात्मक मार्गदर्शन केले		१७ सेवक सहभाग
नोव्हेंबर २०२१ ते जानेवारी २०२२	विद्यार्थी व स्टाफचे लसीकरण जागृती	१) कोविड-१९ लसीकरणाबाबत जागृती २) लसीकरणाचा उद्देश पूर्ण करण्यासाठी शासनास मदत केली ३) लसीकरणाची सुविधा उपलब्ध करून दिली		२५ विद्यार्थी प्राचार्य स्टाफ

माजी विद्यार्थी संघटना

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	प्रमुख पाहुणे	सहभागी संख्या	लाभ घेतलेले विद्यार्थी
०२/१२/२०२१	माजी विद्यार्थ्यांची बैठक	मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	१९	१९
२६/१२/२०२१	माजी विद्यार्थी मेळावा	प्राचार्य संभाजी शिंदे	१००	१००
२५/०४/२०२२	शॉर्ट-टर्म कोर्स अंतर्गत माजी विद्यार्थ्यांनी आपल्या उद्योजक व्यवसाय आधारित स्टॉल	मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	४	२४०
२६/०४/२०२२	सन्माननीय उद्योजकांच्या मुलाखती	प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे	५	२५०

महिला विकास मंच

उपक्रम दिनांक	उपक्रमाचे शीर्षक	मान्यवर पाहुणे	मूल्यांची रुजवणूक	लाभार्थी संख्या
०९/१०/२०२२	सबलीकरणाकडे तिचा प्रवास	डॉ. अंजली कुरणे अधिष्ठाता, मानवविद्या शाखा, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे सुनिता पाटसकर अध्यक्ष, स्पार्क ग्रुप ऑफ इंडस्ट्रीज डॉ. प्रीती काळे ई-स्केअर एंटरप्रायझेसच्या संस्थापक, अॅड. राजश्री करे, महिला विधी सल्लागार	१) खऱ्या अर्थाने महिला सबल झालेल्या पहायच्या असतील तर निर्णय घेता आले पाहिजे हे समजले २) दुर्दम्य आशावाद आणि आत्मविश्वास असल्यास महिला कुठल्याही क्षेत्रात आपली ओळख निर्माण करू शकतात हे समजले	१४५
	आरोग्य जनजागृती कार्यक्रम या विषयावर समन्वयक व्याख्यान	डॉ. कांचन सावंत आर.के.एस.के. जिल्हा समन्वयक व नगरसेवक, जिल्हा रुग्णालय औंध, पुणे	१) किशोरवयात मुलींनी कोणती काळजी घ्यावी हे समजले. २) मुलींच्या प्रश्नांना समाधान कारण उत्तरे मिळाली.	५२
२७/११/२०२१	'राष्ट्रीय सावित्री-ज्योती पुरस्कार' या विषयावर कार्यक्रम	डॉ. श्रीपाल सबनीस, साहित्यिक, माजी संमेलनाध्यक्ष मा. ललिता सबनीस, ज्येष्ठ कवयित्री डॉ. विजय ताम्हाणे, संघटक, राष्ट्रीय बंधुता परिषद, पुणे कवी प्रा. चंद्रकांत वानखेडे अध्यक्ष, २२ वे राष्ट्रीय साहित्य संमेलन प्रा. प्रकाश रोकडे संस्थापक अध्यक्ष, राष्ट्रीय बंधुता परिषद, पुणे प्रा. प्रशांत रोकडे मुख्य कार्यवाहक प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे प्रा.डॉ. संजय नगरकर	विद्यार्थ्यांना फुले दाम्पत्यांचे विचार समजले. सावित्रीबाईंचे महात्म्य कळाले. समाजात बंधुभावाची भावना रुजली पाहिजे हे समजले.	३४
१५/१२/२०२२	'लैंगिक छळ' एक समस्या - व्याख्यान	मा. कल्याणी दुर्गा रवींद्र अभिव्यक्ती आणि लोकायत	१) लैंगिक छळ कसा होतो याविषयी आणि ते टाळण्यासाठी काय करायला हवे यावर त्यांनी मुलांना मार्गदर्शन केले.	६२

		मा. पूनम मॅडम अभिव्यक्ती आणि लोकायत	२) स्वतःच्या अनुभवातून तयार केलेला व्हिडिओ विद्यार्थ्यांना दाखवून त्यांच्याशी चर्चा केली व विद्यार्थ्यांच्या मनात निर्माण झालेल्या प्रश्नांना समर्पक अशी उत्तरेही मिळाली.	
२३/१२/२०२१	‘वेडिंग मशिनची जागरूकता कार्यक्रम या विषयावर कार्यशाळा	प्रा. गौरी पवार साहाय्यक प्राध्यापक, बी.बी.ए., डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे	१) वॉशरूम कसे वापरावे, वेंडिंग मशीन कसे वापरावे याबद्दल माहिती मिळाली. २) विद्यार्थ्यांच्या आरोग्यासाठी आणि स्वच्छतेसाठी ते खूप महत्त्वाचे आहे याबद्दल ज्ञान मिळाले.	९४
०३/०१/२०२२	‘आम्ही सावित्रीच्या लेकी’ कविसंमेलन	डॉ. अरुण बोराडे २३ व्या राष्ट्रीय बंधुता साहित्य संमेलनाचे नियोजित अध्यक्ष प्रा. प्रकाश रोकडे मा. संतोष बारणे स्वागताध्यक्ष मा. प्रकाश जावळीकर, डॉ. कवयित्री मधुश्री ओव्हाळ, कार्याध्यक्ष प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे प्रा. चंद्रकांत वानखेडे, मा. संतोष घुले गझल लेखक मा. ज्ञानेश्वर कांबळे मा. संतोष पाचुंदकर प्रा. बी. एस. पाटील	१) क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांचे विचार विद्यार्थ्यांमध्ये रूजले. २) स्त्रियांच्या उन्नतीचे त्यांचे कार्य अनुकरणीय आहे. त्यांच्यामुळेच आज महिला सन्मानाने जगत आहे हे समजले.	१७४
०७/०३/२०२२	महिलांसाठीचे मोफत आरोग्य शिबीर संपन्न	डॉ. एन. सी. पवार मॅनेजिंग कौन्सिलचे सदस्य, रयत शिक्षण संस्थेच्या डॉ. सुशील जाधव शिबीर समन्वयक डॉ. सुरलकर, डॉ. अजित दंताले श्री. स्वरूप पाटील, डॉ. स्वाती कडू	१) भारतीय समाजात महिलांच्या आरोग्याचे प्रश्न हे ज्वलंत आहेत. बऱ्याच वेळा महिला त्यांच्या आरोग्याकडे दुर्लक्ष करतात व आजार गंभीर झाल्यानंतर त्याकडे पाहतात. कोणत्याही आजाराचे सुरवातीलाच निदान झाले तर त्याच्यावर उपचार करणे सोईचे पडते. त्यामुळे सदरचे शिबीर हे याच कारणास्तव महत्त्वाचे आहे हे कळाले.	१००
०७/०३/२०२२	जागतिक महिला दिन कार्यक्रम	मा. माधुरीताई आवटे सामाजिक कार्यकर्त्या	१) महिलांचा सन्मान करणे गरजेचे आहे हे लक्षात आले २) सर्वांच्या घरात आता राजमाता	४८

			जिजाऊ, सावित्रीमाई फुले, रमाबाई आंबेडकर यांच्या प्रतिमा लागल्या पाहिजेत. त्यांच्या विचारातून आपल्या घरातील महिलांना खरी प्रेरणा मिळेल हे विद्यार्थ्यांना कळाले.	
२२/०३/२०२२	सॉफ्ट स्किल डेव्हलपमेंट आणि एम्प्लॉयबिलिटी स्किल या विषयावर एक आठवड्याचा प्रशिक्षण कार्यक्रम	मा. सपना सूद, ट्रेनर, महिंद्रा प्राईड क्लासरूम, पुणे	१) प्रशिक्षणात मुली सॉफ्ट स्किल्स, इंटरव्ह्यू स्किल्स, कॉन्फिडन्स बिल्डिंग, टाइम मॅनेजमेंट, प्रेझेंटेशन, टीमवर्क, स्ट्रेस मॅनेजमेंट इत्यादी गोष्टी शिकल्या. २) मुलींना भविष्यातील आव्हानांना सामोरे कसे जावे आणि भविष्यातील नोकरीच्या संधीचा लाभ घेता यावा यासाठीचे प्रशिक्षण मिळाले.	४०
१६/०४/२०२२	सावित्रीज्योती व रमाई भीमराव पुरस्कार समारंभ	सूर्यदत्त शिक्षण संस्थेचे प्रा.डॉ. संजय चोरडिया मा. सुषमा चोरडिया डॉ. दिनकर खरात ज्येष्ठ वैज्ञानिक डॉ. माधवी खरात डॉ. विजय ताम्हाणे संघटक, राष्ट्रीय बंधुता परिषद, पुणे कवी प्रा. चंद्रकांत वानखेडे अध्यक्ष, २२ वे राष्ट्रीय साहित्य संमेलन मा. चंद्रकांत दळवी माजी विभागीय आयुक्त प्रा. प्रकाश रोकडे संस्थापक अध्यक्ष, राष्ट्रीय बंधुता परिषद, पुणे प्रा. प्रशांत रोकडे मुख्य कार्यवाहक प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे प्रा. अनंत सोनवणे	१) या पुरस्कारातून महिलांना प्रेरणा मिळाली. २) सावित्रीज्योती व रमाई भीमराव यांचे विचार विद्यार्थ्यांमध्ये रूजले	

- जो मनुष्य मरायला तयार होतो, तो कधीच मरत नाही. जो मनुष्य मरणास भितो, तो अगोदरच मेलेला असतो.
- सेवा जवळून, आदर दुरून आणि ज्ञान आतून असावे. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- स्त्री जात समाजाचा अलंकार आहे. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- बौद्ध धर्म हा जगातील सर्वात मोठा धर्म आहे. कारण तोशिक्षण हाच जीवनाच्या प्रगतीचा मार्ग आहे हे जाणून विद्यार्थ्यांनी भरपूर अभ्यास करावा आणि समाजाचे विश्वासू नेते बनावे. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- मोठ्या गोष्टींचे बेत करण्यापेक्षा, छोट्या गोष्टींनि आरंभ करणे अधिक श्रेयस्कर ठरते. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- तुम्ही किती अंतर चालत गेलात यापेक्षा तुम्ही कोणत्या दिशेने जात आहात हे अधिक महत्वाचे आहे. - डॉ. आंबेडकर

Avishkar

A workshop on Avishkar was jointly organised by Department of Commerce and Avishkar committee in the college on 12th January 2022 at 10:30 am. The 139+ Students participated in the workshop.

For this workshop Dr. Anil Dusane HOD, Department of Microbiology, S. P. College, Pune was present. He delivered a lecture and provide a guidance to student about Avishkar and explain the importance of research in Nation building.

The frontiers of education are changing continuously to shift people from the knowledge based society to a society of innovation; thus, research has become one of the most important components of higher education. Therefore, one of the indices for the measurement of such potential of any educational institution is its research activities. Avishkar Research is one of such platform for students, teachers and other entities in the higher educational institutes to participate and engage themselves in research at various levels.

This workshop created awareness among participants and helped them in knowing about the entire process of Avishkar. The program was presided over by the Principal of the college Dr. Arun Andhale. Introductory speech was delivered by Avishkar coordinator Mr. Kushal Pakhale. Paid vote of thanks delivered by Mrs. Asawari Shewale. Live Telecast was Broadcasted by Shri. Mayur Mali, Dr. Bandopant Kamble, Dr. Rajendra Raskar, Dr. Bhimrao Patil, Dr. Tanaji Hatekar, Dr. Sushilkumar Gurjar, Ms. Sayali Gosavi, Ms. Gauri Pawar, Mr. Maruti Kamble worked hard.

Coordinator

Avishkar 2022

Avishkar 2022 was Avishkar committee in the college on 15th February 2022 at 10:30 am. 66 teams and more than 200+ Students participated in this competition.

For this competition Dr. Sanjivan Arsud, Vice Chancellor, Spicer University, Pune. Mr. Yashwant Shitole, President, Maharashtra State Information Technology Centre was present. They delivered a lecture and provide a guidance to student about Avishkar and explain the importance of research in Nation building.

The frontiers of education are changing continuously to shift people from the knowledge based society to a society of innovation; thus, research has become one of the most important components of higher education. Therefore, one of the indices for the measurement of such potential of any educational institution is its research activities. Avishkar Research is one of such platform for students, teachers and other entities in the higher educational institutes to participate and engage themselves in research at various levels.

This competition created awareness among participants and helped them in knowing about the Importance of Research. The program was presided over by the Principal of the college Dr. Arun Andhale. Introductory speech delivered by Avishkar coordinator Prof. Kushal Pakhale. Vote of thanks delivered by Prof. Asawari Shewale. Live telecast by Prof. Mayur Mali, Dr. Bandopant Kamble, Dr. Rajendra Raskar, Dr. Bhimrao Patil, Dr. Tanaji Hatekar, Dr. Sushilkumar Gurjar, Prof. Sayali Gosavi, Prof. Gauri Pawar, Prof. Maruti Kamble worked hard.

Coordinator

Training & Placement Cell
College Campus Placement Drive

Sr. No	Company Name	Date	Participant Student	Selected Students
1.	HDFC Bank	22 Dec. 2021	86	16
2.	Croma (A Tata Enterprises)	16 Mar. 2022	148	11
3.	Imperative Business Venture Ltd.	17 Mar. 2022	78	17
4.	Meesho	30 Apr. 2022	45	16

Pool Campus Placement Drive (Job Ustav)

Sr. No	Company Name	Date	Participant Student	Selected Students
1.	MD India	9th June 2022	1800+	200+
2.	Imarque Solutions Private Limited			
3.	IndusInd Bank			
4.	HDB Financial Services			
5.	Hindustan Unilever			
6.	Connect Business Solutions			
7.	Atos Syntel			
8.	Imperative Business Venture Ltd			
9.	Exela Technologies Pvt. Ltd.			
10.	Altruist India Private Limited			
11.	Credence Resources Management Pvt. Ltd.			
12.	Kotak Mahindra Bank Ltd.			
13.	Sellcraft Global Solution Pvt. Ltd.			

Training Programme

Sr. No.	Sponsored by	Date	Participant Student
1.	Mahindra Pride Classroom (only for Girls)	22-Mar-2022 to 25-Mar-2022	40
2.	GTT Foundation Pune	28-May-2022 to 14-June-2022	93

करियर कट्टा

महाराष्ट्र शासन, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहायता केंद्र यांनी राबविलेल्या करियर कट्टा उपक्रमातील कामगिरीबद्दल महाविद्यालयास उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार मिळाला.

महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग आणि महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहायता केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने विद्यार्थी हा केंद्रबिंदू नजरेसमोर ठेवून आकारास येत असलेला एक महत्वाकांक्षी उपक्रम म्हणजे करियर कट्टा. महाराष्ट्र राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री सन्माननीय उदयजी सामंत यांच्या दूरदृष्टीतून अनेक महत्त्वपूर्ण बदल उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामध्ये होत असल्याचे आपण पाहत आहोत. कोरोनाच्या महामारी नंतर आपण सर्वजण पुन्हा एकदा स्वतःला जागतिक स्पर्धेमध्ये सिद्ध करण्यासाठी तयार करीत आहोत. हे करीत असताना उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील विद्यार्थ्यांना समान पातळीवर मार्गदर्शनाची संधी उपलब्ध व्हावी, या विचाराने करियर कट्टा कार्यरत आहे. या उपक्रमांमध्ये प्रशासकीय अधिकारी, यशस्वी उद्योजक त्याचबरोबर विविध तज्ञ व्यक्तींचे मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिले जात आहे.

करियर कट्ट्याचे विद्यार्थ्यांसाठीचे उपक्रम

१. आय ए एस आपल्या भेटीला
२. उद्योजक आपल्या भेटीला
३. कौशल्य प्रशिक्षण उपक्रम
४. युवा दिन
५. आवाजाची कार्यशाळा

करियर कट्ट्याचे महाविद्यालयासाठीचे उपक्रम

१. मॉडेल कौशल्य विकास केंद्र
२. इंक्युबेशन सेंटर
३. सामंजस्य करार
४. रोजगार मेळावे

प्रक्रिया

महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने “करियर कट्टा” या उपक्रमांतर्गत सहभागी महाविद्यालयांची कार्यक्षमता वाढावी उपक्रम जास्तीत जास्त विद्यार्थी गुणक व्हावा आणि एक सकारात्मक, गुणात्मक, सर्वसमावेशक, स्पर्धात्मक वातावरण तयार व्हावे. या उद्देशाने करियर कट्ट्याच्या वतीने सर्व सहभागी महाविद्यालयांच्यामध्ये “दरवर्षी राज्यस्तरीय व जिल्हास्तरीय स्पर्धेचे” आयोजन करण्यात येते. “महाविद्यालयीन करियर कट्टा प्रोत्साहन स्पर्धा” या नावाने सदर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते, २०२१-२०२२ या कालावधीमध्ये सहभागी महाविद्यालयाने केलेल्या कामकाजाची ५० मार्कांचे मूल्यमापन निवड समिती’ मार्फत करण्यात आले त्यानंतर जिल्हास्तरीय महाविद्यालयाची निवड करण्यात आली. राज्यातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये प्रथम येणाऱ्या जिल्हास्तरीय महाविद्यालयांमधून राज्यस्तरीय महाविद्यालयाची निवड करण्यात आली. यामध्ये आपल्या महाविद्यालयास उत्तेजनार्थ उत्कृष्ट महाविद्यालय असा पुरस्कार मिळाला आहे. सदर निवड प्रक्रिया १० फेब्रुवारी पूर्वी पूर्ण केली गेली, व १७ मे २०२२ रोजी करियर कट्ट्याच्या ‘वर्धापन दिनानिमित्त बक्षीस वितरण समारंभ’ केंद्रीय पद्धतीने आयोजित करण्यात आलेला होता. यावर्षी बक्षीस वितरण हे मा. शिक्षणमंत्री महोदय ना. उदयजी सामंत साहेब यांच्या हस्ते करण्यात आले.

– प्रा. कुशल पाखले

संकाळ
‘डॉ. आंबेडकर व कर्मवीरांचे आर्थिक क्षेत्रातील योगदान मोठे’

लोकामत
सर्वच जातींमध्ये ब्राह्मण्य दडलेले

अर्थ. सा. ११ । डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधन व कर्मवीरांच्या योगदानाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले. डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले. डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

लवयायूथ
पुले दाढपत्याने दिला समाजातील ब्राह्मण्यविरोधात लढा

पुस्तक विद्या अखेरीस
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

सावित्रीज्याता पुरस्काराचे वितरण
 म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

प्रीतम महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

‘रयत’ने अनेक प्रशासकीय अधिकारी घडवले : दळवी
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

अंधी येथे ‘कर्मवीर सप्ताहाला’ सुरुवात
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

राष्ट्रीय बंधुता साहित्य परिषद आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाच्या वतीने राष्ट्रीय सावित्रीज्याता पुरस्कार कवयित्री ललिता आणि लेखक डॉ. श्रीपाल सबनीस यांना प्रदान करण्यात आला. पत्रकार भवनमध्ये झालेल्या सोहळ्याला प्रकाश रोकडे, डॉ. विजय ताम्हाणे, कवी चंद्रकांत वानखेडे, प्रा. डॉ. संजय नगरकर, प्रा. प्रशांत रोकडे उपस्थित होते. मंदाकिनी रोकडे, वैशाली मोहिते, मधुराणी बनसोड, शिल्पा परळकर, अक्षदा देशपांडे, दीपिका सुतार, चंदना सोमाणी, माधुरी चौधरी, शरयू पवार, जयश्री पाटकर, सरिता पवार, डॉ. नीलम जेजुरकर, डॉ. सुनीता खेडकर, पौर्णिमा खांबेदे, मनीषा शिंदे-पाटील यांना क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

लोकामत
आंबेडकर महाविद्यालयात कर्मवीर जयंतीनिमित्त विविध कार्यक्रमां
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

संकाळ
डॉ. पाटील यांना साने गुरुजी मूल्यज्ञान पुरस्कार
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

अंतरंगातून आलेली साहित्यकृती सकस
 डॉ. आंबेडकरांच्या संशोधनाबद्दल डॉ. विजय ताम्हाणे यांनी 'दैनिक संध्या' मध्ये लेख लिहून प्रकाशित केले.

रयत शिक्षण संस्थेचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे ४११ ०६७.

महाविद्यालयाचा सेवक वर्ग

वरिष्ठ विभाग

अ.क्र	रयत सेवकाचे नांव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१.	डॉ. अरुण आंधळे	प्राचार्य (भूगोल)	एम.एस्सी., एम.फिल., पीएच.डी.
२.	प्रा.डॉ. रणदिवे आर. झेड.	राज्यशास्त्र (विभागप्रमुख)	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
३.	प्रा.डॉ. कांबळे बी. बी.	वाणिज्य (विभागप्रमुख)	एम.कॉम., एम.फिल., पीएच.डी.
४.	प्रा. पाटील बी. एस.	शारीरिक शिक्षण संचालक	एम.पी.एड.
५.	प्रा.डॉ. हातेकर टी. के.	मानसशास्त्र (विभागप्रमुख)	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
६.	प्रा.डॉ. रासकर आर. एन.	इतिहास (विभागप्रमुख)	एम.ए., पीएच.डी.
७.	प्रा. गुजर एस. पी.	भूगोल (विभागप्रमुख)	एम.ए., एम.फिल.
८.	प्रा. सोनवणे ए. बी.	मराठी (विभागप्रमुख)	एम.ए.
९.	प्रा.डॉ. दिवेकर आर. आर.	मराठी	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
१०.	प्रा. पाटील एस. व्ही.	इंग्रजी (विभागप्रमुख)	एम.ए., पीएच.डी.
११.	प्रा. घोडके यु. एम.	अर्थशास्त्र (विभागप्रमुख)	एम.ए., बी.एड., नेट
१२.	प्रा. ढाकणे बी. डी.	ग्रंथपाल	एम.लिब अॅण्ड इन सायन्स, एम.फिल., नेट
१३.	श्री. पाखले कुशल रमेश	वाणिज्य	एम.कॉम., सेट
१४.	कु. गोसावी एस. एस.	इंग्रजी	एम.ए., सेट
१५.	प्रा. कांबळे मारुती	अर्थशास्त्र	एम.ए., सेट
१६.	प्रा. बोरुडे चंद्रकांत	इंग्रजी	एम.ए., सेट
१७.	प्रा. कांबळे कल्पना	राज्यशास्त्र	एम.ए., सेट
१८.	सौ. शेवाळे आसावरी	वाणिज्य	एम.कॉम.
१९.	प्रा.डॉ. भिसे धनाजी	मराठी	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
२०.	प्रा. चव्हाण स्वाती	हिंदी	एम.ए.
२१.	श्री. गुंजाळ शेखर	वाणिज्य	एम.कॉम., सेट
२२.	प्रा. गंगाळे नंदकिशोर	वाणिज्य	एम.कॉम., सेट

बी.बी.ए.(सी.ए.) विभाग

अ.क्र	रयत सेवकाचे नांव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१.	श्री. माळी मयुर दत्तात्रय	बी.बी.ए.(सी.ए.)	एम.सी.ए.
२.	कु. पवार गौरी संजीवन	बी.बी.ए.(सी.ए.)	एम.सी.एस.
३.	श्री. शिशुपाल विशाल	बी.बी.ए.(सी.ए.)	एम.सी.ए.
४.	कु. प्रतिक्षा कांबळे	बी.बी.ए.(सी.ए.)	एम.सी.ए.

बी.व्होक. (स्टिल मार्केटिंग अँड मॅनेजमेंट) विभाग

अ.क्र	रयत सेवकाचे नांव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१.	प्रा. स्नेहल रेडे	बी.व्होक.	एम.बी.ए. (मार्केटिंग)
२.	प्रा. शिंदे पी. एस.	बी.व्होक.	बी.सी.एस., एम.बी.ए.

कनिष्ठ विभाग

अ.क्र	रयत सेवकाचे नांव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१.	प्रा. पाटील आर. पी.	मानसशास्त्र (कला विभागप्रमुख)	एम.ए., बी.एड.
२.	प्रा. मासाळ पी. डी.	भूगोल	एम.ए., बी.एड.
३.	प्रा. काकडे एस. एम.	फिजिक्स	एम.एस्सी., बी.एड.
४.	सौ. साळूंखे एस. एस.	वाणिज्य	एम.कॉम., बी.एड.
५.	प्रा. सौ. झिटे एस. यु.	इंग्रजी	एम.ए., बी.एड.
६.	प्रा. कांबळे एस. एस.	अर्थशास्त्र	एम.कॉम., बी.एड.
७.	प्रा.सौ. पवार के.एस.	जीवशास्त्र (विज्ञान विभागप्रमुख)	एम.एस्सी., बी.एड.
८.	प्रा. जाधव ए. पी.	मराठी	एम.ए., बी.एड.
९.	प्रा. गोडगे जी. के.	इतिहास	एम.ए., बी.एड.
१०.	प्रा.सौ. मुजावर ए. ई.	गणित	एम.एस्सी., बी.एड.
११.	श्री. हांडे एस. एस	रसायनशास्त्र	एम.एस्सी., एम.एड.
१२.	सौ. काकडे एम. एस.	इंग्रजी	एम.ए., बी.एड.
१३.	प्रा.सौ. सोनवणे के. एम.	भूगोल	एम.ए., बी.एड.
१४.	प्रा.सौ. दिक्षीत एम. पी.	वाणिज्य	एम.कॉम., बी.एड.
१५.	प्रा. गायकवाड आर. एस.	मराठी	एम.ए., बी.एड.
१६.	प्रा. येणारे ए. डी.	जीवशास्त्र	एम.एस्सी., बी.एड.

प्रशासकीय सेवक

अ.क्र	रयत सेवकाचे नांव	पद	शैक्षणिक पात्रता
१.	श्री. शिंगाडे एस. के.	अधीक्षक	बी.ए.
२.	सौ. धाराशिवकर ए. एस.	मुख्य लिपीक	बी.कॉम.
३.	सौ. वाणी एस. एस.	सिनिअर क्लार्क	बी.ए.
४.	सौ. तारु पी.टी.	ज्युनिअर क्लार्क	एम.कॉम.
५.	श्रीमती जंगम वाय. व्ही.	ज्युनिअर क्लार्क	बी.कॉम.
६.	श्रीमती गोसावी प्रिया	क्लार्क (लमसम)	एम.ए.
७.	श्री. चौधरी संदिप सोमनाथ	क्लार्क (लमसम)	एम.कॉम.
८.	श्री. पालीवाल डी. व्ही.	ग्रंथालय परिचर	बी.ए. (एल.टी.सी.)
९.	श्री. मते ए. एम.	ग्रंथालय परिचर	एस.एस.सी.
१०.	श्री. कांबळे आर. डी.	ग्रंथालय परिचर	बी.ए.
११.	श्री. शितोळे बी. एम.	शिपाई	एस.एस.सी.

करिअर कट्टा उद्घाटन समारंभ

करिअर कट्टा - मा. डॉ. राणी शितोळे मार्गदर्शन करताना

'आम्ही सावित्रीच्या लेकी' कवयित्री संमेलन कवयित्रींचा सन्मान करताना मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे सोबत बंधुताचार्य मा. प्रकाश रोकडे

प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे व पालक प्रतिनिधी

पालक मेळावा उपस्थित पालक

राज्यशास्त्र, भूगोल व पर्यावरण विभाग व जीवित नदी फौंडेशन आयोजित कोविड-१९ नंतर ची पर्यावरणीय स्थिती मार्गदर्शन करताना मा. शैलेजा देशपांडे

सांस्कृतिक कला स्पर्धा उद्घाटन प्रसंगी मा. तांबे साहेब (P.I.)

मा. तांबे साहेब यांचा सत्कार करताना मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

फ्लॉवर डेकोरेशन ची पहाणी करताना

प्रशासकीय सेवक कार्यशाळा उद्घाटक दीपप्रज्ज्वलन करताना मा. प्रि. डॉ. विनिता बसंतानी, आणि मा. श्री. अनिल पाटील, चेअरमन/संस्थापक महाराष्ट्र विकास केंद्र, पुणे

'दंतचिकित्सा' शिबिर

दंतचिकित्सा शिबिरात नांव नोंदणी करताना नागरिक

डॉक्टर आपल्या दारी - मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे डॉक्टरांचे सत्कार करताना

संविधान दिन समारंभ - वक्ते मा. डॉ. सुरेंद्र जोधळे विचार व्यक्त करताना

'पत्रकार दिन' पत्रकारांचा सन्मान

कर्मवीर करंडक पथनाट्य स्पर्धा क्षणचित्रे

अक्षरकमया
२०२१-२२

कर्मवीर करंडकाचे उद्घाटन करताना - मा.डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे, सहसचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

'मी सावित्री बोलतेय....!' प्रयोग सादर करताना विद्यार्थिनी कोमल जावीर

पथनाट्य सादर करताना

पथनाट्य सादर करताना

कर्मवीर करंडक मध्ये सहभागी चमू

पथनाट्य सादर करताना

पथनाट्यातील स्पर्धक

पथनाट्याचा प्रेक्षक

शॉर्ट टर्म कोर्स प्रदर्शनाचे उद्घाटन करताना
मा. प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे व इतर मान्यवर

शॉर्ट टर्म कोर्स प्रदर्शन प्रसंगी उपस्थित मान्यवर

मनोगत व्यक्त करताना मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे,
मा. प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे व डॉ. रमेश रणदिवे

शॉर्ट टर्म कोर्स प्रदर्शना वेळी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना
मा. प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे

'रयतक्रांती' वृत्तपत्राचे प्रकाशन

'फोटो-जर्नालिझम' शॉर्ट टर्म कोर्स प्रदर्शन

शॉर्ट टर्म कोर्स स्क्रिप्ट रायटिंग टिम

शॉर्ट टर्म कोर्स प्रदर्शनात सहभागी विद्यार्थी

मा. कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांच्या समवेत फोटोग्राफी या कोर्सचे सहभागी विद्यार्थी

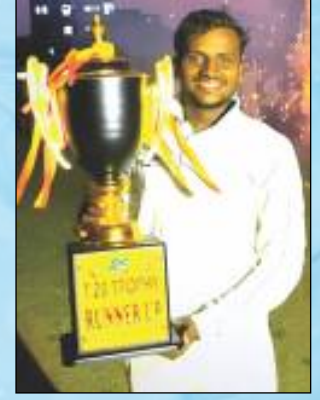
बबलू गिरी
कबड्डी आंतर विद्यापीठ स्पर्धे

अमित मिसाळ
उत्कृष्ट कबड्डी खेळाडू पुरस्कार

अक्षय काशिद, आंतरविभागीय
पुणे शहर कबड्डी संघात निवड.

शुभम शिंदे (एम.कॉम.)
उत्कृष्ट क्रिकेटपटू

अखिल भारतीय' अंतर विद्यापीठ
शरीरसौष्ठव स्पर्धेतील एक क्षण
शुभम वायकर(एम.ए. प्रथम वर्ष)

निखिल भालेराव
(बीसीए द्वितीय वर्ष)
स्पर्धेत वशु स्पर्धा राज्यस्तरीय सहभाग

ईश्वर टाक, पुणे विद्यापीठ.
भालाफेक स्पर्धेत द्वितीय क्रमांक.

अभिषेक पाटील,
पुणे विद्यापीठ वजन
उचलणे स्पर्धेत
६७ किलो वजन
गटात प्रथम क्रमांक
व अखिल भारतीय
आंतरविद्यापीठ
स्पर्धेत सहभाग.

वार्षिक क्रीडा स्पर्धा बुद्धिबळ स्पर्धेतील एक क्षण

वार्षिक क्रीडा स्पर्धा कबड्डी स्पर्धेतील एक चुरशीचा क्षण

वार्षिक क्रीडा स्पर्धेत सहभागी झालेला क्रिकेट संघ

वार्षिक क्रीडा स्पर्धा मुलींच्या कबड्डी स्पर्धेतील एक चुरशीचा क्षण

आंतरमहाविद्यालय स्पर्धेतील महाविद्यालयाचा कबड्डी संघ

सावित्रीज्योती पुरस्कार

सावित्रीज्योती पुरस्कार

जागतिक महिला दिन :

महेंद्रा प्राईड क्लासेस (प्लेसमेंट सेल ट्रेनिंग)

विविध उपक्रम क्षणचित्रे

मा. अभय टिळक यांच्या शुभहस्ते दीप प्रज्वलन 'Three Decades of Reforms : Present Issues and Future Challenges' या विषयावरील एक दिवशीय राष्ट्रीय चर्चासत्रातील काही क्षण

कोरोनोत्तर मानसिक आरोग्य कार्यशाळा, मा.डॉ. धनंजय लोखंडे यांचा सत्कार करताना मा.प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

मा.डॉ. राजेंद्र मोरे मनोगत व्यक्त करताना

मनोगत व्यक्त करताना मा. प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

सौ. लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील (सौ. वहिनी) स्मृतीदिन समारंभ

विद्यार्थ्यांचे समुपदेशन

आमचा अभिमान

मा. उदय सामंत, शिक्षणमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या हस्ते करियर कट्टा अंतर्गत पुरस्कार स्वीकारताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे व इतर मान्यवर

थोर देणगीदार मा. रामशेठ ठाकूर
आणि रयत शिक्षण संस्थेचे
सहसचिव (उच्च शिक्षण)
मा. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे साहेब
यांनी महाविद्यालयाला भेट दिली
तो क्षण

मा. मीनलताई सासणे
यांचा सन्मान करतांना
महाविद्यालयाचे
प्राचार्य डॉ. अरुण आंधळे

संपादक मंडळ

अध्यक्ष

प्राचार्य, डॉ. अरुण आंधळे

संपादक

प्रा. अनंत सोनवणे

सदस्य

प्रा.डॉ. रेश्मा दिवेकर

प्रा.डॉ. सविता पाटील

प्रा. आसावरी शेवाळे

प्रा. मयूर माळी

प्रा. रमेश पाटील

प्रा. बद्रीनाथ ढाकणे

प्रा. चंद्रकांत बोरुडे

श्री. सखाराम शिंगाडे

श्री. ओंकार भोईर

महाविद्यालयाची ठळक वैशिष्ट्ये

- | तज्ज्ञ, अनुभवी कर्तव्यदक्ष व सेवाभावी प्राध्यापक वर्ग.
- | कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना.
- | समृद्ध ग्रंथालय, अभ्यासिका व बुक बँकेची सोय.
- | सुसज्य संगणक, वाणिज्य व भाषा प्रयोगशाळा.
- | बँकिंग, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन व पोलीस भरतीपूर्व प्रशिक्षण केंद्र.
- | सुसज्य जिमखाना, देशी-विदेशी खेळाचे साहित्य.
- | विद्यार्थिनी वसतीगृह सुविधा उपलब्ध.
- | केंद्र - राज्यसरकार व विद्यापीठ शिष्यवृत्त्या.
- | विशेष मार्गदर्शन योजना.
- | कौशल्य व रोजगाराभिमुख अल्पमुदतीचे अभ्यासक्रम.
- | नामवंत संस्थेशी MoU.

DR. BAI SAHEB AMBEDKAR COLLEGE

DR. BAI SAHEB AMBEDKAR COLLEGE